

Spasitelju, dobri Isukrste

Spasitelju, dobri Isukrste,
ti si dobar pastir puka svog.
Ti nad njime lebdiš, bdiješ, paziš,
da ga ništa ne zadesi zlog.

Isukrste, moj pastiru dobri,
koj' se brineš Ti za mene vijek.
Čuvaj, pazi, vodi, ravnaj mene,
dok nastupi vječnosti mi tijek.

Pa kad jednom bude Božja volja
da sa drugim zamijenim taj svijet,
daj da k svetim u raj tada dođem,
s njima budem po sve vijeke svet.

Napjev iz *Crkvene pjesmarice* Vilka Novaka, 1909.
Autor teksta: nepoznat



Katolički list

Zvonik

GOD. XXX. BR. 4 (353) | Travanj (april) 2024. | cijena 150 din

ISSN 1451-2149

TEMA BROJA: Duhovna zvanja



Žetve je mnogo, a radnikâ malo



Vječito „egzotična” i mistična tema krasi ovaj travanjski broj *Zvonika*. Što je duhovno zvanje, kako se ono prepoznaje i je li to stvarno poziv ili ljudi više od dvije tisuće godina umišljaju da ih netko zove. Činjenica da je u zapadnom svijetu, napose ovom europskom, duhovnih zvanja sve manje, bez obzira na vrstu ili spol. Zašto je to tako možemo samo nagađati ili pak „upirati prstom” u sve i svakoga, počevši od modernog načina života, sa svim svojim prednostima i manama, pa preko biskupa, svećenika, sve do obitelji i samih mladih. No, ništa od toga neće dovesti do novih radnika na njivi Gospodnjoj. Stoga nam je nakana potaknuti sve vjernike dobre volje na molitvu za nova i „stara” duhovna zvanja.

Sasvim je prirodno imati svećenika oko nas, čak možemo birati kojeg ćemo radije slušati, s kojim ćemo se družiti i kod koga ćemo se ispovjediti, no mislim da je važno rasvijetliti činjenicu da će takvih mogućnosti izbora biti sve manje i manje. Dobra strana društvenih mreža jest da možemo poslušati i pomalo sudjelovati u liturgijskim slavljinama diljem svijeta, te na taj način „utažiti žeđ” za nadahnutim propovijedima poznatih propovjednika, dirljivim

svjedočanstvom vjere, poticajnim molitvama... Ali sakramente ne možemo primiti „online”, za njih nam je potreban netko na terenu. Evo kratkog prikaza kako stoje stvari na terenu Subotičke biskupije.

Subotička biskupija broji 90 župa. Ima dva biskupa, mons. Franju Fazekasa koji je mjesni ordinarij, te biskupa Ivana Pénzesa, koji je u mirovini. Zatim ima 106 svećenika, od kojih su 68 župnici, 12 župni vikari ili duhovni asistenti na župama. Jedanaest svećenika je u mirovini, osam svećenika djeluje u drugim biskupijama, a sedam svećenika je na službi u ordinarijatu i drugim službama bez župe. Valja dodati da je od 68 aktivnih župnika njih sedmero napunilo kanonsku dob za mirovinu (75 godina). Još jedan važan podatak jest da Subotička biskupija trenutačno ima pet bogoslova.

Vidjevši mnoštvo, sažali mu se nad njim jer bijahu izmučeni i ophrvani kao ovce bez pastira. Tada reče svojim učenicima: „Žetve je mnogo, a radnikâ malo. Molite dakle gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju” (Mt 9, 36-38).

urednik

Svjedoci

U ono vrijeme, učenici su Isusovi pripovijedali što se dogodilo na putu i kako ga prepoznaše u lomljenju kruha. Dok su oni o tom razgovarali, stane Isus posred njih i reče im: „Mir vama!” Oni, zbunjeni i prestrašeni, pomisliše da vide duha. Reče im Isus: „Zašto se prepadoste? Zašto vam sumnje obuzimaju srce? Pogledajte ruke moje i noge! Ta ja sam! Opipajte me i vidite, jer duh tijela ni kostiju nema kao što vidite da ja imam”. Rekavši to, pokaza im ruke i noge. (...) Tada im otvori pamet da razumiju Pisma te im reče: „Ovako je pisano: ‘Krist će trpjeti i treći dan ustati od mrtvih, i u njegovo će se ime propovijedati obraćenje i otpuštenje grijeha po svim narodima, počevši od Jeruzalema.’ Vi ste tomu svjedoci.” (Lk 24, 35-48)

Vrijeme od Uskrsa do Pedesetnice ili Duhova vrijeme je u kojem se učenici osvjedočuju o tome da je Isus uskrsnuo i da je živ, iako su na Veliki petak svi jasno vidjeli da je umro.

Gdje sam tu ja? Prepoznajem li sebe u učenicima koji su Ga prepoznali u lomljenju kruha ili pristupam euharistiji kao još jednoj dosadnoj obvezi? Nosim li i na misu mobitel, da u tih sat vremena slučajno ne bih propustio koju obavijest, Snap ili Whatsapp poruku? Gdje mi je srce tih sat vremena? Sjećam li se koja su čitanja bila prošle nedjelje? Koje je evanđelje čitano? Radujem li se susretu s Isusom na misnome slavlju?

„ISUS STANE POSRED NJIH I REČE IM: ‘MIR VAMA!’”

Kada evanđelist piše da Isus staje posred svojih učenika, nije to slučajno napisano. Jer ako Isus nije u središtu – u srcu – Crkve, ako nije u središtu moga života, onda je sve pomaknuto i ništa nije na svom mjestu. Drugo što im Isus kaže je „Mir vama!” Osjećam li ja tihu radost i mir u srcu kada sudjelujem u svetoj misi ili molim, ili pak misli lutaju, vrludaju, svašta se pojavljuje u njima? Jer ako sam radostan, a radost je nešto drugo od izvanjskog veselja, Bog je blizu.

„SVI STE VI TOMU SVJEDOCI!”

Što je važno za svjedoka na sudu? Važno je da je bio nazočan događaju o kojemu ga se ispituje, da je pouzdan i vjerodostojan te da mu je istina važnija od svega drugoga. Tako je i sa svakim od nas ako smo – ili želimo biti – svjedoci Isusa Krista. *Krist će trpjeti i treći dan ustati od mrtvih, i u njegovo će se ime propovijedati obraćenje i otpuštenje grijeha po svim narodima, počevši od Jeruzalema.* Učenici su vidjeli da je Isus trpio, bio raspet i umro na križu. Potom su, najprije od žena, čuli da je uskrsnuo, a onda su se i sami tome osvjedočili – postali svjedoci.

A koja je uloga svjedoka? Njihova je uloga javno potvrditi da je istina ono čemu su svjedočili. Isusovi učenici toliko su bili uvjereni u istinu da je On živ – da ih baš ništa nije moglo spriječiti da o tome govore. Nisu ih spriječili ni batinanja, ni progoni ni pljuvanja u lice ni zatvor... To što su vidjeli i čuli toliko ih je snažno zahvatilo da su pjevajući išli u smrt, izlazeći pred gladne lavove u rimskim arenama.

A ja? Imam li hrabrosti mirno i neustrašivo ustati i u javnosti braniti Božji naum o svijetu i čovjeku? Imam li volje javno reći da Crkva, tako i ja, ljubi grešnika, ali mrzi grijeh? Mogu li zamisliti da u medijima nedvosmisleno kažem da je pobačaj ubojstvo nevinoga ljudskog bića i da nikakva politička korektnost neće to izmijeniti?

Pozvani smo biti svjedoci Isusa Krista u ovome svijetu. Međutim, ni apostoli to nisu mogli činiti tako neustrašivo sve dok na njih nije sišao Duh Sveti. Molimo zato, barem do Nedjelje Pedesetnice, da i na nas siđe sila Duha Svetoga, da budemo dostojni Sina Čovječjega i da nas se ne zastidi kada dođemo pred Njegovo lice. Molimo i za ovogodišnje krizmanike, da ih Duh potakne na češću molitvu u kojoj će primiti Njegovu silu i snagu.

Neka vas u svemu prati zagovor Majke koja uvijek moli za nas, svoju djecu!

Duhovna zvanja

Svećeničko zvanje dar je Božji čovjeku, ali i svećenikovo velikodušno darivanje samoga sebe Bogu i drugima. Svećenik je od ljudi uzet i ljudima darovan. Jedino tako on može biti čovjek Božji, onaj koji je cijelim svojim životom i cijelim svojim bićem uključen u otajstvo Ljubavi Isusa Krista. Bez duboke uronjenosti u Krista i u svijet, bez čvrste vjere i ljubavi prema euharistiji i presvetoj Djevici Mariji, nema dobrog ni svetog svećenika

Svaki čovjek ima vlastito zvanje od Boga, jer svatko je pozvan biti „dionikom božanske naravi” i nasljedovati Isusa Krista. Ali postoji specifično zvanje u Crkvi po kojem Duh Sveti obogaćuje Crkvu i svijet, a to je svećeničko zvanje.

Kada govorimo o duhovnim zvanjima, onda u prvom redu mislimo na svećenička i redovnička zvanja. Svećeničko zvanje je trajni dijalog između Boga i čovjeka koji uključuje tri važna Gospodinova koraka prema čovjeku: izbor, poziv i poslanje.

Istraživanja su pokazala da je svaki treći svećenik prvu sklonost za svećeničko zvanje osjetio prije 12. godine. Prvi poticaji obično potječu od obitelji, zatim od odgojne sredine: župe, molitvene zajednice. Veliku ulogu u zanimanju i odluci za duhovno zvanje igraju majka i svećenik. Za svetoga arškog župnika netko reče da je „naučavao prije svega svjedočanstvom života. Iz njegova primjera, vjernici su učili moliti”. Iz primjera svojih roditelja, župnika i nas odgojitelja, djeca i mladi uče moliti. A to je najvažnije učenje, jer vodi Bogu.

Želi li se naša Crkva suočiti s problemom nedostatka svećenika, redovnika i redovnica, mora poraditi na stvaranju zdravog ljudskog i kršćanskog ozračja u evangelizacijskim zajednicama unutar župne zajednice i u vjerničkim obiteljima. Sveti papa Ivan Pavao II. u jednom svom govoru o duhovnim zvanjima potaknuo je: „Od velike je važnosti ono posebno unutarnje tlo koje omogućuje da u mladom čovjeku nikne sjeme zvanja. Snažni vjerski život u crkvenim zajednicama, kao i duboka duhovna obnova koju one pružaju, potpomažu velikodušni odgovor od strane onih koje je Bog

pozvao na svećeničku službu ili posvećeni život” (pismo montrealskom nadbiskupu Jean-Claudeu Turcotteu).

BOG I ČOVJEK

Divan primjer kako Bog traži čovjeka nalazimo u Abrahamu. Bog mu govori: „Abrahame vidi koliko je zvijezda gore toliko će biti tvoje potomstvo”. Abrahamu se to činilo nemogućim, jer je bio u poodmakloj dobi, ali poslušao je svoga Boga. Znamo, Bog ga je obdario velikim potomstvom i Abraham je postao uzor poslušne, žive vjere. Takvu vjeru vidimo i u Mariji, svetomu Kovčegu koji nosi Božju prisutnost. Marija je vjerom odgovorila na Božji poziv. Vjerujući Bogu, ne gubimo ništa. Naš život postaje bogatijim i većim. Blažena Djevica Marija nam može najbolje pomoći da Boga stavimo u središte svog života. S Marijom u molitvi sv. krunice i slušanju Božje riječi, naša srca se usmjeruju Srcu Isusova otajstva, njegovoj ljubavi. Tako Marija natapa svijet Božjom milošću, mirom, čisti nas od negativnih i zlih odnosa.

Bit kršćanstva je ići za Isusom Kristom, nasljedovati ga i živjeti onako kako je On živio. Isus je pozivao da ga slijede, ali nije govorio da će taj put biti lagan. Kazao je: „Tko hoće za mnom, neka se odrekne samoga sebe i neka me slijedi”. U tome nasljedovanju molitva je važna jer svima nama daje snagu i osobitu osjetljivost prema „drugima” s kojima živimo. Da, potrebna nam je osobna i zajednička, obiteljska molitva, kako nam ne bi bilo svejedno što mnoga braća i sestre trpe. U molitvi učimo ljubiti križ i ljubiti Gospodina; ljubiti narod Božji,

svakoga pojedinačno i sve one koje Gospodin pošalje na tvoj životni put. Molitva pomaže da ne pobjegnemo pred vukovima ovoga svijeta. Braćo i sestre, molimo kako bi nas Gospodin nosio i kako bismo mi naučili nositi jedni druge. Vrijeme koje u molitvi posvetimo Bogu, uvijek je najbolje iskorišteno vrijeme. Shvatimo da tajna pravog uspjeha leži u povezanosti s Bogom.

Za ovogodišnji Svjetski dan molitve za zvanja, papa Franjo u svojoj poruci lijepo kaže: „Zato još jednom ponavljam ono što sam rekao na Svjetskom danu mladih u Lisabonu: ‘Ustanite. Trgnimo se oda sna, izađimo iz ravnodušnosti, otvorimo rešetke zatvora u koji smo se ponekad zatvarali, da svaki od nas uzmogne otkriti svoj poziv u Crkvi i svijetu i postati hodočasnik nade i mirotvorac’”.

SVEĆENIČKO ZVANJE

Svećeničko zvanje dar je Božji čovjeku, ali i svećenikovo velikodušno darivanje samoga sebe Bogu i drugima. Svećenik je od ljudi uzet i ljudima darovan. Jedino tako on može biti čovjek Božji, onaj koji je cijelim svojim životom i cijelim svojim bićem uključen u otajstvo Ljubavi Isusa Krista. Bez duboke uronjenosti u Krista i u svijet, bez čvrste vjere i ljubavi prema euharistiji i presvetoj Djevici Mariji, nema dobrog ni svetog svećenika.

Dragi mladi, otvorite svoje srce Kristu i naći ćete život! Dopustite da u vama ojača njegova prisutnost u svakodnevnim pobožnim susretima. Zagledajte se u njegov lik kako bi On bio središte vašega života. Ne bojte se krenuti u avanturu života s Kristom izabirući „najprivlačniji izbor života” – nasljedovanje Isusa Krista u svećeničkom ili redovničkom pozivu

Svećenik je po svome zvanju čovjek molitve, pozvan da ostane vjeran Bogu, Crkvi i svome zvanju. U zauzetom radu sa svim članovima župne zajednice: odraslim vjernicima, starcima, bolesnicima, mladima i djecom, svećenik izgrađuje župno zajedništvo. Svi kršteni ljudi imaju dostojanstvo krsnog svećeništva, no ipak samo svećenik je obilježen sakramentom svetoga reda. Samo on može u zajednici sabrati sve molitve i žrtve u jednu i prikazati je Bogu u euharistijskoj gozbi ljubavi.

Potrebno je predstaviti svećenika kao čovjeka koji razmatra Riječ, a ne kao „djelatnika bogoštovlja”. Istina je da je razmatranje Božje riječi važna i temeljna zadaća Božjega svećenika u Novome savezu, ali ta Riječ postala je Tijelom. Razmatrati uvijek znači i hraniti se tijelom koje nam se daruje u presvetoj euharistiji kao kruh s neba. Razmatrati Riječ u crkvi Novoga saveza uvijek označava i predanje tijelu Isusa Krista. To predanje podrazumijeva i prihvaćanje osobne preobrazbe po Križu.

Iako svaki član Crkve nosi veliku odgovornost za duhovna zvanja, svećenik-župnik ima najveću odgovornost. Ako sam nije probuđen za milost i zadovoljan u svome zvanju, neće moći ni druge oduševljavati. Sva duhovna zvanja se rađaju i nastaju u župnim zajednicama. Uistinu se može reći da je duhovno zvanje znak života jedne župe i njezinog župnika i obratno.

Uzrok opadanju duhovnih zvanja jest u opadanju molitve i svjedočke pastoralne djelatnosti u našim župnim zajednicama. Treba više odvažnosti, altruizma, siromaštva i jednostavnosti, žrtve za drugoga, radosti i nadasve molitve, kako bi Gospodin poslao radnike u svoju žetvu. Crkveni pokreti i zajednice pokazuju značajnu plodnost u zvanjima.

OBITELJ

Obitelj je redovito mjesto gdje djeca sazrijevaju kao ljudi, kršćani i pozvani. Tu se najbolje bude i hrane duhovna zvanja jer niču iz srca i vjere roditelja i kućnog ambijenta. Obitelj tako postaje prvo sjemenište i nenadomjestivi izvor zvanja. Vrijedno je poticati kršćanske obitelji na zajedničku obiteljsku molitvu, posebno molitvu sv. krunice i slušanje Božje riječi. Obitelji koje duhovno žive, prakticiraju vjerski i sakramentalni život



pokazuju značajnu plodnost u zvanjima. Cilj mnogih naših pastoralnih nastojanja usmjeren je izgradnji obitelji kao „kućne Crkve”, „Crkve u malom”. Samo tako obitelj postaje rasadište života, ispravnog odgoja i duhovnih zvanja.

ŽUPNA ZAJEDNICA

Sva zvanja se rađaju i nastaju u obitelji i župnoj zajednici. Uistinu se može reći da je zvanje znak života jedne obitelji i župe i njezinog otvaranja poticajima Duha. Ako je Isus prepoznat u „lomljenju kruha”, tada bi se euharistijska dimenzija morala nalaziti na svakom putu zvanja. Euharistija je stoga najbolji ambijent u kojem se potiču zvanja. Zvanje nastaje na plodnom tlu zahvaljivanja. Ono je odgovor, a ne inicijativa pojedinca. „Poziv na duhovno zvanje je poziv na svetost”, reče jednom sveti otac Ivan Pavao II. Od velike je važnosti ono

posebno unutarnje tlo koje omogućuje da u mladom čovjeku nikne sjeme zvanja. Snažan vjerski život u župi i obitelji, te duboka duhovna obnova koju one pružaju, potpomažu velikodušni odgovor od strane onih koje Bog zove na svećeništvo ili redovništvo.

Ujedno, moramo priznati da je naša Crkva pred izazovom stvaranja zajednica autentičnog kršćanskog života koje se ne mogu niti smiju svesti samo na svoju liturgijsku komponentu. No kako će to ostvariti one naše župe koje su, opravdavajući se školskim vjeronaukom, „ukinule” ili umanjile župni vjeronauk? Gdje su nam autentični programi za mlade, za osposobljavanje vjernika za karitativni i socijalni apostolat i za preuzimanje odgovornosti u Crkvi i društvu? Gdje će današnji mladi vidjeti i upoznati, ako ne u svojoj župnoj zajednici, bogatstvo autentične kršćanske vjere i kršćanske duhovnosti? Bez pomoći župne zajednice

Istraživanja su pokazala da je svaki treći svećenik prvu sklonost za svećeničko zvanje osjetio prije 12. godine. Prvi poticaji obično potječu od obitelji, zatim od odgojne sredine: župe, molitvene zajednice. Veliku ulogu u zanimanju i odluci za duhovno zvanje igraju majka i svećenik. /.../ Uistinu se može reći da je duhovno zvanje znak života jedne župe i njezinog župnika i obratno. /.../ Želi li se naša Crkva suočiti s problemom nedostatka svećenika, redovnika i redovnica, mora poraditi na stvaranju zdravog ljudskog i kršćanskog ozračja u evangelizacijskim zajednicama unutar župne zajednice i u vjerničkim obiteljima

i bez ostvarivanja autentičnog kršćanskog života u malim zajednicama, ni suvremene katoličke obitelji više neće moći stvarati nužno potrebno ozračje za duhovna zvanja. Gdje će se današnji mladi vidjeti i upoznati ako ne u svojoj župnoj zajednici i na susretima koji se organiziraju na župnoj i biskupijskoj i široj razini. Na ovim susretima može se doživjeti bogatstvo autentične kršćanske vjere i kršćanske duhovnosti. Bez ove pomoći ni suvremene katoličke obitelji više neće moći stvarati nužno potrebno ozračje vjere i ljubavi za duhovna zvanja.

Župa je prvo i najvažnije središte u promicanju svih zvanja. U tom smislu svećenik ima nezamjenjivu ulogu. Zvanja se rađaju i uspijevaju najviše u onim župama gdje postoji stanovito duhovno ozračje. Župnici bi trebali u svojim župnim zajednicama podržavati različite oblike pobožnosti: marijanske, euharistijske, male obnoviteljske molitvene skupine i zajednice. Dobro bi bilo u župi organizirati tzv. dane molitve za duhovna

zvanja. Nastojati kroz molitvu, molitveno bdjenje, katehezu, osobni i zajednički razgovor i razne druge pobožnosti, potaknuti vjernike, napose djecu i mlade, za duhovni poziv. Tjedan molitve za duhovna zvanja u svim župama je jedinstven i ujednačen. Za svaki dan mogu biti posebne molitvene nakane, kao i bliža trodnevna priprava uoči Nedjelje Dobrog Pastira.

MINISTRANTI

„Ozbiljan rad s ministrantima uvelike može pridonijeti utvrđivanju klica zvanja. Draga braćo svećenici, dajte prednost, uz ostale inicijative, skrbi o ministrantima, koji čine neku vrstu ‘rasadnika’ svećeničkih zvanja. Ministrantska skupina, ako je dobro pratite unutar župne zajednice, može proći kroz vrijedan put kršćanskoga rasta, gotovo oblikujući svojevršno predsjemenište. Odgajajte župu, tu obitelj obitelji, da u ministrantima prepozna svoju djecu, poput ‘izdanka oko stola’ Krista, Kruha života” (iz pisma pape sv. Ivana Pavla II. svećenicima za Veliki četvrtak 2004.).

MLADI

Pozorno promotrimo još jednom poruku pape Franje: „Zato još jednom ponavljam ono što sam rekao na Svjetskom danu mladih u Lisabonu: ‘*Rise up!* – ‘Ustanite!’’. Trgnimo se iza sna, izađimo iz ravnodušnosti, otvorimo rešetke zatvora u koji smo se ponekad zatvarali, da svaki od nas uzmogne otkriti svoj poziv u



Crkvi i svijetu i postati hodočasnik nade i mirotvorac!”

Gdje je u središtu okupljanja mladih Isus Krist, tu raste i oduševljenje da se krene za njim. Potrebne su zajednice mladih unutar župnih zajednica. Mnogi mladići i djevojke će i ovih dana po tko zna koji put čuti Božji zov u svome srcu: „Dođi i slijedi me!”.

Dragi mladi, otvorite svoje srce Kristu i naći ćete život! Dopustite da u vama ojača njegova prisutnost u svakodnevnim pobožnim susretima. Zagledajte se u njegov lik kako bi On bio središte vašega života. Ne bojte se krenuti u avanturu života s Kristom izabirući „najprivlačniji izbor života” – nasljedovanje Isusa Krista u svećeničkom ili redovničkom pozivu.

Vazmeno trodnevlje i svetkovina Vazma u subotičkoj katedrali

Usubotičkoj katedrali misu posvete ulja na Veliki četvrtak, 28. ožujka, misu Večere Gospodnje istoga dana, obrede Velikoga petka 29. ožujka, Vazmeno bdjenje 30. ožujka i svečanu misu svetkovine Vazma 31. ožujka predslavio je prvi puta u službi subotičkog biskupa mons. **Franjo Fazekas**.

U homiliji mise posvete ulja, biskup je podsjetio vjernike da je na papa Franjo otvorio Godinu molitve u susret jubileju koji nas čeka sljedeće godine. „Tim činom”, kako je biskup istaknuo, „Papa je pozvao sve vjernike, pa i svećenike na intenzivnu molitvu pripreme za svetu godinu”.

„Mi svećenici trebamo biti svjesni da je svaka naša užurbanost uzaludna. Vjernicima je potrebno da nas vide u dugoj molitvi, jer tako osjećaju da se svećenik brine o njima, da su nam u srcu i da ih volimo. Suprotno tome, svećenik koji prestaje moliti neminovno gubi osjećaj za siguran i istiniti evanđeoski nauk”, istaknuo je biskup koji je tijekom mise blagoslovio bolesničko i katekumensko ulje i posvetio krizmu.

U homiliji mise Večere Gospodnje on je istaknuo kako nas Spasitelj želi osloboditi od suvišnog posvećivanja pozornosti na samo svoje muke. „On nam želi pokloniti novi život i nove vidike. Služenje nije ponižavajuće nego je najuzvišenije što možemo učiniti, jer utjelovljuje Kristov životni stil. Slijediti Isusa znači staviti se na službu ljudima, a ne baviti se i pokloniti se vlastitoj prošlosti i svojim ranama”, rekao je biskup. Ove godine, biskup je prao noge dvanaestorici nekadašnjih čuvara „Božjega groba” koji u Subotici i okolici imaju posebnu tradiciju. Na kraju liturgije biskup je u zajedništvu sa svećenicima i ministrantima prenio presveti sakrament u kapelicu Srca Isusova. U kasnim večernjim satima vjernici su se okupili na bdjenje uz presveti sakrament, prisjećajući se Isusa koji je ostao sam u Getsemaniju.

„Današnju službu Velikoga petka obilježava duga sveopća molitva. Zamislimo je kao pružanje gornje grede Kristova križa koja želi obuhvatiti sve do kraja Zemlje, kako bi svi osjetili toplinu i nježnost ljubavi koja sve pobjeđuje, sve pokriva, sve oprašta i sve spašava. Tom našom molitvom, u koju smo svi uključeni, premošćujemo nebo i zemlju. Priključujemo se Isusovoj molitvi u nadi da u križu nije posljednja riječ”, zaključio je biskup na početku obreda Velikoga petka. Slijedilo je klanjanje križu, koji su po tradiciji

unijeli čuvari „Božjeg groba” – mladići odjeveni u bunjevačku narodnu nošnju, koji su ga sve do obreda uskrsnuća čuvali.

Hvalospjev uskrsnoj svijeći, koji poziva na radost na početku Vazmenog bdjenja, pjevao je đakon **Ferenc Sótanyi**. U prigodnoj homiliji biskup je istaknuo: „Vjerujemo da se Kristov prijelaz događa u nama, u Njegovoj Crkvi, da Njegovo uskrsnuće preobražava svakoga čovjeka dobre volje, da preobražava svijet i svemir. Vjerujemo da Isus može preobraziti naš život i da to i u ovom trenutku čini. Neka se to u punoj snazi očituje i u našem životu”.

Dvoje katekumena primilo je sakramente kršćanske inicijacije, postavši članovima Kristove Crkve. Nakon dugog niza godina, što zbog korone, što lošeg vremena,



ponovno je organizirana i procesija s presvetim oko crkve. Po ulasku u Crkvu zaorilo se „Kraljice neba”.

Homiliju svečanog uskrsnog jutarnjeg slavlja biskup je završio riječima: „Živimo u lakomislenom svijetu, ponekad sa zanosnim i nepromišljenim idejama, ali dobrim dijelom to je svijet bez nade, bez onih pravih iščekivanja, bez svoga sutra. Zato je naše svjedočenje Uskrsa, nade, ljubavi i radosti najljepši dar današnjem svijetu.”

Najljepši dar darovali su i pjevači Katedralnog zbora „Albe Vidaković” s orguljašem i zborovođom **Miroslavom Stantićem** na čelu, ali i ministranti, čitači, koji su na svoj način pridonijeli svečanosti svih ovih liturgijskih čina slavlja. Liturgijsko pjevanje na misi posvete ulja predvodio je zbor kojega su činile zborovođe i orguljaši župa Subotičke biskupije. /Zv., prema **T. U. Subotičke biskupije/**

In memoriam Zoltán Rokay, svećenik (1947. – 2024.)



Msgr. dr. Zoltán Rokay, umirovljeni sveučilišni profesor, papinski kapelan, naslovni prepozit, bivši župnik Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Bečeju, preminuo je 6. travnja u Subotici, u 77. godini života i 51. godini svećeništva.

Zoltán Rokay rođen je u Subotici 20. srpnja 1947. godine kao peto dijete svojih roditelja. Gimnaziju je proveo u „Paulinumu” u Subotici, gdje je maturirao 1966. godine. Nakon mature prijavio se među svećeničke kandidate svoje biskupije i započeo teološki studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Nakon prve godine uslijedilo je godinu i pol služenja vojnog roka. Od 1969. nastavio je studij u Innsbrucku, u Austriji, gdje je kao student na Sveučilištu „Leopold-Franzens” studirao teologiju,

filozofiju i klasičnu filologiju i 1971. stekao licencijat.

Za svećenika ga je zareadio pok. subotički biskup Matija Zvekaković 1973. godine u subotičkoj katedrali. U toj je crkvi započeo svoju svećeničku karijeru kao duhovni pomoćnik, a u međuvremenu je u „Paulinumu” predavao latinski i grčki jezik te filozofsku propedeutiku. Bio je prefekt, sveučilišni kapelan, i duhovnik, a potom župnik Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Bečeju (1982. – 1997.), te jedno vrijeme i dekan Bečejskog dekanata. Uz pastoralni rad, nastavio je studij teologije i filozofije te je na oba doktorirao. Doktorirao je teologiju u Innsbrucku 1989., a filozofiju sedam godina kasnije, na Sveučilištu „Christian-Albrechts” u Kielu, u Njemačkoj.

Bio je sveučilišni profesor od 1997. na Teološkom fakultetu Katoličkog sveučilišta „Pázmány Péter” u Budimpešti, gdje je vodio Katedru za kršćansku filozofiju. Habilitirao se 2000. godine, a istodobno je izabran i za javnog sveučilišnog profesora. Dužnost dekana Fakulteta religijskih znanosti obnašao je od 2002. do 2004., te 2004. i 2006. godine. Bio je gostujući profesor u Mađarskoj, Njemačkoj, Hrvatskoj i Luksemburgu. Godine 2003. imenovan je prepozitom prepoziture Presvetog Trojstva u Budafélhivizu i papinskim kapelanom. Govorio je mađarski, hrvatski, njemački te klasične jezike.

Od rujna 2018. godine umirovljeničke godine provodio je u svećeničkom domu u Subotici. Objavio je mnoge knjige i članke na više jezika. Redovito je krizmao i propovijedao u župama Subotičke biskupije, te je po pozivu pok. biskupa Večerina bio aktivan u biskupijskom dijelu Sinode o sinodanosti. /Zv/

In memoriam Andrija Šipek, svećenik (1937. – 2024.)

Andrija Šipek, umirovljeni svećenik (svećenik biskupije London u Kanadi, nekoć svećenik Subotičke biskupije), 10. travnja, u 87. godini života i 59. godini svećeništva, preminuo je u Domu za stara lica u Bačkoj Palanci.

Rođen je 21. srpnja 1937. u Selenči. Studij teologije je završio u Zagrebu (1960. – 1965.). Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1965. godine. Bio je kapelan u subotičkoj Župi sv. Roka (15. srpnja 1965. – 22. kolovoza 1967.). Nakon toga je upravljao Župom Futog s filijalama do 15. listopada 1972. godine. U Maloj Bosni je bio upravitelj župe do 9. rujna 1979.,



gdje je ostavio iznimni trag. Nakon Male Bosne, zbog zdravstvenih problema, iselio se u Kanadu gdje je kao svećenik služio u mnogim župama.

Sprovodna misa bila je u župnoj crkvi Presvetog Trojstva u Selenči 12. travnja, a nakon svete mise pokopan je na mjesnom katoličkom groblju. /**Tiskovni ured Subotičke biskupije**/

Biskup Franjo Fazekas posjetio Župu Imena Marijina u Novom Sadu

Subotički biskup Franjo Fazekas posjetio je 17. Stravnja Župu Imena Marijina u Novom Sadu i susreo se s mladima ove župe u okviru njihovih redovitih susreta srijedom.

Na početku vjeronauka za mlade nazočne su pozdravili župnik **Attila Zsellér** i kapelani **Ákos Horvath** i **Nebojša Stipić**. Biskup Franjo uputio je pozdrav mladima i održao kratko predavanje o Godini posvećenog života i o molitvi. Biskup je istaknuo kako je molitva izraz naše ljubavi prema Kristu i Njegove žrtve na križu.

Nakon predavanja uslijedila su pitanja mladih, koje je najviše zanimalo kako stvoriti zajedništvo među mladima i aktivnosti za mlade. Nakon predavanja

mladima se obratio povjerenik za mlade Subotičke biskupije **Dušan Balažević**, koji je predstavio aktivnosti za mlade u narednom razdoblju. Osim susreta Hrvatske katoličke mladeži u Gospiću, u svibnju se organizira i susret mladih Srijemske biskupije u Maradiku, kao i „Mladifest” u Međugorju u kolovozu.

Na kraju vjeronauka, župnik i kapelani zahvalili su biskupu na posjetu župi, te mu uručili prigodne darove. Na vjeronauku se okupio lijep broj mladih – domaći župljani hrvatskog i mađarskog materinjeg jezika, vjernici koji dolaze na mise na engleskom jeziku, kao i mladi iz Subotice, Pančeva... Uslijedilo je druženje uz razgovor, dijeljenje iskustava mladih u vjeronaučnoj dvorani župe. /**Ivana Pinter**/



Uskrs u Žedniku

Ove godine Uskrs je u Župi sv. Marka proslavljen lijepo i svečano. Obredi Velikoga tjedna praćeni su duhovno, te su vjernici obogaćeni posebnom Isusovom prisutnošću dočekali i Uskrs.

Bdjenje u Veliku subotu navečer započelo je blagoslovom uskrsne svijeće u dvorištu župe, pa se u procesiji puk uputio u crkvu gdje je proslavljena svečana sveta misa Uskrsnuća. Po završetku svete mise, župnik je blagoslovio uskrsno jelo koje su vjernici donijeli.

U nedjelju je svečano proslavljena misa Uskrsa, a na kraju mise djeca su se posebno obradovala čokoladnim jajima za koja je i ove godine sponzor bila mlada obitelj **Marka i Magdalene Čipak**. Na svetoj misi je pjevao župni zbor pod ravnanjem kantora **Nikole Ostrogonca**. /**M. V.**/



Uskrs u Vrbasu, Kucuri i Savinom Selu

Svetkovina Uskrsa proslavljena je svečano u župnoj crkvi u Vrbasu (koja ove godine slavi 150 godina od posvete), u Župi Kucura, kao i filijali u Savinom Selu.

Uz prisustvo od oko 200 vjernika, uskrsno bdjenje počelo je u 17 sati u župnoj crkvi Svih svetih u Kucuri, a u 19 sati u Vrbasu, u crkvi Bezgrešnog začetca Blažene Djevice Marije, sa oko 120 vjernika. U obje crkve sveta misa je bila dvojezična, na mađarskom i hrvatskom jeziku. U Kucuri je blagoslovljeno pedesetak košara s hranom, koja se po običaju priprema za Uskrs. Župnik **Károly Szabady** služio je svete mise u 9 sati u Vrbasu, u 11 sati u Kucuri, a na sam dan Uskrsa služio je misu i u filijali Srca Isusova u Savinom Selu u 12 sati. Nedjeljama, kada nisu blagdani, u crkvu dođe oko 50 vjernika, Hrvata i Mađara, koji zajedno čine jednu malu, ali složnu zajednicu.

Crkva Bezgrešnog začetca Blažene Djevice Marije u Vrbasu je u vrlo nesređenom stanju. Naime, 2021. godine, sredstvima Mađarskog nacionalnog vijeća



urađena je hidroizolacija crkve i tom prilikom obijena je žbuka sa zidova, vani i unutra, u visini od dva metra. Do sada su se zidovi sušili. Budući da se ove godine obilježava 150 godina rimokatoličkog vjerskog života u Vrbasu – posvete župne crkve – bilo bi poželjno urediti crkvu iznutra. To podrazumijeva žbukanje obijenih površina te oslikavanje zidne površine ramovima, bordurama i ostalom ornamentikom prema postojećem stilu crkve. Prema predračunu ovlaštenog izvođača radova, za to je potrebno više od šest milijuna dinara. Kako župi u Vrbasu nije restitucijom vraćeno zemljište, radove je nemoguće izvesti vlastitim sredstvima. „Prijavili smo se za sredstva kod Općine, Pokrajine i Republike. Do sada nemamo informa-

cije iz Pokrajine i Republike, a Općina Vrbas je najavila donaciju od samo 100.000 dinara, tako da je situacija vrlo neizvjesna. U oluji koja je prošle godine pogodila Vrbas, oštećeni su prozori na crkvi i vitraji. Staklo na prozorima i zaštitnu mrežu smo uradili iz svojih sredstava, a vitraji, čija je restauracija skupa, čekaju neka bolja vremena”, zaključuju iz ove župe. /**Radmila Miler**/



Podjela sakramenta potvrde u Monoštoru

Na treću uskrсну nedjelju, 14. travnja, u Župi svetih Petra i Pavla u Monoštoru podijeljen je sakrament potvrde.

Krizmatelja, preč. Željka Šipeka, na početku misnog slavlja u ime svih krizmanika pozdravio je Marko Brdar. Uslijedilo je svečano misno slavlje tijekom koga su 22 krizmanika primila sakrament svete potvrde. Krizmanici i vjerni puk su na početku svete mise obnovili krsna obećanja. Aktivno su sudjelovali čitajući čitanja iz Svetog pisma te pri noseći darove na oltar. Svojom pobožnošću ostavili su dojam zrelih kršćana pripravnih na primanje sedam darova Duha Svetoga. Svečanosti misnog slavlja pridonijele su žene odjevene u svečanu narodnu nošnju

te župni zbor. Nakon mise uslijedilo je čestitanje krizmanicima i njihovim kumovima. Krizmanicima želimo Božji blagoslov. /Veljko Rajačić/



Cvjetnica i Uskrs u Sonti

O tradicijama koje prate svetkovanje Velikog tjedna i Uskrsa u Sonti, a koje su upriličene i ove godine, piše dopisnica iz Župe sv. Lovre.

Cvjetnica je i ove godine proslavljena u crkvi sv. Lovre u Sonti na tradicijski način. S obzirom na to da je vrijeme bilo bez kiše, blagoslov vrbinah grančica, „cica maca“, upriličen je u crkvenom vrtu. Nakon toga vjernici su, predvođeni župnikom Josipom Kujundžićem, u procesiji ušli u crkvu na bogoslužje.

Poslije mise u župnom dvoru otvorena je izložba košarica s ubrusima za blagoslov jela na Uskrs. Bile su izložene rijetke „svete prilike“, pleteni kolač koji se nosi na „svetenje“ i koji se pripravlja i jede samo na Uskrs, kao i uskrсна jaja rađena već zaboravljenom tehnikom u tri boje s pčelinjim voskom. U Sonti ih izrađuje još samo jedna osoba.

Ujutro u 6 sati na sam Uskrs vjernici su donijeli uskrсну hranu u crkvu na blagoslov. Poučeni od svojih predaka predanjima s koljena na koljeno, hranu su donijeli u košaricama od pruća prekrivenim „tarkima“, tj. ubrusima ručne izrade. Bilo je tu vrlo starih taraka



od „srvijana“, izatkanih u kućnoj izradi, pa poslije vezenih, pulanih ili čisto bijelih opšivenih bijelom čipkom, naravno ručne izrade.

U crkvi sv. Lovre „veliku misu“ je pohodio veliki broj vjernika, kako iz Sonte tako i onih koji su stigli iz inozemstva gdje su na radu. Na velike blagdane ljude posebno privlači nit pripadanja i zajedništva, pa je tako i crkveni zbor bio uvećan pridošlima. Na kraju mise najveću svetkovinu kršćana uvećao je i zbor KPZH „Šokadija“. /R. Silađev/

Prva pričest u Župi sv. Marka u Žedniku

Na Nedjelju Dobrog Pastira, 21. travnja, na svečanoj svetoj misi u svoje srce prvi put Isusa su primili žednički prvopričesnici.



Na oltaru, u bjelini poput anđela, zasjala su djeca, njih sedmero, tri djevojčice i četiri dječaka. Tijekom propovijedi župnik **Franjo Ivanković** govorio je djeci o Dobrom Pastiru – Isusu, koji nas je volio više od sebe, te je zato dao svoj život za nas i trajno nam ostavio dio sebe u svetoj hostiji kako bi kroz pričest uvijek imali Isusa u svojim srcima. Nakon propovijedi, na poseban način su sa upaljenim svijećama obnovili svoja krsna obećanja te pristupili sakramentu prve svete pričesti. Djeca su bila nasmijana i radosna te su nakon svete mise zahvalili i župniku, kao i svojoj vjeroučiteljici **Mireli Varga** na ljubavi i pripremi za ovaj sveti sakrament. Na kraju su napravili i zajedničku fotografiju na kojoj im se pridružila i njihova učiteljica **Sonja Dulić**. /Marina Vincer/

Zbor iz Virovitice u Župi Uskrsnuća Isusova

Grad Suboticu i Župu Uskrsnuće Isusovo 21. travnja pohodili su pjevači župnog zbora „Sveta Cecilija” Župe svetog Roka iz Virovitice, te uzveličali misno slavlje svojim skladnim pjevanjem. Zborom je ravnala nekadašnja naša župljanica, a sada voditeljica zbora iz Virovitice prof. Noemi Špoljarić.

Naše goste doveo je gvardijan **fra Ivica Jagodić**, koji je ujedno i predslavio misno slavlje s našim župnikom **Vinkom Cvijinom**. U Nedjelju Dobrog Pastira fra Ivica poručio kako je Isusova slika Dobrog Pastira jedna od prvih i najčešćih prikaza Isusova lika. U toj slici možemo prepoznati i pastire ovoga vremena, odnosno njihovu predanost ili nedostatak predanosti. Pozvao je sve roditelje da u svojoj obitelji ostvare molitveno ozračje, jer se nikada ne zna koji će dječak biti pozvan za „pastira”, a posebno ga je dojmio veliki broj naših ministranata koji revno poslužuju oko oltara.

Cilj gostovanja zbora iz Virovitice bio je početak suradnje, druženja i zajedništva među zborovima ove dvije župe. Nakon mise i druženja sa župljanima, posjetili su Franjevački samostan, Gradsku kuću, katedralu, te jezero Palić.

Po riječima naše nekadašnje župljanke Noemi, Virovitičani nisu skrivali oduševljenje gradom Suboticom, kako subotičkim građevinama tako i gostoprимstvom naših župljana. Pozvali su članove zbora Župe Uskrsnuća Isusova da gostuju u Virovitici i isto tako pjevaju na njihovoj svetoj misi, Bogu na slavu i hvalu. /E. K./



Josipa Dević o svojim knjigama na temu križnih putova

Nedavno je iz tiska izašla knjiga subotičke pjesnikinje, publicistice, kiparice, rodom iz Sumartina na Braču, Josipe Dević, pod nazivom *Put križa za najmlađe*. Dogodilo se to točno 19. ožujka, na blagdan sv. Josipa, svetca koji se, kako ona ističe, prepleće kroz njen život.

„Put križa za najmlađe” je knjiga, tj. slikovnica za djecu dobi od tri do deset godina i govori o temi koju im je prilično teško opisati / dočarati, odnosno približiti što se tih dana u Isusovu životu doista dogodilo. „Najčešće su djeca upravo te dobi nekako lepršava, zaigrana i teško im je privući pozornost na ozbiljnije teme kao što je pobožnost križnog puta. Moja nevjesta **Antonija**, ukazavši na nedostatak slične literature u ponudi, dala mi je ideju napisati ovako nešto i nekako sam istoga trenutka znala da ću to i učiniti. U knjizi je na djeci prihvatljiv način opisana svaka postaja i prate ih ilustracije ugodne dječjem oku, a opet vjerno pokrivaju povijesni događaj. Ilustracije potpisuje **Višnja Mihatov Barić**, umjetnica iz Zagreba, koja je njima tako lijepo ‘obgrlila’ tekst. Osmišljavale smo ih dogovarajući se oko svake od njih”, kaže Josipa Dević.

Specifičnost ove knjižice je, kako dodaje, i u tome što je *Put križa* napisan na način kao da sâm Isus vodi dijete od postaje do postaje, obraća mu se, upoznaje se i zbližava s njime kroz situacije bliske dječjoj dobi. „Tijekom puta pita ga je li se umorio, objašnjava mu što se dogodilo i sam događaj pokušava djetetu približiti na njemu shvatljiv način, uspoređujući s onim što djeca te dobi moguće proživljavaju. Na taj način na kraju svake postaje u riječima i minijaturi stoje savjeti, poruke, ono što je djetetu današnjice lako shvatljivo i prepoznatljivo, do same poruke na kraju, dakle Nedjelje uskrsnuća, koja govori o vječnom životu kojemu svi težimo”, pojašnjava ona, ističući kako su za *Put križa za najmlađe* zainteresirani i stariji koji su ga poručili.

Knjiga je tiskana u tisuću primjeraka, a u prvih tjedan dana prodano je već pola tiraže. „To puno govori o njezinoj potrebi, prepoznatljivosti i vrijednosti kao štiva za najmlađe, ali i pomoćne literature u duhovnom obrazovanju. Povratne informacije i reakcije na nju su jako lijepe. Videosnimci i dječje izjave / komentari su jedinstveni i dodatna motivacija, neizmjereno sam zahvalna za to”, kaže autorica.

Devićeva je autorica i knjižice *Križni put za mlade* koja je prije desetak godina nastala u suradnji s mladima iz Župe Uskrsnuća Isusova u Subotici. „Tada smo u župi subotom imali omladinske susrete za srednjoškole i mlade. Okupljali bismo se, razgovarali na temu



koja je njima bila interesantna, putovali smo, imali razne humanitarne akcije. Rad s njima u trajanju od pet godina bilo je predivno iskustvo. Knjižica je jedan od zajedničkih projekata za koju smo sami osmislili prateće prikaze scena, a fotografije kao ilustracije potpisuje **Antonija Sudarević**, danas **Dević**. Ova knjižica postajama Isusova križnog puta provodi mlade kroz teme bliske njihovom uzrastu – teškoće s kojima se susreću, nepravde, osude, osobna traženja, krivi izbori, zlostavljanja, bolest, rastanci...”, pojašnjava Josipa. Kako ističe, osim u osobnoj pobožnosti križnog puta, knjižica *Križni put za mlade* rado je prihvaćena u raznim molitvenim zajednicama, ali i sigurnim kućama i domovima, te je odatle i došlo najviše pozitivnih povratnih informacija kako od strane korisnika tako i njihovih roditelja i odgojitelja. „Osim zahvalnosti koju osjećam, te poruke ohrabruju i obvezuju na još konkretnije i kvalitetnije razvijanje i korištenje talenta koji mi je darovan”, ističe ona. /I. Petrekanić Sič, „Hrvatska riječ”, foto: **Antonija Dević**/

Rezultati natječaja za HosanaFest 2024.

Organizacijski odbor festivala HosanaFest objavio je popis od 15 skladba koje su odabrane za izvođenje na ovogodišnjem festivalu.

Festival hrvatskih duhovnih pjesama – HosanaFest održat će se 6. listopada u Subotici, pod sloganom „Uzroče naše radosti”. Na natječaj su pristigle 22 skladbe, a pjesme koje su izborile pravo sudjelovanja na ovogodišnjem festivalu su sljedeće (poredane abecednim redom naslova pjesme):

Dođi Gospode
Eden
Evo me
In Te, Domine, speravi
Ljubav, to si Ti
Moj oslonac
Pogledaj u Nebo

Pogledaj u srce svoje

Postojiš

Povedi me

Slavim Te

Snaga ljubavi

Škrinja ljubavi

Virujem uvijek u Tebe

Više nisam sama.

Čestitamo! Izvođači, čije su skladbe uvrštene u program festivala, studijsku snimku dotične skladbe te njenu matricu trebaju dostaviti putem e-pošte: hosanafest@yahoo.com Organizacijskom odboru, najkasnije do 20. lipnja 2024., u trajanju od najviše četiri minute. Zahvaljujemo svima koji su se odazvali prijaviti pjesmu na natječaj HosanaFesta 2024. /**Organizacijski odbor**/

Uskrsni koncert u „Maloj crkvi” u Subotici

U crkvi Uskrsnuća Isusova u Nedjelju Dobrog Pastira, 21. travnja, održan je uskrsni koncert.

Na koncertu su nastupili župni zbor Župe Uskrsnuća Isusova te Komorni ansambl „Sonus”. Članovi Komornog ansambla bili su: **Suzana Fraj Gondi** (gitara), **László Blanka** (violončelo), **Bogdan Rudinski** (blokflauta) i **Ivana Mačković** (tambura), dok je gitaru svirala gošća **Ljiljana Ostojić**.

Program je bio raznovrstan, bile su zastupljene pučke pjesme, zvorske skladbe, kao i gregorijanski koral. Orguljaš Bogdan Rudinski pratio je zbor na harmoniju, a ansambl „Sonus” izveo je nekoliko numera: pjesme



„Surrexit Christus” Dominus Mishaela Praetoriusa i pučku pjesmu „Nek’ mine Majko” u obradi za njihov sastav.

Dirigentica i organizatorica koncerta bila je Ivana Mačković. Članovi zbora vrijedno su radili i okupljali se nekoliko puta tjedno u posljednja dva mjeseca radi pripreme za koncert. Cilj ovoga koncerta bio je upoznati vjernike i publiku s kvalitetom crkvene glazbe. Posjetitelja je bila mnogo, kako naših župljana tako i vjernika iz cijeloga grada. Župnik **Vinko Cvijin** zahvalio je svim izvođačima uskrsnog koncerta i pozdravio sve nazočne goste, a nakon koncerta upriličeno je druženje u župnom domu. /**E. K.**/



Korizmena duhovna obnova Karmelskog svjetovnog reda u Somboru

Duhovna obnova Zajednice „Blažena Djevica Marija od gore Karmela i sv. Majka Terezija od Isusa” u Somboru, Karmelskog svjetovnog reda, održana je 16. ožujka u Samostanu karmelićana u Somboru.

Nagovor je uputio br. Daniel Marija od Djeteta Isusa i Presvetog Srca Katačić, OCDS, i još bliže uputio u molitvu i šutnju koja vodi u najdublju bliskost s Bogom. „Naša karmelska obitelj danas se želi povući, uz pomoć ove duhovne obnove, u šutnju spram svega što nije duši na korist. Kaže dobro nam poznati švedski karmelićanin Stinissen: ‘Nije najvažnije što mi kažemo, nego što Bog kaže nama i preko nas. Naše riječi su suvišne i nepotrebne ako ne dolaze iznutra.’ Prema njemu, šutnja je zaštita naše duše, jer je ona bez nutarnje šutnje koja osluškuje Božji glas u velikoj opasnosti. Rijetko tko je od velikih svetaca mogao Boga vidjeti, ali ga je svatko od njih mogao čuti, jer je u srcu njegovao tišinu. I naš otac Ilija spoznao je Boga u blagom lahoru, ne u grmljavini. Glede svega toga, reći će Stinissen da šutnja u karmelskoj duhovnosti nije jedan od propisa, nego da je ona temeljni stav. On to zaključuje uz pomoć našeg svetog oca Ivana od Križa koji kaže: ‘Obuzdajte brižljivo jezik i naučite usmjeravati vašu privrženost prema Bogu, tada će vaš duh biti zagrijan na božanski način.’ Prema sv. Ivanu, ne možemo govoriti o sabranosti duše ako ne negujemo samoću i šutnju. Zato je važno zadržati jezik i misli tijekom molitve na uzdi i biti šutljiv pred velikim Bogom. I Isus je začeo u šutnji, u šutnji duha je živio 30 godina u Nazaretu, u šutnji je stajao pred Pilatom i na koncu umro na križu. Zato Stinissen kaže da je šutnja vrata koja nas uvode u nutarnji Božji život. Jer, što si više uronjen u otajstvo šutnje, to više čuješ Božji glas”, kazao je Katačić.

„Sestra karmelićanka glada za šutnjom kako bi uvijek mogla slušati”. Također i: ‘Karmelićanka mora biti ispunjena šutnjom’ – poručuje nam sv. Elizabeta od Trojstva. Zsigurno se ove misli odnose na klauzurne redovnice, no sve što je na korist i našoj karmelskoj duši moramo pokušati primjenjivati u vlastitu životu na mjestu i u staležu gdje nas je Bog postavio rasti. Zato je

važno znati u svakodnevnim aktivnostima postaviti na pravo mjesto i vanjsku šutnju (šutnja govora) i nutarnju šutnju (šutnja duha). Vanjska šutnja (ne komentirati bespotrebne stvari), pomaže da negujemo nutarnju šutnju (da čujemo Božji glas)”, dodao je Katačić.

On je u nastavku nagovora kazao kako je u monaškoj tradiciji, a i u Karmelu također, poznata takozvana velika šutnja: od svršetka večerje do svršetka jutarnje molitve ne razgovaramo ni sa kim, doli s Bogom samim. „To također možemo primijeniti i na vlastiti život. Nakon što sam izmolio večerje (ili bilo koju pobožnost koja je posljednja u tom danu), više ne gledam u mobitel, ne koristim internet, ne gledam televiziju, ne slušam radio, nego idem na počinak ili se bavim duhovnim stvarima kao što je duhovno štivo. I tako dok



se ujutro ne probudim i izmolim jutarnju molitvu. Nije to uvijek lako, potrebno je puno mrtvljenja ne uzeti više telefon u ruku. I ja se s tim toliko puta borim. Također mogu i posvjedočiti da, kada tako činim, i moj san, a i moj dan koji sljedećeg jutra započinem, izgleda drukčije. A sve to će se onda odražavati i u našem životu. Ako živiš u šutnji, postaješ sličan Kristu koji je također šutio. Više ne želiš biti glavni i nametljiv, više nisi bahat, poštuješ kad drugi govori, znaš slušati i cijeniti kad druga osoba govori, kad ti bivaš po strani i ne možeš doći do riječi”, kazao je.

„Zaključit ću”, rekao je Katačić, „mislim kardinala Roberta Saraha, pisca knjige *Snaga tišine*: ‘Tišina vodi u najdublju bliskost s Bogom. (...) Tišina je jedino pomagalo da se uđe u veliko otajstvo Boga. U tišini pronalazimo Boga i dolazimo k Bogu’”. /s. Karmela Malenić/



Svjedočenje o pozivu karlmeskih postulanata sa o. Srećkom Rimcem OCD, Nedjelja Dobroga Pastira u crkvi sv. Jurja u Subotici, 21. travnja



Preč. dr. Ivica Ivanković Radak preuzeo službu ekonoma Subotičke biskupije, 19. travnja



Koncert Akademskog zbora bazilike Srca Isusova „Palma” iz Zagreba u subotičkoj katedrali, 20. srpnja



Zlatna misa mons. Stjepana Beretića u Župi Presvetog Trojstva u Somboru, 7. travnja



Pri kraju obnova župne crkve Gospe Snježne u Žablju



Subotički oratorij u vazmenom vremenu

Animatori Subotičkog oratorija održali su 6. travnja subotnji oratorij na temu „Svetci i nadnaravno” u tavankutojskoj župi, gdje ih je dočekaao vlč. Marijan Vukov, kao i u Bajmaku, gdje je domaćin bio preč. Róbert Erhard.



Djeca i mladi mogli su uživati u lijepom vremenu uz uobičajeni program koji se sastojao od igara, molitve, plesa, pjesme i duhovne radionice na kojoj su učili o svetcima.

Nekolicina animatora održala je 3. i 4. travnja drugi oratorij na Hvaru u suradnji sa Subotičankom **Marijanom Domančić**, koja sada živi tamo sa svojom obitelji. Kako godine odmiču, lijepo je vidjeti kako se Subotički oratorij širi i dopire i do neočekivanih mjesta, djece i ljudi.

Ciklus na temu „Svetci i nadnaravno” završio se u Beogradu, u Župi Uznesenja Marijina, 20. travnja, gdje

je domaćin bio župnik vlč. **Mihael Sokol**. Uz standardni program, djeca i mladi imali su i zajedničku svetu misu i ručak.

Od 19. do 21. travnja u Župi Marije Majke Crkve u Subotici (Aleksandrovo) održao se trodnevni oratorij za sedmaše i osmaše na temu „Temperament i pobožnost”. Petnaestak djece i osmero animatora provelo je divan vikend u zajedništvu, gdje su upoznivali svoj temperament, svetce sličnog tempe-



ramenta, te razgovarali kako mogu dalje graditi svoj duhovni život. Tijekom vikenda pratio ih je vlč. **Dražen Skenderović** kroz ispovijed i klanjanje, te preč. **Željko Šipek**, domaćin. /C. V./

Preduskrasni susret subotičke zajednice „Vjera i svjetlo”

Mjesečni susret subotičke zajednice „Vjera i svjetlo” održan je 23. ožujka u Župi Marije Majke Crkve, a protekao je u pripravi za Uskrs.

Radost zbog novih članova bila je velika. Počeli smo slavlje svete mise koju je predslavio župnik preč. **Željko Šipek**, a koncelebrirao je vlč. **Miroslav Orčić**. Susret je završen kratkom katehezom, radionicom i agapeom. Plodovi rada mogu se vidjeti, ali ono što je u srcima je čežnja za sljedećim susretom. Pozivaju se sve osobe s intelektualnim teškoćama, njihovi roditelji i prijatelji zajednice na zajednički hod u vjeri i zajedništvo istih i jednakih, svake posljednje subote u mjesecu od 9 do 10.30 sati u Župi Marije Majke Crkve. /Z. S./



Zahvala Bogu na desetljeću djelovanja UBH „Dužijanca”

Deseta, redovita skupština Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” održana je 18. travnja. Susret je započeo u crkvi sv. Roka u Subotici, a sveta misa je prikazana kao zahvala Bogu za deset godina postojanja i rada ove udruge.

Molilo se i za blagoslov za sve pokojne članove Udruge i za sve pokojne dobročinitelje i prijatelje Dužijance. Molio se i Božji blagoslov za sve one koji su u proteklih deset godina svojim radom dali veliki doprinos napretku ove udruge. Svetu misu je predslavio **mons. Andrija Anišić**, predsjednik Udruge, u zajedništvu s **Draženom Skenderovićem**, tajnikom biskupa **Franje** i preč. **Danielom Katačićem**, đurđinskim župnikom i dekanom, koji su također članovi Udruge.

Poslije svete mise u vjeronaučnoj dvorani Župe sv. Roka započela je 10. skupština udruge po predviđenom dnevnom redu. Na početku, okupljene članove pozdravio je predsjednik Anišić. On je još jednom zahvalio svima na svemu što su učinili, što čine i što će činiti u budućnosti za UBH „Dužijanca”. Zatim je skupština među nove članove primila **Bernadicu Ivanković, Ivana Ivkovića Ivandekića, Klaru Dujak i Ivana Tumbasa**. Slijedila su izvješća o radu Udruge u protekloj kalendarskoj godini te financijsko izvješće i izvješće Nadzornog odbora. U prvom dijelu izvješća predsjednik je uz zanimljive fotografije prikazao što je sve Udruga radila u protekloj godini. Najveći dio događanja vezan je za program 113. Dužijance, Dužijance 2023. godine. Najvažniji događaj u prošloj godini svakako je bio pohod starom kraju: Hercegovini, Mostaru i Blagaju, te manifestacija „Dužijanca u Mostaru”. Sav program toga pohoda prisutni članovi skupštine mogli su vidjeti, odnosno prisjetiti ga se u osmominutnom videozapisu **Zvonimira Sudarevića**. Podneseno izvješće svjedoči o vrlo uspješnoj godini UBH „Dužijanca”.

Direktor UBH „Dužijanca” **Marinko Piuković** podnio je financijsko izvješće o radu Udruge. On je ustvrdio da je udruga u protekloj godini poslovala ukupno s više od osam milijuna dinara. Najveći dio sredstava dobiven je po različitim projektima. Među najvećim donatorima su Grad Subotica, kao i Središnji državni ured za Hrvate izvan R. Hrvatske. Značajna sredstva primili su i putem prekogranične suradnje s

Gradom Županjom. Iz tih sredstava kupljeno je deset suncobrana i izgrađen je vanjski toalet na prostoru iza risarskog salaša u Đurđinu.

Grgo Kujundžić pročitao je zapisnik koji su sastavili članovi Nadzornog odbora, on kao predsjednik te članovi **Joso Anišić** i **Grgo Tikvicki**. Nadzorni odbor ustvrdio je da nisu pronašli nikakvih nepravilnosti u poslovanju Udruge u protekloj godini te da nema nikakvih dugovanja.

U nastavku skupštine jednoglasno su usvojena izvješća kako o radu tako i financijsko izvješće. Slijedilo je



predstavljanje plana i programa rada Udruge u narednom razdoblju. Osim redovitih aktivnosti i programa, u središtu događanja ove godine bit će proslava 10. obljetnice postojanja i rada Udruge. Za tu prigodu već je izrađen jubilejski logo koji je napravio član Udruge **Petar Gaković**, a na dan osnutka, 27. siječnja, održana je i slavljenička večer na koju su bili pozvani svi članovi Udruge. I sva druga događanja bit će u znaku toga mini jubileja, a središnja proslava 10. obljetnice Udruge bit će 28. svibnja 2024. u Velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće. Toga dana bit će priređena svečana akademija uz predstavljanje svega onoga što je učinjeno i ostvareno u proteklih deset godina. Zvonimir Sudarević priprema poseban film o aktivnostima Udruge, a svečana prigoda iskoristit će se i za dodjelu priznanja i zahvalnica svima onima koji su Udrugu podržavali, pomagali, te koji su s ljubavlju radili za Dužijancu, odnosno za UBH „Dužijanca”. /UBH „Dužijanca”/

Korizmeno vrijeme u Župi Rođenja Blažene Djevice Marije u Subotici

Tijekom korizme u Župi Rođenja BDM ove su godine prvi put organizirana dva nova događaja.

Jedan od njih je prikupljanje sredstava za dobrotvornu udrugu „Marijini obroci” (Mary’s Meals) koja osigurava školske obroke koji mijenjaju živote djece u nekim od najsiriromašnijih zajednica svijeta. Obećanje hranjivog obroka dovodi gladnu djecu u učionice, gdje mogu dobiti obrazovanje i bolju priliku za budućnost. Ovi obroci omogućuju gladnoj djeci dolazak u školu i daju im energiju potrebnu za koncentraciju i sudjelovanje u nastavi.

Zahvaljujući velikodušnim podupirateljima Marijinih obroka, više od milijun djece – diljem Afrike, Azije, Latinske Amerike i Kariba – danas sjedi u učionicama punih trbuha i uči čitati i pisati. Ti mladi ljudi mogu postati muškarci ili žene koji će svoje zajednice izvući iz siromaštva. Samo 22 eura dovoljno je da jedno dijete dobije obroke u mjestu školovanja tijekom cijele školske godine.

Za potrebe ove akcije podijeljeni su dvojezični letci, na hrvatskom i mađarskom jeziku, kako bi se vjernici što bolje upoznali s radom udruge „Marijini obroci”. Prikupljanje sredstava provodi se u srednjoj škabi crkve Rođenja Blažene Djevice Marije. Sva prikupljena sredstva bit će predana uredu „Marijinih obroka” tijekom hodočašća u Međugorje.

Još jedna novost u Župi Rođenja Blažene Djevice Marije je čitanje Svetoga pisma. Ova vrsta duhovnih vježba nazvana je „Priđi bliže”. Cilj čitanja Svetoga pisma jest približiti Božju riječ kako nazočnima tako i čitateljima. Vjernici imaju priliku provesti vrijeme u Njegovoj prisutnosti, slušajući Njegovu mirotvornu riječ. Na taj način Bog nam daje priliku da ga slušamo i činimo ono što On od nas traži. Čitanje se održavalo u crkvi svake korizmene srijede od 18 do 20 sati na mađarskom, te od 20 do 21 sat na hrvatskom jeziku. Čitatelji su se mijenjali svakih 15 minuta. /Elvira Vojnić Miljojković/

Proštenje u Župi Uskrsnuća Isusova u Subotici

Uskrs, proštenje u Župi Uskrsnuća Isusova, 31. Ožujka, bio je dan kada je crkva ispunjena ozračjem uskrsne radosti, veselja, dan kada „Mala crkva” postaje doista premala za sve vjernike koji žele sudjelovati u svetoj misi Uskrsnuća Gospodinova.

Gost misnik na proštenju bio je fra **Bernad Barbarić**, ekonom Subotičkog franjevačkog samostana, koji je svojom homilijom uvećao misno slavlje.

Župnik **Vinko Cvijin** pozdravio je sve vjernike te poželio sretan Uskrs. Zahvalio je pjevačima i tamburašima koji su uvećali misno slavlje, ministrantima koji su svih dana Velikoga tjedna neumorno nazočili svim liturgijama i događanjima, te savjesno posluživali oko oltara, sakristanu **Josi Kopiloviću** koji se brinuo o svemu potrebnom, te čitačima i svima koji su na bilo koji način pridonijeli da ovaj veliki dan protekne u najboljem redu.

Nisu zaboravljeni ni najmlađi, koji su se obradovali prigodnim darovima nakon svete mise. Nakon misnoga slavlja druženje je nastavljeno u župnom domu. /Sonja Konkolj/



Uskrs u našim crkvama



Novi Sad



Stanišić



Bođani



Subotica - Sv. Rok



Bezdan



Mala Bosna



Bačka Palanka



Tavankut

Svećenici Jastrebarskog dekanata u Srijemskoj biskupiji

Na uskrсни utorak i uskrсну srijedu, 2. i 3. travnja, svećenici Jastrebarskog dekanata predvođeni preč. Josipom Kuhtićem, arhiđakonom karlovačko-goričkim te preč. Miroslavom Lesičarem, dekanom, uputili su se u Srijemsku biskupiju na tradicionalni „Emaus”.

U središtu Srijemske biskupije u Srijemskoj Mitrovici dočekaio ih je dijecezanski biskup **mons. Fabijan Svalina** zajedno s generalnim vikarom preč. **Josipom Ivešićem**. Biskup Svalina pokazao je okupljenima katedralu, crkvu sv. Dimitrija, đakona i mučenika i zaštitnika Srijemske biskupije te je upoznao svećenike i bogoslove s povijesti Srijemske biskupije i stanjem u

biskupiji danas, naglasivši veliku potrebu za svećenicima, odnosno za novim duhovnim zvanjima. Nakon katedrale sv. Dimitrija, hodočasnici su posjetili i pravoslavni hram sv. Dimitrija.

Bogoslovi i svećenici darovali su mons. Svalini bistu bl. Alojzija Stepinca da njega i sve katoličke vjernike Srijemske biskupije uvijek podsjeća na mučeništvo te ustrajnost u ljubavi prema Bogu, Crkvi i Domovini. U kasnim poslijepodnevним satima uputili su se u Zemun, gdje ih je dočekaio župnik **mons. Jozo Duspara**. Među ostalim, svećenici i bogoslovi imali su priliku posjetiti sobu u kojoj je spavao Papa Dobri sv. Ivan XXIII. u vrijeme kada je bio apostolski vizitator u Bugarskoj.

U srijedu, 3. travnja, prva postaja bili su Srijemski Karlovci, gdje je svećenike otvorenog srca dočekaio stavrofor iguman **Stefan**, monah Srpske pravoslavne

Crkve. Posjetili su veliki saborni hram Presvete Trojice, te u njemu otpjevali molitvu Kraljice Neba, crkvu Gospe od Mira i župnu crkvu Presvetog Trojstva. Svečanu svetu misu u svetištu Gospe Tekijske predslavio je srijemski biskup.

Zadnja postaja dvodnevnoг duhovno-studijskog putovanja bila je župna crkva sv. Jurja u Petrovaradinu, gdje je domaćin bio srijemski biskup u miru **mons. Đuro Gašparović**. /www.ika.hr/



Crkva svetog Rudolfa u Banoštoru stoji i nakon 110 godina

Na spomendan sv. Rudolfa, 17. travnja, navršilo se 110 godina od posvete crkve sv. Rudolfa u Banoštoru, na desnoj obali Dunava u Srijemu kod Beočina.

Ovu impozantnu građevinu, nedaleko od mjesta dubokih katoličkih korijena, na kojima se nalazila benediktinska opatija u XII. stoljeću, o svom trošku i na svom zemljištu dao je izgraditi grof Rudolf Chotek, futoški veleposjednik. Godine 1910. iskopani su temelji, a kamen temeljac položen je 23. lipnja 1912. godine i blagoslovljen. Godine 1913. godine zidarski radovi su bili potpuno završeni, a do kraja listopada iste godine crkva je i opremljena potrebnim inventarom. U toranj su postavljena tri zvona. Blagoslov crkve obavljen je 17. travnja 1914. godine, na spomendan svetog Rudolfa koji

je i titular crkve – većina katoličkog stanovništva tada je bila njemačkog podrijetla. Protjerivanjem Nijemaca iz Banoštora po završetku rata, crkva svetog Rudolfa je ubrzano propadala i do danas su ostali samo zidovi koji podsjećaju na protekla vremena. U medijima se daju primijetiti različite ideje o njezinoj budućoj namjeni. /**M. T./**



Predsjednik Hrvatskog Caritasa blagoslovio novi Caritasov kamion

Predsjednik Hrvatskoga Caritasa, varaždinski biskup Bože Radoš, 11. travnja blagoslovio je novi kamion Caritasa, kojeg je za potrebe Caritasove mreže financirao Hrvatski Caritas iz sredstava koja su doznačena po Ugovoru o Caritasu Katoličke Crkve.

U blagoslovu su sudjelovali ravnatelj Hrvatskoga Caritasa fra Tomislav Glavnik, predsjednik Caritasa Zagrebačke nadbiskupije mons. Zlatko Koren i ravnateljica Caritasa Zagrebačke nadbiskupije s. Jelena Lončar s djelatnicima Hrvatskog i Zagrebačkog Caritasa. Caritas sa svim svojim sastavnicama na području Republike Hrvatske jedan je od najvećih posrednika u doniranju hrane, a kupnjom novog teretnog vozila stvorili su se preduvjeti za povećanje preuzimanja većih količina donirane hrane, čime se doprinosi ublažavanju siromaštva u društvu. Osim distribucije hrane mreža nad/biskupijskih Caritasa, posrednik je u doniranju i druge vrste materijalne pomoći poput higijenskih potrepština, odjeće, obuće i namještaja. Vozilo je predano u vlasništvo Caritasu Zagrebačke nadbiskupije koji će kao najveći Caritas logistički i operativno brinuti o prijevozu materijalne pomoći u koordinaciji s ostalim caritasima. /IKA/

Objavljena Deklaracija *Dignitas infinita* o ljudskom dostojanstvu

U Vatikanu je na svetkovinu Blagovijesti – Navještenja Gospodinova, 8. travnja, objavljena Deklaracija *Dignitas infinita* o ljudskom dostojanstvu Dikasterija za nauk vjere.

Na kongresu od 15. ožujka 2019., tadašnja Kongregacija za nauk vjere odlučila je započeti s „izradom teksta koji unutar kršćanske antropologije ističe nezaobilazni pojam dostojanstva ljudske osobe, prikazujući tako opseg i blagotvorne implikacije koje ima na društvenoj, političkoj i gospodarskoj razini i koji uzima u obzir najnoviji razvoj ove teme na akademskom polju te njezina različita shvaćanja u današnjem kontekstu”. Na audijenciji 25. ožujka 2024., zajedno s tajnikom Doktrinarne sekcije, mons. Armandom Matteom, Sveti Otac odobrio je tekst ove deklaracije i odredio njezino objavljivanje. Deklaracija nastoji pokazati da smo suočeni s univerzalnom istinom koju smo svi pozvani prepoznati kao temeljni uvjet da naša društva budu istinski pravedna, miroljubiva, zdrava i u konačnici, autentično ljudska. „Dostojanstvo je neizmjerljivo, neotuđivo utemeljeno u samom biću, pripada svakoj ljudskoj osobi, nadilazi svaku okolnost, bez obzira na to u kakvom se stanju ili situaciji osoba nalazi. To načelo, koje je u potpunosti prepoznatljivo i samom razumu, temelj je prvenstva ljudske osobe i zaštite njezinih prava. Od početka svoga poslanja, vođena evanđeljem, Crkva se zalaže za afirmaciju slobode i promicanje prava svih ljudi.” *Dignitas infinita*, nova deklaracija Dikasterija za nauk vjere, „vjerojatno je najpotpunija sinteza” crkvenog

nauka o ljudskom dostojanstvu, izjavio je nadbiskup Washingtona kardinal Wilton Gregory. /IKA/

Nadbiskup Paglia o glasanju Europskog parlamenta o pobačaju

Nadbiskup Vincenzo Paglia, predsjednik Papinske akademije za život, kritizirao je nedavnu odluku Europskog parlamenta da se pravo na pobačaj uvrsti u Povelju EU-a o temeljnim pravima.

Pravo na pobačaj korak je bliže da bude uvršteno u Povelju EU-a o temeljnim pravima. Glasanje u Europskom parlamentu, po primjeru Francuske, koja je bila prva zemlja EU-a koja je ustavom priznala pravo na pobačaj, potaknulo je raspravu među 27 država članica. S obzirom na to da se zahtijeva jednoglasna odluka svih država članica da se takvo pravo navede u Povelji, glasanje uglavnom ostaje tek simbolično.

„Temeljno pravo jest pravo na život, a ne na pobačaj, jer se pobačajem uskraćuje život najranjivijima. Vidim to kao čisto ideološki potez u negativnom smislu te riječi. Pogrešno je zagovarati prava jedne strane, a zanemariti prava druge. Moramo dati prednost životu u svim njegovim oblicima i aspektima, osobito onima koji su najranjiviji. Ovo glasanje nije samo politički izbor; dovodi u pitanje naše temeljno razumijevanje ljudskog dostojanstva i društvene dobrobiti”, rekao je nadbiskup Paglia.

Papa: „Zaustavimo rat, djeca trebaju domove, a ne grobnice”

Papa Franjo, u poruci za kraj Ramazana, izražava tjeskobu zbog rata i poziva nacije da prekinu sukob u Palestini i Izraelu: nada se rađa samo „ako znamo priznati pravo na postojanje svakoga naroda i pravo svakog naroda da ima državu”.

Papa Franjo je s okom uprtim u žrtve cijelog Bliskog istoka, od Izraela do Gaze, od Sirije do Libanona, uputio još jedan bolni poziv da utihne oružje, da se odbaci rat, uvijek. „Hvata me tjeskoba zbog sukoba u Palestini i Izraelu: neka odmah prestane vatra u pojasu Gaze, gdje je u tijeku humanitarna katastrofa. Neka se omogući da dođu pomoći do palestinskog stanovništva koje jako pati. Neka se oslobode taoci oteti u listopadu! I mislim na napaćenu Siriju, na Libanon, na cijeli Bliski istok: nemojmo dopustiti da se rasplamsa plamen ogorčenosti nošen smrtonosnim vjetrovima utrke u naoružanju! Ne dajmo da se rat proširi! Zaustavimo inerciju zla!”, napisao je Papa. „Dosta! – I ja ponavljam – onima koji imaju veliku odgovornost upravljanja narodima: dosta, prestanite! Molimo prestanite s tutnjavom oružja i mislite na djecu, svu djecu, kao na svoju djecu. Gledajmo svi na budućnost očima djece. Ona se ne pitaju tko je neprijatelj za uništavanje, već tko su prijatelji za igru. Njima trebaju domovi, parkovi i škole, a ne grobnice i grobovi!”, napisao je Papa. Kao što pustinje mogu procvjetati u prirodi, to se može dogoditi i u srcima i životima ljudi i naroda, zaključak je poruke. /IKA/

Svečana akademija u Bajmaku povodom stote godišnjice smrti slikara Stipana Kopilovića

U povodu 100. obljetnice smrti slikara Stipana Kopilovića, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata priredio je 22. ožujka u Bajmaku program posvećen ovom umjetniku.

Nakon svete mise u mjesnoj crkvi svetih apostola Petra i Pavla, održana je svečana akademija na kojoj je



bilo riječi o životu i djelu ovog likovnog umjetnika. Na akademiji su govorili ravnateljica ZKVH-a **Katarina Čeliković**, župnik vlč. **Róbert Erhard** i povjesničar umjetnosti **Branimir Kopilović**. Program je vodila **Senka Davčik**. U sklopu večeri nastupio je i zbor bajmačke župe pod ravnanjem **Bele Anišića**. Program je održan u okviru projekta „Godina novog preporoda” kojim se čuva sjećanje na velikane i značajne događaje ovdašnjih Hrvata.

Otvorena uskrсна izložba u subotičkoj Gradskoj kući

Uskrсна izložba članica slamarskog odjela Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva „Matija Gubec” iz Tavankuta i članova likovnog odjela Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo” iz Subotice otvorena je 25. ožujka u predvorju subotičke Gradske kuće.

Na izložbi su izložene razne rukotvorine ukrašene slamom (jaja, čestitke, ukrasne kutije...), te minijature i slike od slame, kao i umjetničke slike i drugi prigodni ukrasi. U okviru programa nastupila je Ženska pjevačka skupina „Prelje” koja djeluje u okviru „Kola” s korizmenom pjesmom „Gorko plače” te s uskršnom pjesmom „Pjevaj hvale Magdaleno”, a „Malo bunjevačko kolo” odsvirali su članovi komornog sastava „Lapo lapo”, koji djeluje u sklopu Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama”. Izložbu je otvorio župnik Župe Presveto Srce Isusovo u Tavankutu vlč. **Marijan Vukov**.

Uručeni ugovori za projekte prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija



Ugovori za projekte koji su odobreni u Programu prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija svečano su uručeni 5. travnja u Osijeku.

Prema objavljenim rezultatima natječaja Programa prekogranične suradnje između Republike Hrvatske i Republike Srbije za 2024. odobrena su 33 projekta ukupne vrijednosti 1,5 milijuna eura. Za prekogranično umrežavanje i jačanje kapaciteta Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije RH odobrilo je 30 projekata vrijednosti od 11.450 do 45.000 eura, a za investicijska ulaganja novce će dobiti tri projekta po 135.000 eura. Za prekogranično umrežavanje i jačanje kapaciteta novce će dobiti župe diljem Subotičke i Srijemske biskupije te Beogradske nadbiskupije, škole u kojima se nastava odvija na hrvatskome jeziku te udruge s hrvatskim predznakom. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije Republike Hrvatske programe prekogranične suradnje s Republikom Srbijom raspisuje od 2022. godine, a iznos je u odnosu na prvu godinu uvećan pet puta.

Potpisani ugovori s udrugama za sedam „malih matica”

Vlada Hrvatske odobrila je 1,2 milijuna eura za treći kapitalni projekt Hrvatskog nacionalnog vijeća „Sagrađi mlin gdje je voda”. Sredstva su odobrena u ovoj godini, a očekuje se potpora ovom projektu i u naredne dvije godine. Novac za ovaj kapitalni projekt bit će uložen u sedam novih „malih matica” u Monoštoru, Somboru, Sonti, Rumi, Šidu, Opovu i Petrovaradinu.

Predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić** potpisala je ugovore o suradnji s udrugama u mjestima u kojima će biti izgrađene „male maticе”. Kako je svako mjesto specifično, udruge će predlagati kako će njihov prostor biti obnovljen i kako postići njegovu samo-održivost. Prvim ugovorom, koji je potpisan u Monoštoru



4. travnja, a potpisale su ga predsjednica HNV-a Jasna Vojnić i nova predsjednica KUD-a Hrvata „Bodrog” **Anita Đipanov Marijanović**, previđen je nastavak obnove Šokačke kuće. Ova matica zamišljena je da ima i turistički aspekt – posjedovat će suvenirnicu u kojoj će se prodavati lokalni proizvodi, kuhinju koja će moći ugostiti autobus turista, veliku višenamjensku dvoranu, izložbeni prostor s lutkama, a bit će urađena u tradicionalnom šokačkom, ali i modernom stilu.

Rekonstrukcija Hrvatskog doma u Somboru također je dio kapitalnog projekta „Sagradi mlin gdje je voda”, a ugovor o suradnji predsjednica HNV-a potpisala je s predsjednikom Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor” **Tomicom Vukovićem** 4. travnja u Hrvatskom domu u Somboru. Ovim sredstvima financirat će se rekonstrukcija velike i male dvorane i dvorište. Dvorana Hrvatskog doma najveća je dvorana za kulturne i druge programe u Somboru. Obnova je planirana tako da se osim za kulturne sadržaje dvorana može koristiti za proslave i slične programe, što bi osiguralo samoodrživost ovog projekta.

Novi sadržaj dobit će i Šokačka kuća u Sonti, a ugovor su potpisali Jasna Vojnić i predsjednik Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata „Šokadija” **Mato Zec**, 9. travnja u Šokačkoj kući. Najprije će biti izrađena projektno-tehnička dokumentacija i dana idejna rješenja. Predsjednica HNV-a Jasna Vojnić i predsjednica HKD-a „Šid” **Zorica Šafarik** potpisali su 10. travnja ugovor o suradnji prigodom izgradnje „male matice”, odnosno kupovini kuće, izradi projektne dokumentacije i uređenja za potrebe rada hrvatske udruge u Šidu. Istog dana u Rumi potpisan je i ugovor o suradnji HNV-a i HKPD-a „Matija Gubec” koga je predstavljao predsjednik udruge **Zdenko Lanc**.

Predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća Jasna Vojnić potpisala je 12. travnja s predsjednikom Crkvenog odbora crkve sv. Elizabete u Opovu **Željkom Horvatom** ugovor o izgradnji „male matice” u Opovu. Hrvati u Opovu organizirani su pri župi i za početak plan je da se obnove prostorije župe. Kako je i najavljeno, u narednom periodu ugovor će biti potpisan i u Petrovaradinu, čime će biti započeto financiranje sedam „malih matica”.

Večer folklora u „Nazoru”

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Vladimir Nazor” iz Sombora organiziralo je 6. travnja koncert **Večer folklora u „Nazoru”**.

U dvosatnom programu sudjelovali su članovi Hrvatskog kulturnog društva „Napredak” – Podružnica Vitez, Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo” iz Subotice i domaćini folklorna sekcija „Nazora”. Bio je ovo uzvratni posjet gostiju iz Viteza jer je folklorni odjel somborske udruge prošle godine bio njihov gost. „Bunjevačkom kolu” iz Subotice ovo je poslije više godina bio prvi nastup u Hrvatskom domu.



Proslavljeno 15 godina rada Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata

Svečanom akademijom 11. travnja proslavljeno je 15 godina rada prve i jedine profesionalne ustanove kulture Hrvata u Vojvodini, u Republici Srbiji – Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (ZKVH). Akademija je održana u Gradskoj kući u Subotici u prisustvu brojnih visokih uzvanika iz Srbije, Hrvatske i Mađarske te predstavnika udruga kulture i suradnika ustanove.

Ravnateljica ZKVH i uposlenica koja najdulje radi u ovoj ustanovi, Katarina Čeliković, istaknula je kako se pod geslom ove svečanosti „Baštinimo – okupljamo – dijelimo” slavi rad na očuvanju, unaprjeđenju i razvoju kulture vojvođanskih Hrvata. Među najznačajnijim postignućima izdvojila je oko 70 tiskanih knjiga, dio u sunakladi, kao i tri nosača zvuka, više od 70 održanih znanstvenih kolokvija, više desetina organiziranih stručnih skupova, projekt digitalizacije arhivske knjižnične i muzejske građe Hrvata u Vojvodini s izgradnjom repozitorija vlastite digitalne zbirke, izradu kataloga nematerijalne kulturne baštine Hrvata Vojvodine te 20-ak realiziranih znanstvenih istraživanja.

Tijekom večeri nastupili su brojni izvođači koji njeguju kulturu Hrvata u Vojvodini i s kojima ZKVH surađuje – etnomuzikolog iz Srijemske Mitrovice i najbolji gajdaš u Srbiji **Edi Tajm**, ženska pjevačka skupina „Kraljice Bodroga” iz KUDH-a „Bodrog” iz Monoštora, tamburaški orkestar HGU-a „Festival bunjevački pisama” iz Subotice pod ravnanjem **Mire Temunović** sa solisticom **Marijom Kovač**, učenica srednje glazbene škole u Subotici **Iva Molnar** kao solistica na tamburi uz pratnju **Derđa Nemeta**, dok su performans „Voyage s Matošem” izveli Književno-teatarski kružok HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice, odnosno **Nevena Baštovanović** i **Zoltan Sič** uz odabir glazbe **Emine Tikvicki**.

Na akademiji su uručene i nagrade natječaja „Snimi kratki film mobitelom o nematerijalnoj kulturnoj baštini Hrvata u Srbiji i osvoji nagradu”. Među 13 pristiglih radova, film **Fabijana Dulića** koji prikazuje mušku bunjevačku nošnju proglašen je najboljim, a posebno priznanje dobio je i film o čuvarima Božjeg groba u Subotici **Martina Vukova**.

Ravnateljica Čeliković ovom prigodom uručila je priznanja institucijama i pojedincima kojima ZKVH zahvaljuje na poseban način.

Uskrsne ferije

Prošao je i ovaj Uskrs, a s njime i ferije. Naši učenici vratili su se u svoju školu, a u nastavku donosimo njihove dojmove.

„Veliki tjedan počinje Nedjeljom muke Gospodnje, kada se po običaju blagoslivljaju grančice i cica-mace. Tako je bilo i u mojoj župi u Vrbasu na jutarnjoj misi u 9 sati. Na Veliku srijedu, 27. ožujka, zazvonila su posljed-



nja školska zvona u ovom tromjesečju, te smo radosno otišli na uskrsne ferije. Sutradan, na Veliki četvrtak, ministrirao sam na misi na kojoj je naš biskup Franjo Fazekas posvetio ulja, a isto tako i navečer u svojoj rodnoj župi kada smo se spomenuli Kristove Posljednje večere, odlaska na Maslinsku goru, Judine izdaje i Kristova uhićenja. Budući da je narednog dana Dan muke Gospodnje, poslije mise Večere Gospodnje, prema običajima, sklonili smo sve ukrase s oltara. Došao je i za nas kršćane najžalosniji dan u godini, Veliki petak. Ovo je jedini dan u godini kada se ne slavi misa već se slavi tzv. Obred Velikog petka. Ovaj dan mi se posebice istaknuo prizor kada sam na licima vjernika vidio veliku žalost, pa čak i suze kada su išli ljubiti Kristovo tijelo na križu. Međutim, sva tuga je nestala sljedećega dana kada smo na Vazmenom bdjenju ponovno čuli zvuk zvona i poklik: Aleluja! Svakako, u sjećanju će mi najdublje ostati prelijepi Vazmeni hvalospjev, koga možemo čuti samo jednom godišnje, kao i paljenje uskrsne svijeće i slika vjernika koji su u mračnoj crkvi držali upaljene svijeće. Dan Uskrsa sam proveo u druženju i slavlju najvećeg kršćanskog blagdana, kao i slušanju emisije na Radio Mariji, koju smo mi, sjemeništarcima, snimili prigodom Uskrsa”. /**Antonij Kontra**/

„Na Veliki četvrtak, po završetku mise posvete ulja u katedrali, vratio sam se doma s kapelanom. Kada smo stigli u Novi Sad, obavili smo kupovinu svega što nam je bilo potrebno za Vazmeno trodnevje: misno vino, svijeće, tamjan... Pripremili smo i mjesto gdje će biti smješten Božji grob. Ministrirao sam na misi Večere Gospodnje, sutradan na križnom putu i

obredima Velikoga petka, kao i u subotu na Vazmenom bdjenju. Prije bdjenja, s još nekoliko mladih župljana pomogao sam očistiti i urediti crkvu za Uskrs. Navečer smo upalili vatru na ulazu u crkvu, te započeli slavlje Uskrsnuća. Trodnevje je, zahvaljujući našim ministrantima, zboru te, naravno, župniku i kapelanima, proteklo u najboljem redu. Na sam Uskrs, osim redoviti misa imali smo i misu na engleskom jeziku, koja se slavi jednom mjesečno za sve strance koji ne razumiju naš jezik. Bilo je divno vidjeti toliko broj ljudi iz raznih država okupljenih na ovoj svetoj misi – zaista se vidjelo da je crkva katolička i da okuplja sve narode svijeta. Uz sve ovo, trudio sam se provesti što više vremena sa svojom obitelji i svojim prijateljima”. /**Nikola Vukić**/

Uskrsna emisija na Radio Mariji

Biskupijska klasična gimnazija „Paulinum” nastavlja suradnju s Radio Marijom. Zato smo ovog puta priredili uskrsnu emisiju. Bilo je govora o Velikom tjednu: ulasku Gospodnjem u Jeruzalem na Cvjetnicu, njegovoj Posljednjoj večeri na židovski blagdan Pashe, mucima, raspeću, smrti i na kraju uskrsnuću. Opisali smo obrede i običaje vezane za ove dane, te neke od njih pojasnili.

„Koja je razlika između ove uskrsne i one božićne radosti? Božićna radost je nutarnja radost, koju samo mi osjećamo. Njoj odgovara latinska riječ *gaudium*. To je ‘tiha’ radost. S druge strane, uskrsna radost je pobjednička i od nje kličemo na sav glas. Latinski *exultatio* ili *laetitia*. To nije samo radost, to je klicanje zbog naše pobjede – jer Krist je dovršio ljutu bitku za naše spasenje”, rečeno je u ovoj emisiji.



Hvala našoj profesorici hrvatskoga jezika **Đurđici Kostadinović** što nam je pomogla u sastavljanju ovog programa. Zahvaljujemo osoblju Radio Marije, osobito **Dariu Martonu**, što nas je ponovno ugostio. Nadamo se da ćemo i u budućnosti nastaviti suradnju, te snimiti još ovakvih emisija. Emisija se mogla čuti 31. ožujka na valovima Radio Marije, ali se može poslušati i kasnije, na internetskoj stranici Radio Marije u arhivi. /**Nikola Vukić**/



Audiovodiči Caritasa Srbije na jasnom jeziku

U okviru audiočasopisa *Odjek*, zvučnog časopisa za slijepe i slabovide Saveza slijepih Vojvodine, realiziran je korak koji ima za cilj poboljšanje pristupa informacijama slabovidim i slijepim osobama na jasnom jeziku. Savez slijepih Vojvodine izdaje četiri zvučna časopisa: *Odjek*, *Dječji odjek*, *Svijet žene* i *Visshang* na mađarskom jeziku, kao i časopis *Vidici* na Brailleovom pismu. U sklopu ožujskog broja časopisa *Odjek* snimljena su četiri audiovodiča Caritasa Srbije na jasnom jeziku. Audiovodiči dostupni su članovima Saveza kroz ovaj zvučni časopis, a šira javnost ih može poslušati na sljedećoj internetskoj stranici: www.pristupacnost.caritas.rs.

Ovi audiovodiči na jasnom jeziku osmišljeni su kako bi se osiguralo da osobe sa oštećenim vidom imaju pristup važnim informacijama, i to na način koji im je prilagođen i lak za razumijevanje. Svaki vodič koji je objavio Caritas Srbije na jasnom jeziku pokriva specifičnu temu i pruža korisne informacije o određenoj oblasti.

Prvi vodič, pod nazivom „Usluga Pomoć u kući”, pruža detaljne informacije o tome kako koristiti ovu socijalnu uslugu koja je od iznimnoga značaja za mnoge osobe s invaliditetom. Druga brošura, „Kako izvaditi osobnu iskaznicu”, vodi slušatelje kroz proces dobivanja

osobne iskaznice na način prilagođen njihovim potrebama i mogućnostima. Vodič „Savjeti za uštedu energije” sadrži savjete i smjernice o učinkovitom korištenju energije, čime se ne pridonosi samo financijskoj uštedi već i zaštiti okoliša. Posljednji vodič, „Pravo na novčanu socijalnu pomoć”, pruža važne informacije o uvjetima i procedurama za ostvarivanje prava na novčanu socijalnu pomoć, što može biti od ključnog značaja za mnoge osobe s invaliditetom.

Jasan jezik koji je korišten u ovim audiobrošurama omogućava laku razumljivost i nedvosmislenost informacija. Ovo je osobito važno jer jasan jezik predstavlja pojednostavljeni oblik jezika, s gramatikom i rječnikom koji su prilagođeni ciljnoj publici – ljudima koji iz različitih razloga imaju teškoće s percipiranjem i razumijevanjem teksta. Smjernice, pravila i standardi kako se pišu tekstovi na jasnom jeziku pružaju osnovu za kreiranje sadržaja koji je pristupačan i razumljiv svima.

Inicijativa Saveza slijepih Vojvodine u suradnji s Caritasom Srbije za izradu ovih audiovodiča na jasnom jeziku predstavlja korak naprijed ka unaprjeđenju pristupa informacijama i osnaživanju osoba s invaliditetom. /**Dušan Perić**/

Razgovor sa s. Hijacintom Batinić, Samostan sv. Klare u Brestovskom kraj Kiseljaka

Najveći izvor radosti jest prepoznati Božji poziv i odgovoriti na njega



Sestra Hijacinta Batinić rođena je 16. listopada 1957. u Gornjoj Ričici kod Uskoplja, Župa Skopaljska Gračanica. Peto je dijete od ukupno osmero djece u obitelji Ivice i Anđe Batinić. Godine 1971. stupila je u Samostan sestara klarisa u Viterbu u Italiji. Nakon deset godina boravka u Italiji, 1981. godine prelazi u Samostan sv. Klare u Splitu gdje je iste godine položila svečane zavjete. Zajedno s tri sestre iz tog samostana 1989. godine odlazi u Brestovsko kod Kiseljaka, u Središnjoj Bosni, radi osnutka novog samostana. Opatica je samostana u Brestovskom

Zvonik: Iz Vašeg životopisa doznajemo da s 14 godina, 1971. godine, ulazite u Samostan sestara klarisa u Viterbu (Italija), iako ste rođeni u Uskoplju (BiH). Kako tako rano donosite tako veliku odluku, pritom u inozemstvu?

S. Hijacinta Batinić: U našoj se obitelji često govorilo o svećeničkom i redovničkom pozivu i nas djecu se ohrabrivale za takvu odluku. Mogu reći da sam uvijek osjećala posebnu privlačnost prema duhovnom pozivu.

Imala sam i rođake franjevce, tako da je u meni ta želja sve više rasla. Za odlazak u Samostan klarisa u Viterbu u Italiji zaslužna je moja rodica koja je već bila u tom samostanu. O klauzurnom načinu života ništa nisam znala, ali sam od nje saznala neke osnovne stvari: da je taj red stroži od otvorenih redova, da se ide kući samo kada su roditelji na umoru, da je život prije svega posvećen molitvi i odricanju. Preko njezinih roditelja izrazila sam želju da bih i ja ušla u taj samostan, a to se

i dogodilo 1971. godine. To je Samostan sv. Bernardina u Viterbu. Sa mnom su pošle još dvije djevojke iz našeg mjesta, ali one nažalost nisu ustrajale.

Kada sam došla u samostan i vidjela rešetke, nisam se prestrašila. Jednostavno sam rekla da je to takav red, da smo odvojene od svijeta kako bismo bile bliže Bogu. Osjetila sam da me je Bog baš tu doveo. Zajednica je tada imala 15 sestara, ali su to bile uglavnom starije sestre, tako da ih je moj dolazak jako obradovao i ohrabrio. U tim sam sestrama dobila pravu obitelj i tu sam osjetila jednostavnost i duh sv. Klare. Talijanski jezik nisam ni razumjela ni govorila, a osim toga molilo se na latinskom jeziku. Bilo mi je zbog toga u početku pomalo i teško, ali sam osjećala veliku radost što sam u tom samostanu.

sam se u Viterbo, u zajednicu koju sam istinski voljela, kao i sestre mene.

Zvonik: Godine 1989., nakon samo osam godina u splitskom samostanu, pred Vama je veliki pothvat, utemeljenje Samostana sv. Klare u Brestovskom kraj Kiseljaka (BiH). Vas četiri iz Splita odlazite za Brestovsko i započinjete gradnju samostana i zajednice. Kako čovjek zadobiva snagu i vjeru za takav pothvat? Predstavite nam ukratko kako ste doživjeli nimalo lagani projekt utemeljenja novog samostana.

S. Hijacinta Batinić: Godine 1981. dobila sam pismo od tadašnje opatice Samostana sv. Klare u Splitu, s. Marije Petričević, u kojem me obavještava da se planira osnovati samostan klarisa u Bosni. Poziva me da se priključim zajednici u Splitu kako bih bila jedna od četiri sestre koje



Utemeljenje Samostana sv. Klare u Brestovskom kraj Kiseljaka zaista je vodio dragi Bog. Dosta truda je trebalo oko gradnje, bilo je i zapreka, ali mi smo ustrajno molile i sve prepustile Božjem vodstvu, a za godinu dana samostan je sagrađen. Svečano otvorenje bilo je 11. lipnja 1989. godine. Narod nas je s radošću prihvatio i odmah su imali veliko pouzdanje i ljubav prema nama

Postulaturu i novicijatu provela sam u Samostanu sv. Lucije u Folignu. Tu je bio zajednički novicijat za više samostana koji su udruženi u federaciju i bilo nas je desetak novakinja. Za mene je bilo veliko bogatstvo prolaziti odgoj s novakinjama iz raznih krajeva Italije, a jedna je bila čak iz Fatime. Nas dvije ostale novakinje pazile su na poseban način jer smo dolazile iz drugih država. Novakinje iz samostana u Asizu često su pričale razne događaje iz života sv. Klare jer u njihovu samostanu počiva njezino tijelo te razne relikvije sv. Klare i sv. Franje. Foligno nije daleko od Asiza pa sam imala priliku posjetiti ga u tom razdoblju formacije. Lijepo je bilo otići u to sveto mjesto i dublje iskusiti franjevačku duhovnost. Nakon završenog novicijata u Folignu vratila

će poći u osnutak. Bilo mi je jako teško napustiti sestre u Viterbu. Među njima sam se osjećala kao u rodnom kraju i jako sam ih voljela. Ipak sam skupila snage i rekla časnoj majci da želim prijeći u samostan u Split. Sestre su bile jako pogođene što ih napuštam, sve su plakale, a i meni se srce stiskalo. Snagu za taj korak isključivo mi je davala velika želja da se ostvari osnutak samostana u Bosni. Prelazim, dakle, 1981. godine u samostan u Splitu, gdje sam trebala kratko proboraviti i poći u svoju Bosnu. Ali iznenada se sve promijenilo. Časna majka s. Marija Petričević pozvala me i rekla da nema ništa od osnutka. To me jako pogodilo i još više povećalo žal što sam ostavila sestre u Viterbu. Nastojala sam se prilagoditi zajednici u Splitu, koja mi je pokazala ljubav. Tu sam



ostala osam godina, ali uvijek sa željom i molitvom da se osnuje samostan u Bosni.

Jednom prigodom, kada je tadašnji provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Luka Markešić boravio u Splitu, zamolila sam ga za razgovor i izrazila mu želju za osnutkom samostana u Bosni. On je rado prihvatio taj prijedlog. Obećao je da će zajedno sa svojom braćom voditi gradnju samostana i to nam je bilo veliko olakšanje. Franjevački samostan u Fojnici izrazio je spremnost darovati nam zemljište pokraj župne kuće u Brestovskom, što smo s velikom zahvalnošću prihvatile. O svemu se s velikom ljubavlju brinuo tadašnji ekonom Provincije fra Anđelko Barun. Kontaktirao je s nama i vodio računa da samostan odgovara potrebama klauzurnog života. Mogu potvrditi da je zaista dragi Bog vodio ovaj projekt. Dosta truda je trebalo oko gradnje, bilo je i zapreka, ali mi smo ustrajno molile i sve prepustile Božjem vodstvu, a za godinu dana samostan je sagrađen. Svečano otvorenje bilo je 11. lipnja 1989. godine. U njega su uselile četiri sestre: s. Ivana Šuljić, s. Terezija Purtić, s. Rozarija Meštrović i moja malenkost. Iste godine javile su nam se dvije djevojke, jedna iz Župe Brestovsko, a druga iz Uskoplja. Narod nas je s radošću prihvatio i odmah su imali veliko pouzdanje i ljubav prema nama.

Zvonik: Raspad bivše Jugoslavije nije poštedito ni sestre u Brestovskom. Dana 1. lipnja 1993. samostan je zapaljen i oštećen. Uz sestre, u njemu bilo stotinjak župljana koji su u njemu našli utočište. Steže se dojam da Vam Gospodin uistinu nije „dao mira”. Kako je izgledala svakodnevica?

S. Hijacinta Batinić: Nakon dolaska u Brestovsko, vjerovala smo da će naš samostan brzo početi dobivati zvanja i da će zajednica rasti. Nažalost, 1993. na ovom području izbio je rat i raspršio narod. Za vrijeme rata nismo napuštale samostan. Imale smo čvrstu vjeru da će nas dragi Bog čuvati, a zagovor naše sv. Majke Klare pratiti. Ona je svojom molitvom spasila Samostan sv. Damjana i grad Asiz od napada Saracena, pa smo se snažno utekle njezinu zagovoru i vjerovala u Božju

Biti klarisa za mene je veliki blagoslov koji mi je Gospodin dao, a to je služiti mu u tišini, u skrovitosti, u molitvi i kontemplaciji. Velika je milost nasljedovati Krista slijedeći stope sv. Majke Klare. Biti klarisa znači živjeti za Isusa, ali i za brata čovjeka. Iako živimo u klauzuri, susrećemo osobe koje nam svakodnevno dolaze tražiti savjet i preporučiti se u molitve. Moliti za sve te ljude, moliti za cijeli svijet, za Crkvu, za Svetog Oca, za svećenike i redovnike, naš je poziv i poslanje

pomoć. Živjele smo svakodnevicu sa stotinjak župljana koji su se skrili u podrum našeg samostana. Dnevni red i molitveni raspored bili su naravno potpuno izmijenjeni. Trebale smo pripremati jelo za te ljude, i to noću kako se ne bi vidio dim iz dimnjaka. Oni su molili s nama i govorili nam da im je to velika utjeha i jedina snaga u tim teškim trenucima. Nastojale smo im biti blizu kako bi što manje osjetili samoću i strah. Najteži su trenutci bili kada bi dolazili naši vojnici i tiho nam priopćili da je poginuo netko bližnji od tih ljudi koji su boravili u našem samostanu. U jednom trenutku neprijateljske snage zatvorile su dotok vode u naš samostan. Izbjeglice su morale otići u Kiseljak, jer bez vode život je postao nemoguć za toliki broj ljudi. A onda se dogodio još jedan težak trenutak, 1. lipnja 1993. samostan je zapaljen. Otrčala sam na tavan i vidjela veliki plamen. Požar je počeo na krovu i širio se prema kapelici i kuhinji. Bilo je strašno. Ne znaš kako početi s gašenjem kada samostan nema vode. Hvala Bogu, naša vojska je brzo javila vatrogascima koji su došli s cisternama. I uistinu su učinili herojsko djelo. Neprijateljska je vojska neprestano pucala po njima, ali oni su nastavljali s gašenjem. Najviše smo se bojale da netko od vatrogasaca i naših vojnika ne pogine gaseći samostan. Pokušavale smo pomoći koliko smo mogle i neprestano smo molile za Božju zaštitu. Samostan je bio prilično oštećen i još je mjesecima prokišnjavao na sve strane. Bila su to jako

teška vremena, ali dragi Bog nas je sačuvao i sve izveo na dobro.

Zvonik: Što za Vas znači biti sestra klarisa?

S. Hijacinta Batinić: Biti klarisa za mene je veliki blagoslov koji mi je Gospodin dao, a to je služiti mu u tišini, u skrovitosti, u molitvi i kontemplaciji. Velika je milost nasljedovati Krista slijedeći stope sv. Majke Klare. Ona je bila skrivena, ali se njezina molitva širila po cijelome svijetu. Poput sv. Klare i mi trebamo u skrovitosti moliti i žrtvovati se, i biti potpuno Isusove. Biti klarisa znači živjeti za Isusa, ali i za brata čovjeka. Iako živimo u klauzuri, susrećemo osobe koje nam svakodnevno dolaze tražiti savjet i preporučiti se u molitve. Moliti za sve te ljude, moliti za cijeli svijet, za Crkvu, za Svetog Oca, za svećenike i redovnike, naš je poziv i poslanje.

Zvonik: Vaš samostan, relativno nedavno utemeljen, iznimno je bogat zvanjima. Kakvo je aktualno brojno stanje?

S. Hijacinta Batinić: U samostanu nas je trenutačno 14, od toga osam sestara sa svećanim zavjetima, jedna sestra s privremenim zavjetima, tri novakinje i dvije postulante.

Zvonik: U zadnjih nekoliko godina, svake godine jedna ili više sestara ima doživotne zavjete ili oblačenje habita. Mnogi otvoreni redovi ili biskupije nemaju toliko zvanja. Što tumačite kao ključ tolikog broja zvanja?

S. Hijacinta Batinić: Bog nam je podario nešto veći broj zvanja u zadnjih nekoliko godina. Nije to opet tako velik broj, ali s obzirom na trenutačno stanje sa zvanjima u Crkvi, mi smo Bogu jako zahvalne da nam djevojke dolaze i da se samostan iz godine u godinu pomlađuje. Molimo ustrajno za nova zvanja. Naša molitva se naravno ne ograničava samo na naš samostan, molimo za svećenička i redovnička zvanja u cijeloj Crkvi. Zatim, nastojimo u iskrenosti i jednostavnosti živjeti svoj poziv. Trud oko vlastitoga života najbolje je svjedočanstvo i poticaj za one koji nas susretnu. Tu je i suradnja s braćom franjevcima i ostalim svećenicima koji na naš samostan upute djevojke koje osjećaju poziv na kontemplativni način života. Ali u konačnici, svako novo zvanje Božje je djelo. On u svojem naumu zna kada i koga poslati na neko mjesto.

Zvonik: Zvanja dolaze, iako život u samostanu nije lagan. Predstavite nam kratko svakodnevni život u samostanu i općenito život sestara klarisa.

S. Hijacinta Batinić: Naša je svakodnevnica najvećim dijelom ispunjena molitvom. Sveta misa i klanjanje Isusu u presvetom oltarskom sakramentu središte su našega dana. Tu su zatim liturgija časova, krunice, križni put, razmatranje, osobna molitva i druge molitve koje su ravnomjerno raspoređene tijekom dana. Jedna od posebnosti našega molitvenog rasporeda jest da Službu čitanja, odnosno matutin, molimo u ponoć. Molitvu sjedinjujemo s postom i



drugim djelima pokore. Postimo tako o kruhu i vodi srijedom i petkom. Post naravno ne obvezuje sestru koje je bolesna ili nemoćna, a djevojke koje tek dođu u samostan polako se uvode u post. Iako je molitva na prvom mjestu, po savjetu sv. Klare sestre su dužne raditi, ali tako i toliko kako rad ne bi štetio molitvenom duhu. Pečenje hostija naš je primarni posao. Tu su zatim svi uobičajeni kućanski poslovi: kuhinje, pranje, čišćenje, šivanje i sl. Pronađemo vremena i za vezenje i neke kreativne radove. Izrađujemo moći sv. Klare koje poklanjamo posjetiteljima da ih i na taj način prati njezin zagovor i zaštita. Uređujemo mrežnu stranicu naše zajednice: <https://klarise.ba/>. U proljetnim i ljetnim danima dosta radimo u vrtu gdje uzgajamo voće, povrće i cvijeće. Ljudi svakodnevno dolaze preporučiti se u molitve i zatražiti pomoć. Jedna je sestra uvijek na raspolaganju za njih. A cijela je zajednica prisutna kada nam dođu organizirane skupine, naše obitelji ili neki posebni posjetitelji. Korizmu i došašće živimo u većoj povučenosti, i u pravilu tada ne primamo posjetitelje. Dakle, živimo u jednostavnosti, unutar zidova samostana, ali život je to vrlo raznovrstan i dinamičan.

Zvonik: Ima li mjesta za radost u samostanu i u životu sestre klarise?

S. Hijacinta Batinić: Klara Asiška je uvijek poticala svoje sestre da hvale Boga kada vide lijepa procvjetala i prolizala stabla. Isto tako kada vide ljude i ostala stvorenja, da uvijek za sve i u svemu hvale Boga. Zahvalnost i radost duboko se prožimaju, a priliku za njih pronalazimo u tolikim stvarima naše svakodnevice: u uspješno obavljenom zajedničkom poslu, u trenutcima rekreacije, u pogledu na naš vrt prekriven snijegom ili obasut šarenim cvijećem. Svako novo zvanje prilika je za duboku radost i zahvalnost. Ili susret i poznanstvo s novim osobama. I mnogo toga još. A najveći izvor radosti jest prepoznati Božji poziv i odgovoriti na njega. Tada postaje manje važno gdje se krećeš, što radiš i gdje živiš. Prepoznale smo svoj poziv kao sestre klarise i tu pronašle sreću i ispunjenje.



Nedjelja, 5. 5. 2024.

ŠESTA VAZMENA NEDJELJA

ČITANJA: Dj 10, 25-26.34-35.44-48; Ps 98, 1-4;
1Iv 4, 7-10; Iv 15, 9-17

Današnje evanđelje daje odgovor na važno pitanje – kako ostati Božji? Naime, jako dobro znamo kada smo, u duhovnom životu, litalice i beskućnici. Tada nam je očita potreba povratka Bogu – obraćenja. No, pitanje koje se postavlja pred nas jest kako se vratiti / obratiti? Čovjek se nizom malih koraka vraća na pravi put. *Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio* (r. 12), već kad si posvijestim to pravilo, stvari postaju drukčije u meni. Počinjem vjerovati u to, iako ne živim. Povratak je nekada spor i težak, ali zapravo radostan. I to je dinamika života, dinamika ostajanja s Bogom. Padanje i dizanje, odlazak i povratak. Jedini smjer jest ljubav.

Nedjelja, 12. 5. 2024.

SEDMA VAZMENA NEDJELJA

ČITANJA: Dj 1, 15-17.20a.20c-26; Ps 103, 1-2.11-12.19-20ab; 1Iv 4, 11-16; Iv 17, 11b-19

Blizu nam je kraj vazmenog vremena. Evanđeoski redci pred nas stavljaju Isusovu oporuku, oproštajnu molitvu za učenike. Iz teksta molitve doznajemo da su Isusove reakcije opomene ili prijekori spram učenika bili s ciljem da oni ostanu u zajedništvu s Ocem. Nešto što je do sada on izravno radio, sada prepušta. *Branitelj – Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje ime, poučavat će vas o svemu i dozivati vam u pamet sve što vam ja rekoh.* Bog čovjeka vodi u životu. Ponekad izravno, ponekad neizravno.

Nedjelja, 19. 5. 2024.

PEDESETNICA. DUHOVI

Svetkovina

ČITANJA: Dj 2, 1-11; Ps 104, 1ab.24ac.29bc-31.34;
Gal 5, 16-25; Iv 15, 26-27; 16, 12-15

Zanimljivost prvih Duhova jest materijalno očitovanje. Silazak Duha Svetoga na apostole bio je vidljiv. Isto tako i posljedica, naviještanje je bilo uočljivo. Ipak, ni pobožni Židovi ih nisu svi razumjeli već su postojala kriva tumačenja. Duh Sveti jest nezaustavljiva snaga. Snaga koja želi mijenjati čovjeka. Problem se javlja kada pod izlikom raznih prigovora čovjek ne prihvata taj poziv na promjenu. A nekada je tako očit...

Nedjelja, 26. 5. 2024.

PRESVETO TROJSTVO

Svetkovina

ČITANJA: Pnz 4, 32-34.39-40; Ps 33, 4-6.9.18-20.22; Rim 8, 14-17; Mt 28, 16-20

Bog je zajedništvo. To nam jako puno govori o njemu i nama samima, ako znamo da smo stvoreni na njegovu sliku. Samoća ostaje prirodna potrebna čovjeka bez koje je nemoguće živjeti. Podjednako tako i odnosi s drugima. Bez njih je nemoguće živjeti. Ipak, i samoća i odnosi znaju imati teške trenutke – neizdržive. Argument protiv potpunog odustajanja od jednog ili drugog jest povjerenje u Boga. On je tvorac svega svijeta, prije svega onog dobrog. Kada nas muče jedno ili drugo, izrecimo mu. Nekad je to najteže i zaboravi čovjek, ali to je lijek. Ne bojmo se stvaranja, ljekovito je zajedništvo s Njime.

Sakramenti kršćanske inicijacije (V. dio)

Struktura obreda krštenja (I. dio)



1. *Uvodni obred* ili obred primanja djeteta sadrži ljudski prisni dijalog između svećenika, roditelja i kuma djeteta. Svećenik se najprije obraća roditeljima jer su oni prvi odgojitelji koji pred zajednicom Crkve trebaju preuzeti obvezu kršćanskog odgajanja djeteta. Dijalog se kreće oko djetetova imena, roditeljskog traženja krštenja, svjesnosti obaveza koje preuzimaju. U to je uključen i dijalog s kumom koji se obvezuje pomagati roditelje djeteta u njihovoj zadaći. Svećenik i roditelji, sačuvavši bitni smisao dijaloga, mogu se izražavati i drugim riječima nego što su napisane u obredniku. Ako se krsti više djece, mogu se pitati pojedini roditelji posebno ili svi skupa. I roditelji mogu odgovarati skupno, ali kada se pita o imenu djeteta, onda svaka obitelj treba odgovarati zasebno. Dijalog se završava izjavom svećenika da tu djecu radosno prima u život kršćanske zajednice. Da bi to dokazao, dijete znamenjuje znakom križa na čelu te poziva roditelje i kuma da učine isto tako. Time se označuje da dijete prelazi u Kristovo „vlasništvo”. To je smisao biblijskog izričaja „biti kršten u ime”. Krštenjem se vjernik oslobađa od starih gospodara, opredjeljuje za Krista i stavlja pod njegovu zaštitu.

Nije zgoreg ovdje napomenuti praznovjerno pomodarstvo stavljanja crvenog konca ili crvene narukvice djetetu na ruku. Ne ulazeći zbog čega je to i razloge zašto se to djetetu stavlja, valja upozoriti roditelje prije krštenja da to skinu. Može se to učiniti prigodnim riječima, npr. vaše dijete je sada pod Božjom zaštitom, ne trebaju mu magični predmeti koji će ga štititi (uostalom, kako jedan običan konac može nekome donijeti zaštitu i spasenje?!). To je ujedno i prigoda uvesti roditelje djeteta u dublje razumijevanje kršćanske vjere, udaljiti ih od plitkih i praznovjernih (magijskih) praksa. Nažalost, roditelji to čine nerijetko zbog pritiska rodbine i tu im svećenik može biti pomoć i podrška da se tomu odupru. Poznajem slučaj jednog svećenika koji je u krstionici, uz sve ono što tamo spada za obred krštenja, držao i škare kojima je odsijecao crvene konce s ruku djece prigodom krštenja. Sve ovo samo potvrđuje potrebu pretkrsne kateheze i pouke roditelja. Tako bi se otklonila i pomisao na krštenje kao nekog magijskog čina koji služi istoj svrsi kao amajlije, crveni konci i slično. Nije stoga nimalo slučajno ili suvišno što je egzorcizam (molitva zaklinjanja) dio obreda krštenja. On je predoznačen svećeničkim polaganjem ruku djetetu na glavu u šutnji s prethodnim riječima: *...da odagna od nas moć Sotone, duha zloće, čovjeka da tami otme i prenese u divno kraljevstvo tvoje svjetlosti... Branila te sila Krista Spasitelja...*

2. *Služba riječi* koja slijedi ima svrhu produbiti vjeru roditelja, kumova i svih prisutnih, a molitvom vjernika izmoliti plodove sakramenta. Valjalo bi ovdje izbjegavati praksu davanja čitanja ili molitve vjernika roditeljima ili kumovima, jer njima je riječ upućena i oni je trebaju čuti (jednako to važi i za obred vjenčanja). Zatim slijedi litanijски zaziv svetih u koji se mogu umetnuti i imena drugih svetaca, poglavito zaštitnika djeteta, crkve ili mjesta.

3. *Slavljenje sakramenta*. Kada je završila služba riječi, ide se krsnom zdencu gdje će se izvršiti sakramentalni čin. Napomena: ako se obred vrši u prezbiteriju (što bi valjalo izbjegavati), tu mogu pristupiti samo roditelji i kum.

Slavlje krštenja započinje obredom blagoslova vode. Ovaj bi se obred trebao vršiti prigodom svakog krštenja. Svaki put se posvećuje nova voda, osim u uskrsno vrijeme kad se koristi voda blagoslovljena u uskrsnoj noći. Taj element nije toliko higijenskog karaktera već više ima katehetski značaj podsjećajući na vodu vazmenog bdjenja. To pomaže da se obred shvati kao Božji spasiteljski zahvat u naš život, kao prijelaz (Pasha) iz smrti u život, kao prolaz kroz vode Crvenoga mora. U uskrsno vrijeme krstitelj može prisutne upozoriti da je voda već blagoslovljena kod uskrsnog bdjenja.

Slijedi *odreknuće i ispovijest vjere*. (O tome smo već nešto rekli maloprije kod molitve zaklinjanja). To je čas čvrste i sudbonosne odluke. Stoga se može prisutne s nekoliko riječi upozoriti na značenje tih odreknuća (od Sotone...). Ta odreknuća se ne mogu zamijeniti nikakvim sličnim ili drugačijim riječima. Svećenik upućuje pitanja odreknuća i ispovijesti vjere roditeljima i kumu, ali uvijek s obzirom na dijete. Na sve upite odgovara se u jednini, da bi se što jasnije vidjela odgovornost pojedinih osoba. Zatim čitava zajednica i krstitelj potvrđuju ispovijest vjere svećanim riječima (koje bi trebali svi znati i izgovarati aklamacijom): *To je vjera naša. To je vjera Crkve. Njom se dičimo. Nju ispovijedamo u Kristu Isusu Gospodinu našem.* Ove riječi moguće je zamijeniti prikladnom pjesmom kojom zajednica jednoglasno izražava svoju vjeru. Naime, kako smo već prethodno govorili, krštenje je stvar zajednice, župe, i ona treba biti toga svjesna. Ozbiljnost čina traži da se to ne vrši mehanički, naprečac, prebrzo.

U narednom broju *Zvonika* dovršit ćemo govor o strukturi obreda krštenja, s napomenom o dopunskim obredima.

Pismo Efežanima

(Identitet kršćanina: 1, 1 – 2, 22)

Pismo Efežanima počinje nevjerojatno pozitivnim tonom: *Svetima u Efezu...* (1, 1). Tekst spada u ona Pavlova svjedočanstva u kojima priznaje veliki ugled kršćanina, čak i kada je grješan. Nije to manipulacija: *Captatio benevolentiae* – „Hvatanje dobre volje” – nego realno hrabrenje da vjernik otvori oči i vidi svoje dostojanstvo.

Ne prestajem zahvaljivati za vas... (1, 16) – zajednica je puna ljubavi, vjere, i apostol priznaje da stalno mora zahvaljivati jer je našao ljude koji žive po Božjoj volji. Daje svjedočanstvo svojeg nutarnjeg uvjerenja: *Po njemu ste primili pečat Duha Svetoga...* (1, 13). Duh upravlja njihovim umom, vladanjem. Ovo nije samo povijesna konstatacija, da je negdje u Efezu ili u okolini, tih 50-ih godina p. Kr., bila neka zajednica kojoj se sv. Pavao divi, nego ujedno i uputa za svaku generaciju.

Dok je ovo pisao, oko apostola naroda mirisale su poganske žrtve životinja, plodova, miomirisa, na ulicama su se klanjali kipovima, slikama... Nešto slično našoj sredini gdje urliču mediji, prazni ljudi sa spletkama riječi i laži, ideologije koje tako primamljivo i lijepo prikazuju praznoću ili krive putove života. Unatoč ovima, postoji zajednica koja svake nedjelje posjećuje beskrvnu žrtvu i prima Uskrsloga k sebi, i čiji članovi neprestano zahvaljuju što im Isus otvara oči, te znaju pravilno procijeniti i ispravno postupati u konkretnim slučajevima života.

Taj „pozitivni ton” jest zapravo mudrost Boga koja je preko Isusa Krista utisnuta u vjernika koji opećaćenim Duhom vodi svoju ovozemaljsku egzistenciju. Ne samo u sebi već i u onima koje vodi sa sobom prema nebeskom Ocu – u obitelji, u krugu rodbine, prijatelja...

Apostolovo zadovoljstvo nije osjećajnog karaktera nego natprirodnog i duhovnog. U anarhičnom svijetu postoje oni koji su prihvatili Isusa i takav život znači im ono „sve”. Nisu samo Židovi nego i pogani: *Sada vi, koji ste nekoć bili daleko, Kristom Isusom, krvlju Kristovom, dođoste blizu* (2, 13). Po Otkupitelju sve je

prevladano: socijalna, nacionalna, rasna, spolna razlika. Jedino moralna postoji – kada smo opećaćeni Duhom Svetim i hodamo stopama onoga koji je dao svoj život za nas na križu.

Kada je izvršena kratka analiza biblijskoga teksta, onda ga uvijek moramo primijeniti na osobni život. Krećemo od osnove: Zašto nas je Bog stvorio i otkupio? Jer nas ljubi. Naš izvor života: „Ne prestaje zahvaljivati za vas...” – za sve ono dobro što ostavljamo iza sebe kao blagoslov. Bog nije ogorčen zbog stanja u našem svijetu nego promatra one koji dostojno žive, čiji identitet je sličan njegovu Sinu, Isusu Kristu. On svake nedjelje u obliku kruha šalje Uskrsloga svetima. Mi nismo društvo pokvarenih, nismo ono što mediji prikazuju o svijetu, ljudi prazni u duhu i u govoru. Opećaćeni smo Duhom Svetim i Otac svoju volju ostvaruje preko nas. Možda ne savršeno, ali njegov Sin je rekao da je zadovoljan i tridesetostrukim i šezdesetostrukim...

Sveti Pavao ne igra se osjećajima Efežana već pokazuje na njihovo dostojanstvo koje su primili od Boga, i onda kada su grješnici. Tako se Isus u ovom tekstu – i kada ga čitamo u našem vremenu – ne igra našim osjećajima nego otvoreno pokazuje kakvim očima promatra naš svagdašnji život. Našu osobu koja je opećaćena njegovim Duhom. Ima vrlo različitih ljudi, ali Nazarećanin je poštovao čak i Judu, sve do onoga trenutka kada ga je odbacio zasnagda... Pismo Efežanima nije tako škrto u svom stavu prema kršćanskom životu: ono u katoliku, koji vodi brigu o svojim djelima, vidi svetca, opećaćenog Duhom, i Uskrsli stalno zahvaljuje – tj. zadovoljan je što je stvorio tako divno biće na zemlji. Sveti Pavao je zapravo utjelovio Isusa onima koji čitaju ili slušaju ovo pismo. Iza njega stoji Otkupitelj i imamo dužnost vjerovati ovim riječima koje potvrđuju i jačaju u nama naše nadnaravno dostojanstvo. U suvremeno vrijeme ovaj tekst pozdravlja današnje svetce u našim gradovima, selima i salašima – one koji su opećaćeni Duhom Svetim i čine svoju sredinu blagoslovljenom.

Ja poslah njih u svijet (Iv 17, 11b-19)



Isusova Velikosvećenička molitva, koju je izgovorio neposredno prije svoje muke i smrti na križu, tako snažno opisuje mnoge nedoumice s kojima se susreću đakoni, svećenici, redovnici i redovnice, a jednako tako i svi vjernici koji žele izvršiti poziv Oca nebeskog. Ovaj dio Isusovih posljednjih preporuka ne odnosi se samo na duhovna zvanja nego na sve učenike, sve muškarce i žene koji su se primili posla izvršiti tzv. duhovni poziv u svijetu, u zemlji i prostoru u kojemu žive.

POZIV U NEZGODNI ČAS

Isusove riječi i njegova duhovna oporuka učenicima odzvanjali su u njihovim srcima, osobito u trenutcima kada se sve počelo ostvarivati. Ova ih je Isusova molitva podržavala u izvršavanju poslanja navještaja evanđelja u zgodna, a osobito u nezgodna vremena koja su uslijedila. Crkvene zajednice su vrlo brzo nakon silaska Duha Svetoga bile izvrnute mukama progonstva. Progonstvo učenika radi svjedočenja o Isusovu uskrснуću uslijedilo je vrlo skoro. Nedugo poslije dana Pedesetnice, ova ih je molitva ohrabivala znanjem da su pod zaštitom Isusova i njihova Oca. Zato Isus preporuča Ocu da on preuzme zaštitničku ulogu nad učenicima koji ostaju u svijetu, a nisu od svijeta – pripadaju Ocu, a stanuju u neprijateljskoj zemlji. Kada su učenici osjetili mržnju svijeta prema sebi, koju je Isus predvidio u ovoj molitvi, mogli su doživjeti i ispunjenje ostalih njegovih riječi kojima je obećao da će biti zaštićeni od zloga. Ova je poruka posebno snažno odzvanjala u ušima i srcima prognanih kršćana koji su radi svjedočenja i radi svoje vjernosti Kristu bili prognani iz vlastitih domova i iz vlastite domovine.

POVEZANI S OCEM I MEĐUSOBNO

Isusovo obraćanje Ocu imenom stavlja se pred učenike kao primjer molitve. Isus je objavio ime Božje, on ga poznaje i tu je spoznaju predao svojim učenicima da i oni mogu Boga nazivati svojim Ocem. To ime nam pomaže vidjeti Boga u novom svjetlu, ne samo kao svetoga i pravednoga, nego i kao onoga koji se brine i svojom nježnošću nas grli. Ipak ne bismo smjeli zaboraviti da je taj nježni Otac također i svet i pravedan. Često nam se dogodi da zbog prenaplašavanja očinske ljubavi Božje prema nama zaboravimo kako je prepoznavanje pravednosti Božje i njegove svetosti prvi preduvjet da bismo ga prepoznali kao Oca. Njegov poziv upućen nama da budemo sveti i pravedni ostaje, a njegovo očinstvo primamo kao dar milosrđa koje nam oprašta. Isus moli da nas naš Otac čuva, podržava i održava u povezanosti sa sobom. No, Isusova molitva nije bila upućena Ocu samo za zaštitu njegovih sljedbenika, nego i za same sljedbenike. Isus je molio Oca da oni, unatoč svim nedaćama koje su doživljavali, uspiju u svojim srcima

i u svom ponašanju zadržati sličnost s Bogom, svoju kršćansku osobnost i svoj kršćanski karakter. Svi oni koji vjeruju Kristu pozvani su svojim djelovanjem na različite načine ostvarivati isti cilj – naviještanje evanđelja za spasenje svih stvorenja.

OPASNOSTI SVIJETA

Unatoč Kristovoj želji da se svi ljudi spase, i njemu se jedan od učenika izgubio i propao. Nije jasno je li ovdje govor o Judi koji ga je izdao ili je Isus mislio na Sotonu, koji se od dobrog Božjeg anđela prometnuo u sina propasti i začetnika zla. U svakom slučaju, prema Kristovoj molitvi, kršćani su pozvani suobličavati se uvijek Ocu i svojim djelovanjem odražavati Kristov lik. Kršćansko poslanje je ostati u svijetu i nastaviti Kristovo poslanje. Svijet u kojemu Isusovi učenici djeluju i žive nije pogodno mjesto za njih. Ovdje nije riječ o zemlji, nekom mjestu, gradu ili selu. Isus govori o odnosima koji oblikuju i današnji suvremeni svijet. Odnosi u kozmosu – svijetu – koji bi prema Božjoj namisli trebao biti uređen, dobar i pogodan za život, pokazuje se sasvim suprotnim svijetom u kojemu vladaju mržnja, odbacivanje, razjedinjenost, strah i žestoko opiranje promjeni na bolje. Kršćanski navještaj evanđelja, da ljudi mogu biti bolji i da se mnogo toga može popraviti, najvažniji je razlog radi kojega se ljudi svijeta neprijateljski ponašaju prema Kristovim učenicima. Upravo usmjerenost prema dobru razlikuje kršćane od ljudi svijeta. Već samo kršćansko poslanje da svojim djelovanjem učine odnose među ljudima boljim izdvaja ih iz svijeta, a nastojanje da se među ljude uvedu odnosi koji čine ljude sličnima njihovom Ocu, budi u ljudima svijeta neprijateljstvo. Radi toga kršćani ne grade međusobne odnose na onim temeljima na kojima to čine ljudi čije je ponašanje daleko od sličnosti s Ocem i njegovim Sinom Isusom Kristom. Svojom sličnošću s Bogom kršćani su izdvojeni od svijeta i posvećeni, sveti, Božja djeca, sinovi i kćeri Božje.

DUHOVNI POZIV: OBNAVLJATI LICE ZEMLJE!

Krist je prije odlaska Ocu ostavio svim svojim učenicima zadaću naviještanja evanđelja. Ta se zadaća prenosi i nama, kršćanima današnjih vremena. U nepogodnim okolnostima pozvani smo naviještati da se odnosi među ljudima mogu promijeniti. Vlastitim primjerom možemo pokazati da ne moraju svi ljudi biti zli, sebični, gramzivi, okrutni. Isus nas nije postavio u svijet da ga osudimo i izdvojimo se izvan njega. Naše je poslanje da budemo u svijetu i dademo sve od sebe kako bi ga promijenili na bolje. Naš je poziv pokazati da je moguće biti sin i kći Božja, unatoč zločestoćama koje nas okružuju. Za izvršenje tog poslanja Isus nam daje Snagu i Silu, Duha Svetoga koji zajedno s nama obnavlja lice zemlje.



Vjera – smisao ljudskoga postojanja (I.)

Ima li na svijetu čovjeka koji ne vjeruje? Kada postavimo ovakvo pitanje sigurno će se javiti oni koji u odgovoru kažu da ne vjeruju u Boga, a kao takvi izražavaju se ateistima. Prije svega, važno je razumjeti, da bi netko rekao da je ateist treba dobro poznavati tko je Bog, jer kako nijekati postojanje nekoga o komu ne znaš ništa. Nerijetko smo znali čuti rečenicu, najveći teolozi postali su ili postanu najveći ateisti. Eto dokaza prethodnoj tvrdnji.

U svijetu filozofije ime Friedricha Nietzschea spominje se kao jedno od najkrućih po izražavanju suprotstavljanja vjere u Boga. On, koji je potjecao iz obitelji protestantskih pastora, itekako je upoznao Boga i u jednom trenutku života jednostavno želi pokazati da taj Bog nije važan, da život u Bogu ne ispunjava osobu. Tako on sebe smatra nadčovjekom, želeći time pokazati nepostojanje Boga. No ovdje ne želimo ulaziti u dublji govor o Nietzscheu, njega isključivo navodimo kao primjer. Želja nam je progovoriti o važnosti vjere u čovjekovu životu.

U životu čovjeka možemo govoriti o naravnoj i nadnaravnoj vjeri. Ono što ljudsku narav nadilazi teško je razumjeti samo sposobnostima razuma i na tom području nam je potrebna vjera. Vjeru je moguće razumjeti kao svjetlo, sposobnost gledanja, prepoznavanja i vrednovanja stvarnosti koja nas okružuje i koje su sastavni dio ljudskoga života. Vjera je dar, a temeljni

Vjera je dar, a temeljni stav razuma vjernika prema Božjoj riječi trebao bi biti stav poniznosti, zahvalnosti i aktivne otvorenosti. /.../ Kada je riječ o naravnoj vjeri, tada govorimo o povjerenju, onome što dajemo jedni drugima. To se obično odnosi na naš odnos s bližnjima, jer imati povjerenje u nekoga znači otvoriti mu srce, ponuditi ga punog nade i očekivanja, pokazati ga onakvim kakvo jest

stav razuma vjernika prema Božjoj riječi trebao bi biti stav poniznosti, zahvalnosti i aktivne otvorenosti. Možemo li zamisliti život bez vjere, bez povjerenja u nekoga?

Pitanje vjere uvijek je suvremeno i ima neprolazno značenje, jer čovjek doživljava svoju konačnost i ograničenost, oduvijek traga za onostranim. Čovjek intuitivno osjeća da nadilazi granice ovoga svijeta i osjeća da u sebi nosi klicu vječnosti. Već spomenuti govor o naravnoj i nadnaravnoj vjeri upućuje nas na promišljanje – ako je riječ o naravnoj vjeri tada govorimo

o povjerenju, onome što dajemo jedni drugima. To se obično odnosi na naš odnos s bližnjima, jer imati povjerenje u nekoga znači otvoriti mu srce, ponuditi ga punog nade i očekivanja, pokazati ga onakvim kakvo jest. To ujedno podrazumijeva i izlaganje opasnosti da bude povrijeđeno. Zato je povjerenje čin hrabrosti i spremnosti da nešto izgubimo, razočaramo se, doživimo emotivnu bol. Nije lako imati povjerenja u bližnjega, osobito kada smo ranjeni te nam naš um nabraja sve povrede iz prošlosti, a naše nam nesvjesno, poput klipova, pod noge baca strahove i negativna uvjerenja. Povjerenje ponekad trebamo imati i u vlastite sposobnosti, vođeni glasom intuicije, posebno kad nas um sputava svojom hladnom analizom. Povjerenje je kamen temeljac međuljudskih odnosa jer se bez njega teško možemo razvijati.

(nastavak u sljedećem broju)

Savjest – najskrovitija jezgra i svetište čovjekovo

Poštovani velečasni, je li u životnim odlukama, posebice kada se radi o zdravlju, politici i moralnim pitanjima, dovoljno slušati glas savjesti ili se moramo ravnati po nekim drugim načelima? S. P.

Poštovani čitatelju, u kratkom osvrtu na vaše pitanje poslužit ću se promišljanima pokojnog pape Benedikta XVI. i pape Franje, kao i Katekizmom Katoličke Crkve (KKC) i koncilskim dokumentima.

ŠTO JE SAVJEST?

Započnimo od pojma savjest. Katekizam Katoličke Crkve, kao i Pastoralna konstitucija *Gaudium et spes* nas uče: „Savjest je najskrovitija jezgra i svetište čovjekovo, gdje je on sam s Bogom, čiji glas odzvanja u njegovoj nutрини” (KKC 1795; GS, 16). A u točkama 1798; 1799; 1800. KKC navodi: „Dobro odgojena savjest ispravna je i istinita. Ona donosi sudove slijedeći razum, u skladu s pravim dobrom što ga je mudrost Stvoriteljeva htjela. Svatko se mora služiti prikladnim sredstvima da odgoji savjest. Stavljena pred moralni izbor, savjest može donijeti ispravni sud u skladu s razumom i s božanskim zakonom ili, naprotiv, pogrešan, koji se od njih udaljuje. Čovjek se mora uvijek pokoravati sigurnom sudu vlastite savjesti.”

FORMIRANJE SAVJESTI

Deklaracija *Dignitatis humanae* o vjerskoj slobodi daje smjernice nama vjernicima kako savjest ispravno formirati. „Čovjeka je stvorio Bog da sudjeluje u ovom zakonu, s rezultatom da može sve potpunije spoznati istinu koja je nepromjenjiva. Stoga svaki čovjek ima dužnost, a time i pravo, tražiti istinu u vjerskim stvarima kako bi si mogao razborito stvarati ispravne i istinite sudove savjesti, služeći se svim prikladnim sredstvima” (*Dignitatis humanae*, 3).

Među praktičnim mjerama koje čovjek može poduzeti kako bi oblikovao savjest koja dolazi do ispravnih prosudbi su: moralna i vjerska formacija, prijateljstvo i savjeti dobro upućenih osoba, prakticiranje vrlina koje olakšavaju odabir dobra i molitva, koja je dijalog s Bogom. Važno je prepoznati ulogu naših prijateljstava i okruženja u kojima odlučujemo boraviti u oblikovanju savjesti: oni pozitivno pridonose njezinu oblikovanju ako u njima nalazimo iskrenu želju da traže opće i osobno dobro; ili ju deformiraju ako, naprotiv, potiču loše odluke koje stvaraju osobnu ili društvenu štetu.

S obzirom na ta sredstva, crkveni dokument *Dignitatis humanae* nas poziva da tražimo istinu „na način koji odgovara dostojanstvu ljudske osobe i njezinoj društvenoj naravi. Istraživanje treba biti slobodno, provoditi se uz pomoć učenja ili pouke, uključujući i nauk Crkve, te

„komunikacije i dijaloga, tijekom kojih ljudi jedni drugima objašnjavaju istinu koju su otkrili ili misle da su otkrili, kako bi tako pomogli jedni drugima u potrazi za istinom. Štoviše, kad se istina otkrije, ljudi je se trebaju pridržavati osobnim pristankom” (*Dignitatis humanae*, 3).



PRIGOVOR SAVJESTI – ZNATI REĆI „DA” ILI „NE”

Iz poštovanja prema čovjekovoj savjesti i ljudskom dostojanstvu, svatko ima pravo i obvezu postupati po vlastitoj savjesti, čak i kada mu to građanski zakon zabranjuje. Deklaracija *Dignitatis humanae* o vjerskoj slobodi potvrđuje da „čovjek percipira i prepoznaje kroz svoju savjest naredbe božanskog zakona; savjest koju je dužan vjerno slijediti u svim svojim aktivnostima kako bi došao do Boga, koji je njegov cilj. Stoga, on ne može biti prisiljen djelovati protiv svoje savjesti... Niti ga se može spriječiti da postupi po svojoj savjesti...” (*Dignitatis humanae*, 3).

„MOJA” SAVJEST

Kako danas često možemo čuti to „ja – meni – moje”, papa Franjo daje jedan zanimljiv komentar: „Pazite! To ne znači ići za samim sobom, raditi ono što me zanima, što mi odgovara, što mi se čini... Nije to! Isus želi da budemo slobodni, a gdje se ta sloboda događa? Ona se događa u dijalogu s Bogom u vlastitoj savjesti. Ako kršćanin ne zna razgovarati s Bogom, ne zna Boga čuti ni u vlastitoj savjesti: nije slobodan, nije slobodan” (Angelus, 30. lipnja 2013.).

„SVETI POGANI”

Umjesto zaključka donosim vam misli pape Benedikta XVI. koje je napisao u knjizi *Vjera – istina – tolerancija* kao kardinal Joseph Ratzinger. Neka one posluže da na svijet ne gledamo kroz prizmu „crno-bijelog”, nego kroz mnoštvo boja i nijansa koje će nam obogaćivati srce i profilirati razum.

„Jedinstvo čovjeka ima svoj organ: savjest. Bila je odvažnost svetoga Pavla što je zastupao stav da svi ljudi imaju sposobnost slušanja savjesti te je tako pitanje o spasenju odriješio od spoznaje i držanja Tore (tj. Zakona) i postavio ga na zajednički zahtjev savjesti u kojoj govori jedini Bog koji svakomu priopćuje ono što je u Tori bitno: ‘Kad se god pogani, koji nemaju Zakona, po naravi drže Zakona, i nemajući Zakona, oni su sami sebi Zakon: pokazuju da je ono što Zakon nalaže upisano u srcima njihovim’ (Rim 2, 14s). Pavao ne kaže: Ako se pogani drže svoje religije, to je dobro pred Božjim sudom. Naprotiv, on osuđuje velik dio religijskih praksa onoga vremena. On upućuje na jedan drugi izvor – na ono što je svima upisano u srce, na ono jedino dobro jedinoga Bogu” (kardinal Joseph Ratzinger).

Poštovani, svoja pitanja možete poslati na e-poštu: stipic-nebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić

Svjetlo Kristovo



Vazmeno slavlje započelo je bdjenjem na kojem tri puta kličemo „svjetlo Kristovo”. Pritom podizemo vazmenu svijeću koja simbolizira Krista, da bi to svjetlo bilo što vidljivije, da bi obasjalo tamu u crkvi. Svjetlo nam treba da bismo vidjeli kamo hodimo. Iako je Bog prvo stvorio svjetlost kako bi čovjek, kada je stvoren, vidio sva divna djela koja su za njega stvorena prije njega, taj isti čovjek pao je u tamu kada je počinio grijeh neposlušnosti spram Boga, svoga Stvoritelja. Dogodilo se da je čovječanstvo (a to su svi ljudi) *poput ovaca lutalo i svaki je svojim putem hodio* (Iz 53, 6). Trebalo je novo svjetlo kako bi čovjek ponovno vidio odakle dolazi i kamo ide. Trebalo je novo svjetlo koje dolazi od Boga, kao što je trebalo i novo preporođenje za one koji su to svjetlo prihvatili. A to svjetlo je Krist uskrsnuli, a novo preporođenje jest krštenje. Svatko (osoba, sustav, ideologija) tko se trudi da ugasi ili oslabi ovo svjetlo, osuđen je na poraz, jer čovjek ne može biti pobjednik u borbi protiv Boga – Svjetla.

Isusova smrt na križu činila se kao poraz, ali uskrsnuće nam pokazuje da to nije istina jer: *pobjedni dan slavimo, uskrsnuća Gospodnjeg. Svemir sav je obnovljen, čovječanstvo spašeno*. I zato kličemo: *Slava tebi, Kriste Bože, aleluja, aleluja*.

I naše rođenje i naše preporođenje djelo je Božje, djelo je Ljubavi – jer Bog je ljubav. Ljubav nije bila ubijena ni na križu nego je tamo najjasnije i najjače – do kraja – očitovana. Zato Ljubav (Bog) i ljubav koje su posijane u ljudska srca, nikada ne mogu biti ubijene. Božja ljubav bi najviše trebala zračiti kroz živote nas kršćana jer biti kršćanin znači očitovati ljubav Božju. Biti kršćanin znači biti sol zemlje i svjetlo svijeta i to svjetlo ne sakrivati već svima svijetliti i upućivati na izvor svjetla, a to je Krist uskrsnuli, naš Bog i Spasitelj.

No, nemojmo se zavaravati i misliti da su Božja ljubav i Božje svjetlo samo privilegij nas kršćana. Hvala Bogu, jedinom Bogu, jedinom Ocu svih ljudi što uvijek i svugdje, gdje bismo se možda i najmanje nadali, ima

ljudske dobrote, topline, ljubavi, požrtvornosti, koje nisu nužno plod kršćanske vjere, ali su plod srca koje je slobodno od sebičnosti, srca koje ljubi, srca koje se daruje. I to je Božje djelo jer Bog je jedini izvor ljubavi i dobrote.

Sve nas želim ohrabriti, ne svojom nego Božjom, Isusovom riječju: *Hrabri budite! Ja sam pobijedio svijet!* (Iv 16, 33). Ali ova pobjeda ide preko križa. Nema uskrsnuća bez prihvaćanja križa. Kršćani pobjeđuju samo ako nasljeđuju svoga Spasitelja. Ne pobjeđuju na svjetski način nego na božanski. *Tko ima uši neka čuje!* Blagdan Uskrsnuća nas poziva da se opet i opet otvorimo Ljubavi, Svjetlu, Životu, Istini, te da sli-

Zagledajmo se u svoje srce i izbacimo iz njega sve zamjerke, zavisti, svađe, neprijateljstva, nepraštanja, pohlepe, škrtosti, srditosti, bludnosti, svu nečistoću, kako bi naše srce bilo plodno tlo za plodove Duha Svetoga: ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrotu, vjernost, blagost, uzdržljivost, krotkost, strpljivost i čistoću

jedimo Božji Put jer to je jedini put za čovjeka ako ne želi zalutati. Nemojmo se čuditi nad zlima koja su dovela Isusa na križ; nemojmo se čuditi začetnicima ratnih strahota o kojima slušamo svaki dan. Zagledajmo se u svoje srce i izbacimo iz njega sve zamjerke, zavisti, svađe, neprijateljstva, nepraštanja, pohlepe, škrtosti, srditosti, bludnosti, svu nečistoću, kako bi naše srce bilo plodno tlo za plodove Duha Svetoga: ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrotu, vjernost, blagost, uzdržljivost, krotkost, strpljivost i čistoću.

Želimo li bolji svijet, krenimo od sebe. Svijet je onakav kakvi su ljudi. Želimo li biti čovjek, prihvatimo srcem, a ne samo ustima Onoga koji je Put, Istina, Život, Svjetlo i Kruh živi koji je s neba sišao. Onoga koji je Isus – Spasitelj, Onoga koji je dao život za mene i tebe, brate i sestro. Onoga koji je *jučer i danas isti – i uvijek* (Heb 13, 8) i koji je s nama *u sve dane do svršetka svijeta* (Mt 28, 20).

Nošenje sa životnim porazima



Podnošenje poraza u životu u vezi je s našom psihičkom konstitucijom, iskustvom i načinom na koji upravljamo njime. Poraz, kao metaforu za ljudski pad ili krizu, mogli bismo definirati u rasponu od mini stresora do velikih trauma po načinu djelovanja ili posljedicama koje ostavljaju na ljude. Ako bismo govorili o skali stresa, npr. od važnih događaja izdvaja se smrt supružnika, smrt djeteta, rastave, otkrivanje teških bolesti, itd.

Često se kaže da nije vrsta događaja utjecala nužno na osobu, nego što ona čini s time. Točnije, kako u svom referentnom okviru prevodi značenje i značaj događaja ili onoga što joj se dogodilo, što kaže sebi u svezi toga. Po tomu vidimo koje su tzv. „coping strategije”, tj. mehanizmi prevladavanja kriznih situacija i stanja.

KOMU NAJTEŽE PADAJU PORAZI, TKO SE S TIME TEŠKO MIRI?

Porazi teško padaju osobama koje nikako ne očekuju određene ishode ili koje su određene situacije i ishode potencijalno zanemarivale, otpisivale, ali i s druge strane idealizirale. Tako da to rušenje nade najbolnije pada onome koji se suočava sa stvarnošću.

ŠTO NAS NE SLOMI – TO NAS OJAČA

Ovdje je važno da osoba mobilizira psihološke snage da podnese i nadraste teške situacije. Važno je da ima (a to često ne znamo dok nismo u takvim situacijama i stanjima) kapacitet da obradi i prihvati razne nepravde, nevolje i traume u životu. Ovo ukazuje da ukoliko se izborimo sa iskustvom sloma, dobivamo nove rezilijence, pokretne snage, te naš psihički imunitet jača. To će se ogledati u tomu što ćemo ubuduće znati odrediti prioritete ili što ćemo mnogo spremnije reagirati na različite izvore stresa.

JEDAN PORAZ NE ČINI OSOBU NEUSPJEŠNOM

Razdvajanjem ponašanja od bića dobivamo na objektivnosti, shvaćajući da je ovo što nam se dogodilo ili se događa sastavni dio životnih ishoda, te da jedan ili čak više negativnih ishoda nismo poistovjetili sa sobom kao neuspješnom osobom. Ipak, mnogi ljudi to brkaju, praveći znak jednakosti između određenog neuspješnog ishoda i sebe kao neuspješne osobe.

Također se kaže: „Ne postoji neuspjeh, postoji samo povratna informacija”. Dakle, ako bismo na trenutačni poraz gledali s radoznalošću, prateći parametre koji su doveli do njega, možda ne bismo imali toliko burnu ili negativnu reakciju na događaj, već bi naprotiv to bio jedan važan uvid u to što je dovelo do takvog ishoda. Naravno, radi se o situacijama koje u velikoj mjeri ovise o nama samima.

KAKO PRIHVATITI PORAZ?

Svakako da poraze treba prihvaćati, jer zapravo i nemamo puno opcija da bismo išli dalje. Važno je učiti iz ovakvih iskustava i biti riješenima u smislu da stvari možemo učiniti drukčijima. Važno je zadržati motivaciju nakon poraza, što nije uvijek jednostavno. Ali ukoliko se osoba ne poistovjeti s porazom, ona može pomoći sebi da ide dalje.

TKO JE KRIV ZA PORAZ?

Kada dožive nešto negativno, ljudi koji poistovjećuju određeno iskustvo i ishod tog iskustva sa sobom ponekad ne žele prihvatiti odgovornost za to. Tada često pribjegavaju mehanizmima obrane, poricanja, negacije, potiskivanja i sl. Jedan od načina na koji se ljudi brane jest i projekcija. To znači da projektiram na drugoga ono što je zapravo dio mene. Kako ne mogu prihvatiti da sam „mogao ili trebao drukčije”, za to počinjem kriviti druge osobe ili okolnosti.

PORAZI KAO NAJVEĆE LEKCIJE

Negativna frekvencija osjećanja može biti vrlo intenzivna, što je slučaj kod stresnih, poraznih iskustava, pa se uslijed toga dugo pamte. S negativnim osjećanjima se pokreće čitava naša fiziologija, mentalizacija i afektivni doživljaj, uslijed čega se kognitivno i emotivno angažiramo. Želimo razumjeti što se dogodilo ili što je dovelo do određene situacije u kojoj se osjećamo poraženima. Na taj način se intelektualno i kognitivno angažiramo. Isto tako, budući da smo u takvim situacijama preplavljeni, treba nam emotivna snaga i sposobnost afektivne samoregulacije.

Sve ovo skupa dugo pamtimo jer smo vjerojatno bivali intrapsihički vrlo aktivni i angažirani, te stoga kažemo da je iskustvo poraza za mnoge ljude najvažnija lekcija.

11. travnja

Sveti Julije I., papa

* oko 280. † 12. travnja 352.

Sveti Julije I., papa, rođen je u Rimu. Bio je dobre naravi, vrlo kulturan, sa smislom za realnost. Upravljaio je Crkvom kao rimski biskup od 337. do 354. godine. Izabran je za papu iste godine kada je umro car Konstantin Veliki koji je Milanskim ediktom dao slobodu ispovijedanja kršćanske vjere. U to vrijeme je Papa razvijao pastoralni rad. Sveti Atanazije mogao se vratiti iz izgnanstva 337. godine. Dok je biskup Atanazije bio zatočenik, krivovjerci arijanske sljedbe izabrali su drugoga biskupa. Na jednoj sinodi u Rimu 340./341. godine, papa Julije se opredijelio za legitimnog aleksandrijskoga biskupa svetog Atanazija. Svoju odluku je priopćio biskupima na Istoku. On je od Konstantinovih sinova zahtijevao sazivanje sabora. Papa je htio usuglašavanje biskupa Istoka i Zapada o pitanju papinstva.

Na sinodi u Rimu (340.) borio se protiv arijanizma. Za njegova pontifikata car Zapadnoga Rimskog Carstva Konstans sazvaio je sinodu u Sardici (343.), na kojoj je Atanaziju vraćena biskupska stolica, a pravno je bio utvrđen primat rimskoga biskupa. Slabosti carstva iskoristio je Papa da razvije pastoralni rad. Pružio je utočište aleksandrijskomu biskupu sv. Atanaziju, kojega su progonili arijevc.

U vrijeme njegova pontifikata Crkva se bori protiv Arijeve hereze koju je osudio Koncil u Niceji 325. godine. Papa Julije I. je 340. godine sazvaio sinodu u Rimu koja podupire Papu, ali bez biskupa sklonih arijanstvu. Papa je napisao pismo svim biskupima na Istoku (sačuvano je do danas), ali nije uspio postići jedinstvo vjere u Kristovo božanstvo. Biskupi Zapada su Papi uputili pismo u kojem je pisalo da su te Papine odredbe sjajne i važne, da biskupi, bez obzira na to iz koje su pokrajine, moraju biti odgovorni stolici svetog Petra. Koncil u Sardici je Crkvu podijelio na dva dijela. Od tada se govori o zapadnom carstvu i o istočnom carstvu. Ali i o zapadnoj i o istočnoj Crkvi.

Papa Julije je naredio da se svi službeni spisi moraju čuvati, pa ga se smatra osnivačem Arhiva Svete Stolice. Odredio je da se i na Istoku Božić slavi 25. prosinca. Papi Juliju I. pripisuje se izgradnja crkve svete Marije na Trastevere i bazilike sv. Julija (danas Svetih apostola). On je ispravno reagirao na neke događaje, a započeo je rješavati mnoge zamršene slučajeve koje je naslijedio od svojih prethodnika. Umro je 12. travnja 352. godine. Samo dvije godine poslije uvršten je u rimski kalendar 28. prosinca sveti mučenik Julije. U Beču se 28. prosinca štuje sveti Julije, desetgodišnji dječak, koji je mučeničkom smrću proslavio Boga. U Beču ga od 1771. godine štiju kao zaštitnika bečke mladeži.



Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Sveta Mala Terezija inspiracija služi Božjemu o. Gerardu Tomi Stantiću, OCD (4)

„Duhovno djetinjstvo” Male Terezije odiše čistim evanđeoskim duhom

„Duhovno djetinjstvo” o kojem govori Mala Terezija, a kojeg o. Gerard primjenjuje na svoj duhovni život, traži suradnju s milošću Božjom. Vjerom, nadom i ljubavlju čovjek se iznutra obnavlja i stvara uvjete za daljnji rast do punine Kristove. Ako je vjera prihvaćanje volje Božje u životnim događajima, ona s naše strane zahtijeva pristajanje i odgovor. Nije dovoljno vidjeti Boga na djelu u čitavom našem životu, potrebno je iznaći sredstvo prisanjanja uz Njegovu volju. Terezijina vjera prodiše u sve trenutke njezina svakodnevnog života, tiho se hrani svime onim što joj nudi monotonija svakodnevlja. Slično zapisuje o. Gerard: „Što vjera svira to neka duša pjeva. Što vjera pokazuje to neka gleda pa gotova mistika. Dakle, vazda ili Vaše pjevanje, nošenje, čekati, biti po Vašoj želji. Ipak, Vaša želja nije tamnica, nego najdivnija crkvice” (*Biser mišljenja*, 31).

„Duhovno djetinjstvo” Male Terezije odiše čistim evanđeoskim duhom, te ga je svakom moguće prihvatiti. Terezija nas uči upraviti pogled u budućnost, istodobno se snalaziti u sadašnjosti. Svakodnevno je mjesto na kojemu se krije svetost. Čovjek ne može pronaći Boga u svome životu drukčije nego li ga najprije pronađe u molitvi. Boga možemo pronaći preko svih stvari, nakon što smo ga stali pronalaziti u molitvi i onkraj i iznad svih stvari. Slično i o. Gerard pronalazi Boga u prirodi, u plodnim njivama na našim salašima, u cvijeću, u igri, u lopti: „Želim biti mala ljubica, kako bi moja duša bila Tvoja sestra. Ako ti je po volji, neka budem i loptica, kojoj se igra Tvoja ručica. Meni je na diku da se ovako visoki kralj sa mnom lopta, makar mi puklo srce i koža” (*Isto*, 003899).

Terezijin genij sastoji se u tome što je svoj poziv na svetost oslobodila svih zemaljskih oblića. Život u Duhu Svetom nije obilježen razmetljivim događajima. Njezin se život krije ispod skromne vanjštine do te mjere da se onomu koji promatra njezin život

izvana doima posve običnim. Jedna od njezinih sestara pitala se što će se o Tereziji pisati nakon smrti, jer nije učinila ništa posebno čime bi zaslužila čast oltara. Slični život promatramo kod o. Gerarda. Naoko, svakidašnji život po Pravilu Reda i njegova pastorala. Ništa neobično. Otac Gerard je u očima njegove subraće bio „oblak neznanja” kojega trebamo ponovno otkrivati. Nisu u njemu primjećivali onoga koji svakodnevno kroz molitvu, meditaciju i apostolat odiše mističnim životom.

Terezijin život nalik je na Isusov život u Nazaretu. Očima tamošnjih stanovnika ni po čemu se nije izdvajao od drugih: Govorahu: *Nije li ovo sin Josipov?* (Lk 4, 22). Ovaj evanđeoski vidik Terezijina života čini se vrlo primamljivim svakom koji želi ostvariti svoje krsno posvećenje. Priznajući se Očevim djetetom, Terezija kreće na „mali put” koji se smješta u samo srce Crkve. Djelovanjem Duha Svetoga u njezinoj duši, Terezija otkriva kako je Otac želi uključiti u svoj intimni život, osobno je sjedinjujući sa svojim sinom Isusom, po otajstvu njegova djetinjstva. Ovi prvi poticaji božanskog života, koji se izražaju kroz vjeru, nadu i ljubav, Terezija s Ocem nebeskim gaji kćerinski odnos koji je njezin život učinio istinski usklađen s bogoslovnim krepostima. Njezin život, obilježen bogoslovnim krepostima, izražava se kroz njezino svakodnevno, obično življenje. Slično i kod o. Gerarda. Ne nalazimo nikakvu iznimnu pojavu, bilokacije, elevacije i slično, koji bi ga smjestili izvan stanja ljudskoga stvorenja. Terezija će sama napisati: „Od ekstaze mi je draža monotonija žrtve!” Kod Terezije, slično i kod o. Gerarda, gotovo je nemoguće odijeliti božanski život skriven u njezinoj dubini duše, od njezina svakodnevnog konkretnog življenja. Božanski život položen u Tereziju po krštenju probio je oklop njezinih sjetila i sposobnosti i prožeo je cijelu njezinu osobu.

(nastavlja se)

Roditeljstvo u digitalno doba



Jedan od najvećih izazova suvremenog roditeljstva sigurno je odnos prema virtualnom svijetu. Od roditelja sasvim male djece pa do adolescenata svi se susreću se s istim pitanjem: kako postaviti granice? Treba li djeci potpuno zabraniti mobitele i pristup internetu? Kakav stav zauzeti prema društvenim mrežama? Koliko roditelji sve to trebaju kontrolirati, a kada djeca mogu dobiti više slobode? Kako ih odgajati da se snalaze u virtualnom i realnom svijetu? Kako ih zaštititi od neželjenog sadržaja kojim mogu biti vrlo lako izloženi? Jedno od prvih pitanja treba biti i kakav im mi primjer kao roditelji dajemo i što sami upijamo preko naših zaslona. Čime smo okupirani i kako sve to na nas djeluje.

Možemo zamisliti da su svi mediji koji su prisutni u našim obiteljima ulazna vrata kroz koje može ući i dobro i zlo. Nekom će se činiti pretjeranim sve odrediti tako crno-bijelo. No, kada za svoj dom i svoju djecu želimo birati najbolje, budimo i ovdje izbirljivi, promotrimo budnim okom kakve sve poruke i ideje ulaze u naša srca i umove. Poput vojnika na straži i naša je dužnost motriti približava li se nešto neprijateljsko našem domu.

Poput psalmista i mi odlučno recimo: *Razmatrat ću put savršenstva: kad li ćeš k meni doći? Hodit ću u nedužnosti srca u domu svojem. Neću stavljati pred oči svoje ništa opako* (Ps 101, 2-3a). I mi smo pozvani na savršenstvo. Sami ga ne možemo postići, ali zato tražimo Božji blagoslov i vodstvo, zaštitu od svega što nas udaljava od toga puta. Da bismo bili plodno tlo za te blagoslove dobro je očistiti korov koji našu zemlju može ugušiti i preplaviti. Taj put i od nas samih

zahtijevat će propitivanje i čišćenje svojih sadržaja, zaslona, glazbe... Jedan je otac, govoreći o ovoj temi, zaključio kako mi roditelji često sebi dopuštamo više, ne razmišljajući da time također ne dajemo dobar primjer, pogotovo starijoj djeci. Tako je jednom bio u prisustvu četrnaestogodišnjeg sina i prijatelj mu je želio pokazati video koji za dijete nije bio primjeren. Prijatelj je nagovarao dječaka da izađe iz sobe jer nešto želi pokazati ocu, no otac je brzo zaključio da ako to nije prikladno za njegovog sina, ni sam ne želi to pogledati. Ovakav pristup može nas potaknuti na propitivanje, ali i otvorenost u razgovoru s djecom.

KAKO REAGIRATI NA NEPRIMJEREN SADRŽAJ?

Kada se o ovoj temi s djecom iskreno i otvoreno razgovara, ona se osjećaju sigurnima postavljati pitanja ili izraziti kako se osjećaju. Mala djeca odmah će reći ako se uplaše nasilnih scena i u crtanim filmovima. Iako se vremenom osjećaji usložnjavaju i pitanja povećavaju, djeca mogu osjećati sram ili zbunjenost i o tome ne žele govoriti. No, kada se prakticira zajedničko gledanje, uz razgovor je moguće potaknuti ih na otvorenost. Tako im na primjer možemo reći da se ne trebaju osjećati loše ako slučajno vide neprimjerenu scenu, ali da ne trebaju namjerno tražiti takve sadržaje. U takvim situacijama ih možemo potaknuti i da se obrate anđelu čuvaru koji je uz njih i pomaže im.

I glazba koju samo usput slušamo često je praćena spotovima koji nisu u skladu s obiteljskim vrijednostima. I sami tekstovi često umjesto o ljubavi govore o požudi,



preljubu, ljubomori... Zapitat ćemo se želimo li time okupirati naše misli i osjetila. Ako samo zabranimo sve ono što smatramo neprimjerenim, vjerojatno ćemo dobiti burne reakcije, bunt i nezadovoljstvo, osobito kod starije djece. Mnogo je korisnije stvarati okruženje u kojemu će se moći razgovarati otvoreno, pitati, iznijeti svoja iskustva i slično.

SUOČAVANJE S IZLOŽENOŠĆU

Društvene mreže čine da svi postajemo izloženi i ranjivi. Djeca i tinejdžeri u tome su posebno osjetljivi. U vremenu kada im je mišljenje vršnjaka toliko značajno da često oblikuje njihov doživljaj sebe i svijeta, ne možemo ih samo prepustiti da se u moru sami nose. Jedna je mama to usporedila s ostavljanjem djeteta da se samo snalazi u nepoznatom gradu. Kao što dijete ne bismo ostavili u gradu među neznancima nadajući se da neće naići na nekoga tko bi njegovu naivnost i neznanje zloupotrijebio. Isto tako nećemo bez nadzora, uputa i vodstva prepustiti dijete društvenim mrežama i aplikacijama nadajući se da neće naići na nešto loše.

Evo konkretnih alata i strategija.

– Filtri: Roditelji mogu koristiti različite alate za roditeljski nadzor i filtre sadržaja na uređajima koje djeca koriste kako bi minimizirali izloženost neprimjerenim materijalima. Ovo bi trebalo biti dopunjeno

edukacijom o razlozima iza tih ograničenja, kako bi djeca razumjela i prihvatila pravila. Npr. aplikacija Quostodio, Family Link i druge: odrediti vrijeme, korištenja, blokiranje pornografije, ograničen pristup društvenim mrežama. Razumijevanje i oprost: Ako djeca već dođu u kontakt s neprimjerenim sadržajem, važno je da roditelji reagiraju s razumijevanjem i oprostom, umjesto strogim kaznama, kako bi se ojačalo povjerenje i otvorena komunikacija.

– Dogovoriti da se zaslone u kući koriste u zajedničkim prostorijama – npr. laptop ili tablet može stajati u dnevnoj sobi.

– Samo starija djeca dobiju mobitel koji smiju koristiti – ne samo njihov, nego ga koriste za javljanje prijateljima, za školu i dr.

– Koristiti vikende za filmsku večer. Zajedničko provođenje vremena uz kvalitetni film, druženje i razgovor o doživljajima – jednostavna prilika za zbližavanje i stvaranje uspomena.

– Dobra je ideja ne koristiti mobitele za buđenje nego budilice s alarmom. Tako je moguće izbjeći da se mobiteli koriste u sobama pred spavanje.

Svaka obitelj može pronaći svoje metode i pravila. Koliko je važno biti dosljedan, dobro je ponekad biti i fleksibilan. Onome čemu želimo poučiti djecu, moramo i sebe učvrstiti i zato je važno da se i sami preispitujemo i ispravljamo gdje vidimo da nam je to potrebno.

Za kraj, svoje obitelji i djecu zaštitimo i ispunimo molitvom. Kao roditelji imamo pravo i poziv na to. Pozovimo svetce i anđele da bdiju nad našim domovima i svime što ulazi u njih i oblikuje nas. Božji blagoslov neka prebiva nad nama!



Teologija tijela



Duhova obnova, odnosno seminar na temu „Teologija tijela” održan je od 12. do 14. travnja u Župi sv. Roka, pod vodstvom studentskog kapelana grada Zagreba don Davida Leskovara, a u organizaciji mladih Subotičke biskupije, zajednice „Proroci” i Subotičkog oratorija. Sudionici ove duhovne obnove imali su priliku čuti tri vrlo poučna i zanimljiva predavanja, sudjelovati na klanjanju, dobiti odgovore



na pitanja vezana uz ovu temu, te slušati svjedočanstvo bračnog para Petra i Anite Anišić, koji nam je prenio svoja iskustva o predbračnoj, kao i čistoći u braku. Za vrijeme seminara s mladima je bio i vlč. Dušan Balažević, povjerenik za pastoral mladih Subotičke biskupije.

Tvorac ove grane teologije bio je papa Ivan Pavao II. koji je, potaknut seksualnom revolucijom 20. stoljeća, još kao nadbiskup odlučio napisati knjigu koju je kao Papa čitao na Trgu sv. Petra u 129 kratkih kateheza. Slušajući mlade i njihove probleme, Papa je shvatio da Crkva mora dati odgovore na pitanja modernoga čovjeka i umjesto zabrana početi od srca ljudi. Većina nas pomislila bi kako teologija i tijelo nemaju zajedničkih strana i kako su zapravo baš suprotni jer je tijelo slabo i griješi, a duša odlazi u nebo. Ali to zapravo nije istina. Dokaz za to jest da se upravo Isus, koji je pravi Bog, utjelovio u tijelu čovjeka. Zamku toga da je naše tijelo loše i bezvrijedno postavlja nam upravo onaj koji je bez tijela, tj. sam Sotona. Bog nas je sve stvorio divne, jedinstvene i neponovljive, kao muškarce i žene, što đavao u ovom vremenu pokušava sve više okrenuti i izopačiti, tako da to zaboravimo.

Na početku cijele ove priče temeljno je pitanje tko smo mi, a na to pitanje najbolje odgovore saznajemo od Boga i što on govori o nama u Svetom pismu. Papa nas vraća na sam početak u Eden, u Knjigu postanka koja govori o našem identitetu i zapravo, kada govori o Adamu, govori o nama samima. Kada čitamo ovu knjigu Biblije, bitno je da na nju ne gledamo kao znanstvenici već kao teolozi. Papa izdvaja tri izvorna / iskonska iskustva Adama i Eve, kao i svih nas, a to su samoća,

jedinstvo i golotinja. Iako je Adam imao sve i sve je bilo samo za njega, osjećao se usamljenim zato što je bio različit od svega stvorenog. Bog mu je udahnuo dušu. Dok je sve ostalo bilo nešto, on je bio netko, a tu prazninu samoće mogu nadopuniti samo drugi ljudi. Kada Adam osjeti tu prazninu, Bog mu stvara Evu kao vrhunac stvaranja i upravo kada se ugledaju goli shvaćaju da su stvoreni jedno za drugoga, za jedinstvo. Treće iskonsko iskustvo je golotinja. Kada su Adam i Eva sagriješili i uvidjeli da su goli, njihov pogled se izokrenuo i pogledali su jedno na drugo kao na objekt. Tada je nastala požuda, što nije Božja prvobitna slika i zamisao o našoj spolnosti i seksualnosti. Pornografija tijelo svodi samo na objekt, dok smo mi svi mnogo više od naših tijela.

Bog nam daje dar spolnosti. Njegove prve riječi upućene Adamu i Evi bile su upravo „plodite se i množite”. Ali mi smo taj dar izvrgnuli u našim životima i često ga sami grabimo i tako mijenjamo Božji plan za našu spolnost. Vjerujem da nitko od nas, kada sagriješ na području seksualnosti, nije ispunjen i sretan jer stvoreni smo za ljubav. Definicija Ljubavi pape Ivana Pavla II. jest da je ljubav kada želimo dobro druge osobe, dok je požuda iskorištavanje drugih da bismo ugodili sebi. Požuda umanjuje ljubav i dok ljubav gleda na druge kao na nekog, požuda ih gleda samo kao nešto.

Često na predbračnu čistoću gledamo samo kao na zabrane i da je to ono što ne smijemo. Međutim, naša razmišljanja trebali bismo preusmjeriti na sve kreposti i pozitivno što nam donosi kako čistoća tijela tako i čistoća u našim mislima i srcima. Današnja moderna kultura u potpunosti je promijenila Božji plan za našu seksualnost, ona nas zarobljava i udaljuje od Boga. Borba sa svim stvarima vezanim za ovu temu je vrlo teška, ali nemojmo se sramiti i bojati priznati našu grešnost. Nazovimo naše grijeha imenom i ispovjedimo ih jer Isus nije došao na ovaj svijet da nas optuži i osudi nego da nas spasi.

„Nakon svega, mladi ljudi uvijek su u potrazi za ljepotom u ljubavi. Oni žele da njihova ljubav bude lijepa. I onda kada se prepuste svojim slabostima i ponašaju se skandalozno, u dubini svojih srdaca i dalje žele lijepe i čiste ljubavi. To vrijedi i za mladiće i za djevojke. U konačnici, oni znaju da im samo Bog može dati istinsku ljubav. Kao rezultat toga, spremni su slijediti Krista, bez brige na napore, koje će pri tome iskusiti” (papa Ivan Pavao II., *Prijeći prag nade*, 1995.).

Tereziya Sekereš



Prepoznati dijamant



Prepoznavamo li da je ono što je u Mariji začeto doista od Duha Svetoga? Imamo li oči srca koje prepoznaju našu Majku kao Bogorodicu? Kao onu čijem

su se djetetu klanjali mudraci sa Istoka. Ona je dijamant koja je dala sebe za Sina Božjega. Njegova majka, odgojiteljica, savjetnica i pratnja, sve do smrti, križa.

Prepoznavamo li kao Ivan Krstitelj, koji je navijestio Isusov dolazak, da je Isus onaj koji dolazi spasiti svijet? Koji je jači od svega i svih... Božji Sin, Ljubljeni...

Imamo li idole kojima se klanjamo ili se Gospodinu Bogu svome klanjamo i Njemu jedinom služimo? Susret s Njim na svetoj misi, u presvetom oltarskom sakramentu. Kada naša duša kliče od radosti.

Prepoznavamo li kao Isus tko je dijamant oko nas? Kao što je On pozvao svoje učenike da pođu za njim, jesmo li i mi ribari ljudi? Pozivamo li druge da pođu za Isusom? Primjer našeg krjeposnog života najbolji je primjer i poticaj za druge.

Prepoznavamo li i da je svaki bolesnik dijamant kojemu treba pomoć? Ispružena ruka, razgovor, komad kruha...

Prepoznavamo li da svaki grešnik zaslužuje drugu priliku? Ispružena ruka, oprost, zagrljaj...

Prepoznavamo li da je molitva melem za naše rane, rješenje za naše probleme, utjeha našoj tuzi...

Prepoznavamo li da križ i trpljenje vode u nebo? Da nijedna naša žrtva nije uzaludna...

Jesmo li pronašli svoj dijamant? Nevjerojatno otporan, praktično neuništiv... Brušenjem i poliranjem od njega nastaje brilijant. Kada pronađemo takav jedan dragocjeni, rasprodamo li sve i kupimo ga?

Najljepši, najsajjniji dijamant je onaj kamen koji odbaciše graditelji, ali koji postade kamen zaglavni.

Jelena Pinter

Zašto vrata na koja Isus kuca na ovoj slici nemaju bravu i ručku?

Postoji jedna čuvena slika koja predstavlja Isusa u tamnom vrtu. Lijevo rukom pridiže svjetiljku koja osvjetljava scenu, desno kuca na čvrsta i masivna vrata.

Kada je slika prvi put predstavljena na izložbi, jedan se posjetitelj obratio slikaru (William Hunt) s primjedbom: „Na vašoj je slici jedna greška. Vrata su bez brave i ručki.”

„Nije to greška”, odgovori slikar. „To su vrata ljudskog srca. Otvaraju se samo iznutra.”

Bitno.net, William Holman Hunt



Molitva sv. Josipu za čistoću

Sveti Josipe, čuvaru djevičanskih duša, tvojoj su vjernoj skrbi bili povjereni sama nevinnost, Isus Krist i Djevica Marija: radi toga dvostrukoga predragog zaloga – Isusa i Marije – molim te da me očuvaš od svake nečistoće da neokaljane duše, čista srca i čestitih nakana uvijek vjerno služim Isusu i Mariji. Čuvaj me od svake grješne misli, pogleda, želje i djela. Daj da u mojoj duši uvijek cvjeta bijeli ljiljan čistoće. Amen.

Veza između prehrane i duhovnosti: njega tijela i duha



Prehrana i duhovnost dva su ključna čimbenika ljudskog iskustva koja često idu ruku pod ruku, tvoreći složenu i duboku vezu koja oblikuje našu percepciju o sebi i svijetu oko nas. Dok se prehrana fokusira na tjelesno zdravlje i dobivanje hranjivih tvari koje su potrebne našem tijelu, duhovnost naglašava njegovanje duha i povezanost s unutarnjim bićem. Ova dva koncepta često se prepleću na putu ka cjelovitom blagostanju, što njihovu interakciju čini duboko intrigantnom i inspirativnom.

Jedan od osnovnih principa mnogih duhovnih tradicija jeste tretiranje tijela kao hrama. U tom kontekstu važno je paziti na to što unosimo u svoje tijelo kako bismo mu pružili optimalnu podršku. Prehrana bogata svježim voćem, povrćem, integralnim žitaricama i zdravim mastima često se preporuča kao način da se održi zdravlje i vitalnost tijela. Ovi nutrijenti ne samo da podržavaju tjelesno blagostanje već doprinose osjećaju vitalnosti i energije, što može olakšati duhovne prakse poput meditacije i kontemplacije. Također, hrana bogata antioksidantima i hranjivim tvarima može imati pozitivan utjecaj na raspoloženje i mentalno zdravlje, što dalje podržava duhovni razvoj i unutarnju ravnotežu.

Neki ljudi vjeruju da određena hrana može potaknuti duhovno iskustvo. Također, određene namirnice se smatraju svetim ili duhovno potpunim, poput voća, povrća ili žitarica koji se koriste u vjerskim ritualima ili ceremonijama. Konzumiranje ovih namirnica može se smatrati aktom svetog poštovanja prema univerzumu i svojoj duhovnoj praksi.

Osim toga, svjesno konzumiranje hrane može se smatrati duhovnom praksom u sebi. Prakticiranje *mindful* (svjesnog) jedenja podrazumijeva pažljivo osluškivanje tijela, uživanje u okusu i teksturi hrane, kao i zahvalnost za hranu koja nam je pružena. Ova praksa može pomoći ljudima da budu prisutni u trenutku, što je ključno za mnoge duhovne discipline. Po ovoj svjesnosti hrana postaje više od jednostavne potrebe za preživljavanjem, postaje sredstvo za povezivanje s vlastitim bićem i širim svijetom.

Osim toga, postoje i mnoge duhovne prakse koje su usko povezane s prehranom. Na primjer, post može biti oblik duhovne prakse. Posteci, ljudi se odriču određene hrane ili se pridržavaju posebnih prehrambenih ograničenja kao načina da očiste tijelo i um, te da se povežu s duhovnim dimenzijama svog bića. Ova praksa može biti put ka samodisciplini, duhovnoj introspekciji i razvijanju osjećaja empatije prema onima koji su manje sretni od nas.

Važno je napomenuti da veza između prehrane i duhovnosti može varirati u ovisnosti o individualnim uvjerenjima i pristupu. Ono što jedna osoba doživljava blagotvornim za svoj duhovni put, druga osoba možda

neće. Stoga je važno da svatko istraži i otkrije koje vrste prehrane i pristupa duhovnosti najbolje odgovaraju njegovim potrebama i ciljevima. Otvorenost uma i srca ključni su za otkrivanje dubokih veza između prehrane i duhovnosti i za usvajanje pristupa koji najbolje podržava našu cjelokupnu dobrobit.

Evo nekoliko savjeta koji bi vjernicima mogli pomoći u prakticiranju posta, da dublje iskuse duhovne koristi posta i da se približe Bogu tijekom ovog vremena posvećenosti i introspekcije.

1. *Molitva i duhovna refleksija*: Postavite duhovne ciljeve za vrijeme posta kao što su redovita molitva, čitanje Svetog pisma ili meditacija. Koristite ovo vrijeme za dublje razmišljanje o svojoj vjeri i duhovnom putu.

2. *Umjerena prehrana*: Iako se tradicionalno post odnosi na uzdržavanje od mesa ili određene hrane, također je važno jesti umjerene obroke koji zadovoljavaju nutritivne potrebe tijela. Izaberite hranu bogatu vlaknima, proteinima i vitaminima kako biste održali energiju tijekom dana.

3. *Solidarnost sa siromašnima*: Razmislite o tome kako vaš post može biti prilika da se pokaže solidarnost sa siromašnima i onima koji su manje sretni od vas. Razmislite o doniranju hrane ili novca organizacijama koje pružaju pomoć potrebnima.

4. *Odricanje od drugih zadovoljstava*: Osim odricanja od određene hrane, razmislite o tome da se odreknete nekih drugih zadovoljstava ili navika tijekom posta. To može uključivati odricanje od televizije, društvenih mreža ili drugih aktivnosti koje vam odvlače pozornost od duhovnih praksi.

5. *Suždržavanje od negativnih misli i riječi*: Pored fizičkog odricanja, post može biti prilika da se posvetite unutarnjem čišćenju i oslobađanju od negativnih misli, riječi i djela. Nastojte biti ljubazni, milosrdni i strpljivi prema drugima i prema sebi tijekom posta.

6. *Redovito sudjelovanje u vjerskim obredima*: Iskoristite vrijeme posta kao priliku da se dublje uključite u vjerske obrede i zajednicu. Redovito sudjelujte u misama, molitvenim sastancima i drugim vjerskim aktivnostima kako biste ojačali svoju vezu s Bogom i zajednicom vjernika.

7. *Prilagodba posta vlastitim potrebama*: Uvažavajte svoje individualne zdravstvene potrebe i okolnosti kada prakticirate post. Ako imate posebne zdravstvene uvjete ili obveze, savjetujte se sa svećenikom ili duhovnim vođom kako biste pronašli prilagođene smjernice za vaš post.

U zaključku, prehrana i duhovnost su neraskidivo povezani aspekti ljudskoga postojanja. Njegujući tijelo hranom koja podržava zdravlje i vitalnost, kao i prakticiranjem duhovnih tehnika koje hrane dušu, možemo postići harmoniju između tijela i duha. To može voditi ka dubljem osjećaju blagostanja i ispunjenosti u našem svakodnevnom životu, dok istodobno produbljuje našu svijest o sebi i svijetu koji nas okružuje.

Novi dokument: Neizmjereno dostojanstvo



Dikasterij za nauk vjere objavio je 25. ožujka deklaraciju pod naslovom *Dignitas infinita* (Neizmjereno dostojanstvo). Dokument se bavi problematikom ljudskoga dostojanstva, a priprema i razrada teksta trajala je pet godina. Sam papa Franjo inzistirao je da neke teme obvezno uđu u ovaj dokument: drama siromaštva, položaj migranata, nasilje nad ženama, trgovina ljudima, rat, abortus... O nekim problemima govorio je Papa i u svojoj enciklici *Fratteli tutti* (Svi braća), ali je inzistirao da se neki problemi još više istaknu u kontekstu zaštite dostojanstva ljudske osobe (u ovom prikazu služim se prijevodom na hrvatski jezik koji je objavila IKA).

Osim predgovora, uvoda i zaključka, deklaracija ima sljedeća četiri poglavlja: 1. Progresivna svijest o središnjosti ljudskog dostojanstva; 2. Crkva naviješta, promiče i jamči ljudsko dostojanstvo; 3. Dostojanstvo, temelj ljudskih prava i dužnosti; 4. Neke ozbiljne povrede ljudskog dostojanstva.

Predgovor deklaraciji napisao je Victor Manuel kardinal Fernandez, prefekt Dikasterija za nauk vjere. On je u predgovoru pojasnio zbog čega je i kako nastao taj novi dokument. Istaknuo je kako „Crkva gaji duboko uvjerenje da se vjera ne može odvojiti od obrane ljudskog dostojanstva, evangelizacija od promicanja dostojanstvenog života, a duhovnost od zalaganja za dostojanstvo svih ljudskih bića”. On je također naglasio da popis tema nije konačan, ali su u njemu istaknuti „različiti aspekti ljudskog dostojanstva koji su danas možda zamagljeni u svijesti mnogih ljudi”. No, sve teme u dokumentu „pomoći će nam prepoznati sklad i bogatstvo misli o dostojanstvu koje proizlazi iz evanđelja”, zaključio je kardinal Fernandez u svom predgovoru.

U uvodu deklaracije navodi se da je „dostojanstvo neizmjereno (*dignitas infinita*), neotuđivo utemeljeno u samom biću, pripada svakoj ljudskoj osobi, nadi-lazi svaku okolnost, bez obzira u kakvom se stanju ili situaciji osoba nalazi. To načelo, koje je u potpunosti prepoznatljivo i samom razumu, temelj je prvenstva ljudske osobe i zaštite njezinih prava. Crkva, u svjetlu Objave, apsolutno ponovno potkrepljuje i potvrđuje to ontološko dostojanstvo ljudske osobe, stvorene na sliku i priliku Božju i otkupljene u Kristu Isusu; ona izvodi razloge za svoje opredjeljenje u korist najslabijih

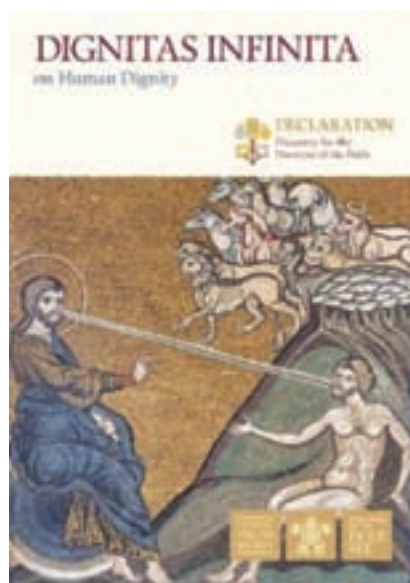
i nemoćnih, uvijek inzistirajući ‘na primatu ljudske osobe i na obrani njezina dostojanstva u svim okolnostima’” (br. 1). U uvodniku se nadalje ističe da je ovaj dokument objavljen u povodu 75. obljetnice Opće deklaracije o ljudskim pravima (10. prosinca 1948.) koju je objavila Opća skupština Ujedinjenih naroda. Objava ovog dokumenta je stoga prigoda da Crkva „još jednom objavi svoje uvjerenje da svako ljudsko biće, stvoreno od Boga i otkupljeno od Krista mora biti priznato i tretirano s poštovanjem

i ljubavlju, upravo zbog njegova neotuđivog dostojanstva” (br. 2). U uvodu, u podnaslovu „Temeljno pojašnjenje”, ističe se kako se pojmu „dostojanstva ljudske osobe”, iako je općenito prihvaćen, ipak nekada pripisuju mnoga značenja, što izaziva ponekad nesporazume i proturječnosti te se možemo zapitati „priznaje li se, poštuje, štiti i uistinu promiče jednako dostojanstvo svih ljudi u svim okolnostima?” (br. 7).

U smislu raznolikog tumačenja govori se o ontološkom dostojanstvu, moralnom dostojanstvu, društvenom dostojanstvu i egzistencijalnom dostojanstvu. No, najvažnije je, naglašava se, ono „ontološko dostojanstvo koje pripada osobi kao takvoj, samom činjenicom da ju je Bog želio, stvorio i ljubio. To dostojanstvo se nikada ne može

poništiti i vrijedi u svim okolnostima u kojima se pojedinci mogu susresti” (br. 7). U tom smislu deklaracija na kraju uvodnoga dijela podsjeća na klasičnu definiciju osobe koja glasi: „osoba je individualna supstancija racionalne naravi”. To znači da „ljudsko biće ne stvara svoju narav; ono ju posjeduje kao primljeni dar i može se kultivirati, razvijati i obogaćivati vlastite sposobnosti. Koristeći svoju slobodu u njegovanju bogatstva svoje naravi, osoba se tijekom vremena izgrađuje. Čak i ako, zbog raznih ograničenja ili uvjeta, ne može ostvariti te sposobnosti, osoba uvijek postoji kao ‘individualna supstancija’ sa svojim cjelokupnim neotuđivim dostojanstvom. To se događa npr. kod nerođenog djeteta, kod osobe bez svijesti, kod starije osobe u agoniji” (br. 9).

U prvom poglavlju deklaracija *Dignitas infinita* donosi povijesni pregled svijesti o središnjosti ljudskog dostojanstva. Polazeći od antičke misli, podsjeća zatim na biblijsku misao o tom dostojanstvu te kako se o tome govorilo kroz razvoj kršćanske misli, a zaustavlja se na tumačenju pojma „dostojanstvo” u današnje vrijeme. O tome će biti više riječi u idućem broju *Zvonika*.



S Isusom uskrsnim protiv pesimizma

Prije nekoliko mjeseci u jednom članku osvrnuo sam se na sociološko istraživanje o vrijednosnoj ljestvici kod mladih ljudi u Srbiji. Rezultati nisu pružili razloge za optimizam i misionarski polet za nas svećenike jer su anketirani mladi religiju i pripadnost Crkvi smjestili na marginu svojih interesiranja. U suvremenom sociokulturnom kontekstu na religiju se računa samo ako je lišena definirane doktrine, rastećena od moralnih norma i nenavezana na crkvenu instituciju. Gledajući u rezultate ove ankete, pada mi na pamet naslov jednog talijanskog filma sa Robertom Benignijem u glavnoj ulozi – „Non ci resta altro che piangere” („Ostaje nam samo plakati”). Pesimizmu ovdje nije kraj. Sjetimo se samo, točno prije četiri godine svijetom je odjeknula epidemija koja nas je prisilila da iz naftalina vadimo srednjovjekovne medicinske mjere zaštite od zaraznih bolesti – karantenu koju smo ipak osuvremenili uporabom termina „lockdown”. Prije dvije godine u Europi je izbio rat među dva slovenska naroda. Tragedija rata se vidljivo i opipljivo primjećuje u prolivenoj krvi, izgubljenim životima, opustošenoj zemlji, ali ratne detonacije drmaju ekonomski sektor na tisuće kilometara udaljenih država – rast gospodarstva se usporava jer nedostaju neophodni energenti. Ratna žarišta se aktiviraju dijelom svijeta, papa Franjo ih je nabrajao u uskrsoj poruci „Urbi et orbi” – Gaza, Sirija, Sudan, Jemen...

Izgleda da je nadobudna ideja progresa, rasta iz vremena prosvjetiteljstva već odavno pokopana. Mnogo toga je krenulo naopako u odnosu na to kako smo zamišljali. Sada riječ dobivaju distopijski scenariji pesimizma koji predviđaju propast i opću katastrofu. Pesimizam ima dovoljno hrane i oružja da preživi i krene u osvajački rat. Ovu ofenzivu pesimizma u crkvenim krugovima primijetio je i papa Franjo te ga u svom programskom dokumentu *Radost evanđelja* na početku pontifikata smjestio u poglavlje naslovljeno „Iskušenja s kojima se suočavaju pastoralni djelatnici” napisavši: „Jedna od najozbiljnijih kušnja koja zatire žar i guši smjelost jest osjećaj poraza koji nas pretvara u nezadovoljne i razočarane pesimiste namrgođena lica. Nitko se ne može upustiti u neku bitku ako unaprijed nije potpuno uvjeren u pobjedu. Očito je da se u nekim mjestima dogodila duhovna dezertifikacija (opustošenje) kao rezultat nastojanja nekih društava da se izgrađuju bez Boga ili da zatru svoje kršćanske korijene”.

Papa ne želi biti samo dijagnostičar koji konstatira aktualno stanje. Posjedujući dovoljno znanja, iskustva, te nošen pastirskom ljubavlju, nudi učinkovitu terapiju protiv otrova pesimizma. U čemu se ona sastoji? Duhovno ispunjen evangelizator jednostavno u svom djelovanju računa na uskrsloga Krista kao na uzor, cilj, razlog nade i inspiraciju. „Isus Krist doista živi. Evanđelje nam govori

da kada su prvi učenici pošli propovijedati, Gospodin surađivao i utvrđivao Riječ popratnim znakovima. To se događa i danas. Pozvani smo to otkriti, živjeti. Uskrsli i proslavljeni Krist izvor je naše nade i neće nam uskratiti svoju pomoć da ispuni poslanje koje nam povjerava”.

Isusovo uskrsnuće kao povijesna i nadvremenska činjenica demantira distopijske scenarije o propasti, ruševinama, općem rasulu kao definitivnoj budućnosti kojoj se približavamo; zatvara usta zloslutnim sirenama pesimizma koje najavljuju vlast ništavila koje će na kraju progutati sve živo. Uskrsli Isus je u svojoj osobi inaugurirao dinamiku Božjega kraljevstva kao cilja kojemu se stremiti, kao pravca kojim se ide, kao vrijednosti koja se afirmira, kao zakona prema kojem se upravlja tijek svega što postoji. Ovaj svijet, kozmos ima svoju jasno određenu perspektivu u smislu svoje budućnosti, nalazi se sada „in statu viae” – na putu prema, prema budućnosti u kojoj će biti pobijeđeno zlo, u kojoj će biti otrta svaka suza, u kojoj se zagrle rastavljeni, vrate izgubljeni, oružje se pretvori u plug i srp. Uspostava Božjega kraljevstva kao vrhunca povijesti čovječanstva ostvarit će se kao definitivna preobrazba čovjeka i čitavog kozmosa u uskrsloga Krista, svijet i čovjek će na kraju postati savršeno kristoliki, slika Krista uskrsloga. Ovom preobrazbom stvorenje se vraća prvobitnoj Božjoj zamisli koju je apostol Pavao objasnio u Poslanici Kološanima: *On je slika Boga nevidljivoga, Prvorođenac, prije svakog stvorenja. Ta u njemu je sve stvoreno na nebesima i na zemlji, vidljivo i nevidljivo..., sve je po njemu i za njega stvoreno: on je prije svega i sve stoji u njemu.*

Ostvarenje ove zamisli je u Božjim rukama, Bog Otac odlučuje kada i kako, njemu pripada inicijativa u izvedbi plana spasenja. Ali to nikako ne znači da ćemo ovu preobrazbu, dolazak Božjega kraljevstva doživjeti kao nešto strano, potpuno nepoznato, izvana nametnuto, što nema veze s našom sadašnjošću i prošlošću. Ovdje i sada u našem hodu s Kristom događa se anticipiranje budućnosti Božjega kraljevstva, našeg suobražaja uskrsnomu. Nasljedovanjem Isusa Krista, njegovog sinovskog odnosa s Bogom i bratske ljubavi, svjesno i dragovoljno se uključujemo u Božji plan „uglaviti u Kristu sve na nebesima i na zemlji” (iz Poslanice Efežanima). Prijanjajući uz Krista kao njegovi učenici, afirmiramo onu Božju zamisao da ovome svijetu pripada budućnost uskrsloga. Živeći po Isusovoj riječi, podupiremo nadu da će cijeli kozmos jednom dočekati trenutak svog najvećeg progresa – slavu uskrsloga. Naše sadašnje zajedništvo s Kristom ima snagu nakalemiti naše „ovdje i sada” na buduće drvo Božjega kraljevstva.

„Vjerujmo evanđelju kada nam govori da je Božje kraljevstvo već prisutno u svijetu i da raste. Kristovo uskrsnuće posvuda širi klice toga novoga svijeta jer je već prodrlo u skriveno klupko ove povijesti jer Isus nije uskrsnuo uzalud” (iz pobudnice *Radost evanđelja*).

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Pouka uskrsne vjere

Koliko puta smo kao djeca bili poučavani od roditelja ili naših starijih da je uvijek lijepo podijeliti nešto što imamo sa siromasima, djecom ili starijima koji to nemaju. Naučili smo davati klikere, sličice nogometaša i glumaca, bombone, žvakaće, po pola ili cijeli kolač, napolitanke, griz jabuke ili gutljaj soka i nismo se plašili zaraze. Naši bi roditelji sjali od sreće kako je njihovo dijete dobro, pametno i darežljivo. A i sami smo dobivali darove. Oni nikada nisu bili zasluženi jer su darovi. Kasnije bi i sami, bez prisutnosti roditelja, tako radili.

Na vjeronauku smo učili o Isusu koji je zbog nas i za nas umro i uskrsnuo i tako nas spasio od vječne smrti. To je veliki nezasluženi dar iz ljubavi prema nama, kojega mu ne možemo vratiti. On niti ne traži mnogo. Uskrslog Isusa veselimo kada ga nasljedujemo u dobroti i žrtvama za druge koji su potrebi. Na taj mu način postajemo slični. Eto, to smo učili i naučili u mladosti. Činimo li to u starosti? Baš i nismo uvijek ni darežljivi ni profinjeni. Pročitajmo ove lijepe primjere dječice kojima se Isus i sam veseli...

„Ulicom je prolazila majka s djetetom. Dječčić je u ruci držao čokoladu. Došli su do prosjakinje pored koje je sjedio prljavi dječak u prevelikoj odjeći. Dječčić pogleda majku, a ona u njegovu pogledu pročita da želi dati čokoladu siromašnom djetetu. Kimnuvši glavom dopusti mu i potakne ga na to. Dječčić pruži čokoladu siromašnom vršnjaku i nastavi cupkati za mamom. Stariji prolaznik koji je sve to promatrao, umjesto da i sam dade nešto siromasima, dobaci ženi:

– Sad ćete mu sigurno kupiti još veću čokoladu, zar ne?

– Ne – odgovori ona mirno.

– A zašto ne? – upita ponovno radoznali prolaznik.

– Zato što moj sin znade, iako je još mali, kada nekome pokloni nešto svoje na dar, tada se toga odriče. Ne ide još na vjeronauk. Učim ga da je to lijepo i drago Isusu koji nam je poklonio život u nebu pa i mi braću u potrebi trebamo darivati nečim što imamo i što im je potrebno.

Stariji je gospodin zašutio i otišao dalje.”

Kako je lijepo i plemenito poklanjati, osobito potrebnima. Još je ljepše vidjeti djecu kako, uz pristanak roditelja ili sama, poklanjaju dar drugoj djeci ili potrebnima. Blago njima. To su plodovi Isusova uskrsnuća!

Pogledajmo drugi primjer, ništa manje dirljiv...

„Govori jedan gospodin:

– Prije nekoliko dana – polako mi govori moja sugovornica – odvela sam djecu u restoran na ručak. Moj se šestogodišnji sin izborio za pravo da prije jela predvodi molitvu. Nakon što smo pognuli glave, on je naglas rekao:

– Bože dobri! Bože veliki! Hvala ti za hranu. Ali ja ću biti još zahvalniji ako nam mama naruči sladoled za desert. Amen!

Čuli smo smijeh za okolnim stolovima, a jedna starija gospođa komentirala je ovako:

– Djeca danas ne znaju što je lijepa molitva. Tražiti od Boga sladoled! Svašta!

Kada je ovo čuo moj sinčić, bojažljivo me upitao:

– Gdje sam pogriješio? Zar se sada Bog ljuti na mene? I skoro je zaplakao.

Nakon što sam ga zagrlila i pokušala uvjeriti da je sve bilo savršeno i da Bog zasigurno nema razloga biti ljut, jedan stariji gospodin pristupi našem stolu, prignu se i šapne mom sinu:

– Ja znam da se tvoja molitva Bogu jako svidjela.

– Zaista? – veselo će dječak.

– Vjeruj mi... I zatim je, teatralno se okrenuvši prema starijoj gospođi koja je sve započela, nastavio:

– Šteta što ona nikada nije zatražila sladoled od Gospodina. Ponekad je dobro pojesti malo sladoleda, za dušu.

Naravno, ja sam djeci za desert naručila sladoled. Moj se sin za trenutak zamislio, a onda je učinio nešto što neću zaboraviti dok živim. Spustivši se sa stolice, ručicama je obuhvatio svoju staklenu čašu sa sladoledom i bez riječi krenuo prema stolu gdje je sjedila postarija gospođa.

Ljubazno se nasmiješio i rekao:

– Ovo je za vas. Malo sladoleda liječi dušu. A moja je za sada u dobrom stanju!”

Lijepa gesta malog anđelčića i mamin odgoj. Još je ljepša njegova molitva u restoranu. A kako je tek Bogu mila i ugodna obiteljska molitva prije i zahvala poslije jela. Zatim molitva ujutro, preko dana, navečer, prije spavanja.

Dragi moji prijatelji, možda nismo u takvim mogućnostima da darujemo drugima bilo kakvu materijalnu pomoć ili nešto hrane. Ali se sjetimo zato svakog dana u svojim molitvama ili bolima da ima mnogih koji su i u tom pogledu potrebni pa im poklanjajmo svoje molitve i žrtve. Tako će uskrsli Isus biti s nama ne samo na Uskrs nego cijela života, sve dok nas na kraju ne zagrlu u raju.

Soba svjedočanstava prošlosti

(Hommage – † msgr. dr. Zoltán Rokay)



Naviknuti na narav ove kolumne, svakoga mjeseca obogaćujemo spoznaje o slavnoj i bogatoj prošlosti naše mjesne Crkve, čitajući često o znamenitim ličnostima, događajima, umjetnosti, arhitekturi, od velikog i općeg značaja. Ovaj članak bit će pomalo drukčiji, dajući svojevrсни i osobni omaž svećeniku bez kojega ova kolumna ne bi bila toliko uspješna i protkana zanimljivostima. Njegov životopis, niz svećeničkih, osobnih i akademskih postignuća objavljivani su u brojnim formatima koji su vrlo dostupni svakom zainteresiranom pojedincu. Stoga će ovaj doprinos u velikoj mjeri biti osobne naravi, nastojeći približiti njegov lik čitateljstvu te na dostojan način istaknuti njegove zasluge u stvaranju ove kolumne.

Prilikom preuzimanja nove službe digitalizacije fotografskog arhiva Subotičke biskupije u svibnju 2020. godine, kao iznimno mlad svećenik i pritom nedomicilan, bio sam suočen s velikim nedostatkom dubljeg poznavanja povijesti naše biskupije. No, na moja brojna pitanja o događajima i osobama sa starih fotografija, čak ni svećenici u ordinarijatu nisu mogli odgovoriti, a katedralnog župnika nisam želio konstantno ometati u pastoralnom radu. Jednog jutra, u središnji ured došao je umirovljeni svećenik msgr. Zoltán Rokay koji je, primjetivši mnoštvo starih fotografija na mom radnom stolu, oduševljeno prišao i s nevjerojatnom bistrinom započeo tumačiti događaje i prepoznavati osobe. Na kraju mi savjetuje još više istražiti te napisati kakav članak o ovim događajima koje mi je upravo protumačio – tako je izišao i prvi članak ove kolumne u lipnju 2020., o euharistijskim kongresima u Bačkoj 30-ih godina XX. stoljeća.

Od tog dana, u bratu svećeniku i prijatelju, msgr. Zoltánu Rokayju, pronašao sam vjerni i pouzdan izvor informacija o brojnim povijesnim događajima i ličnostima, često začinjene plejadom humorističnih anegdota i nezapisanih zanimljivosti. Svakoga tjedna donosio bih mu na desetke starih fotografija na identifikaciju, te se upravo u njegovoj sobi Doma za umirovljene svećenike – Josephinumu rodila ideja o početku ove kolumne i samom njenom imenu – Svjedočanstva prošlosti, koja je zapravo opisivala naše tjedne susrete. Osim što je posjedovao informacije o pojedinim događajima, u mnogima je i sâm sudjelovao – poput fotografije koju vam danas prilažem, ministrirajući sa svojim bratom prilikom proslave dijamantnog jubileja biskupa Lajče Budanovića 1957., kojeg je iznimno volio i cijenio. Oduševljavao me svojim znanjem hrvatskoga jezika



kojega je, kao Mađar, nepogrešivo govorio te izričito koristio lijepi, književni jezik.

Obojica smo dijelili veliku ljubav prema knjigama, starinama i umjetnosti, a njegovo uobičajeno pitanje nakon što bismo se pozdravili i izmijenili novosti bilo je: „No, sada kada smo dovršili sve protokole uljudne komunikacije, slijedi najvažnije pitanje: jesi li obogatio svoju knjižnicu nekim novim, kvalitetnim izdanjem ili svoju zbirku kakvim vrijednim reliktom davnih vremena?“. S tim u svezi, dijelili smo i nekoliko zajedničkih anegdota, od kojih će mi zauvijek u sjećanju biti urezana ona na Veliki četvrtak 2021. godine. Nakon mise posvete ulja uslijedio je zajednički ručak svih svećenika u ordinarijatu, za vrijeme kojeg mi je prišao iza leđa, tapnuo po ramenu i prišapnuo ozbiljnim glasom: „Vrijeme je da izvršimo svetu dužnost“, te me poveo u dvorište ispred golemog kontejnera za smeće i rekao: „U ovom kontejneru nije smeće nego najveće blago. Naša sveta dužnost je spasiti to blago od nepovrata. Ti si mlađi i okretniji, stoga penji se i uđi unutra, a ja ću ti reći što da uzmeš“. U kontejneru su se naime nalazile stare knjige. Cjelokupni događaj kopanja po kontejneru je izgledao kao scena neke humoristične serije, a ako me sjećanje dobro služi, vjerujem kako je netko od svećenika u prolazu fotografijom i zabilježio tu komičnu scenu. Možda će se u dalekoj budućnosti i ta fotografija pojaviti, te osvanuti u nekoj publikaciji, poput ove kolumne našega *Zvonika*.

Pri samom svršetku Uskrsne osmine, 6. travnja 2024., msgr. dr. Zoltán Rokay zamijenio je ovozemaljski vječnim životom. Ovaj skromni doprinos neka bude na vječnu uspomenu jednog od idejnih začetnika ove kolumne.

Franjevac na čelu subotičke župe

Kalačko-bačkom nadbiskupijom je od 1710. do 1732. godine upravljao nadbiskup i kardinal, grof Ime Csáky. On je 1710. godine subotičku župu povjerio franjevcima. Od 1710. godine nadbiskup je na čelo subotičke župe imenovao upravitelja župe. Dobro je zaviriti u zapisnik o kanonskom pohodu iz 1729. godine, zato što nam daje uvid u neke pojedinsti pastoralnoga djelovanja u tada velikoj subotičkoj župi. Upravitelj župe 1729. godine bio je fra Jakov Petrik. Rad župnika su nadzirali dekani, a biskup je pregledao župu samo one godine kada je u župi bilo krizmanje. Pregledale su se župne knjige i općenito pastoralni rad župnog svećenstva. Takav se pohod zove kanonski, budući da je određen kanonima Zakonika kanonskoga prava. Kanonski pohodi su se obavljali od najstarijih vremena. Izvor za ovaj rad je iz Kalačkog nadbiskupskog arhiva gdje se čuva pod oznakom KĚL. I. Vis. Can. SZABADKA, 1-427. p. (1). Dokument je pisan na latinskom jeziku a nosi naslov: „Odgovori iz skupine A dani na pitanja budućeg kanonskog pohoda administratora župe u Szent Máriji”. U prvom paragrafu se govori o župniku. Dok su franjevci upravljali župom, nosili su naslov upravitelja župe. Te je godine u Subotici upravitelj župe bio pater Jakov Petrik. Bilo mu je 50 godina. Na upit kojim se jezikom služi, odgovorio je da govori mađarskim i slavonskim jezikom (Lingua Slavonica et Hungarica). Do tada je obavljao dužnost upravitelja župe u različitim biskupijama, dok mu je u Subotici to bila prva godina. U samostanu su u to vrijeme prebivali trojica slugu, od kojih su dvojica živjela obiteljskom životom, dok su za potrebe samostana dvije žene u gradu pekle kruh, pa ga donosile u samostan. Iz upraviteljeva odgovora se čini da je bio strog i kao upravitelj župe i kao poglavar.

NADBISKUPKSE OKRUŽNICE

Dopisivanje između nadbiskupskog ordinarijata i župe nije uvijek bilo neposredno. Tako bi se biskupske okružnice dostavljale dekanu, a dekan ih je davao župnicima na prijepis. Za okružnice je postojala posebna knjiga – zapisnik u koji bi župnik prepisao svaku okružnicu ili naredbu koju je nadbiskup preko dekana slao svojim svećenicima i vjernicima. U toj knjizi su se našli prepisani dokumenti koji su na naslov župe dolazili od samog nadbiskupa, od njegovih vikara, od nadbiskupskog ordinarijata te od dekana. Dekan se u to vrijeme zvao vice-archidiaconus (vicearhiđakon). Franjevci su u Subotici vodili maticu krštenih i

krizmanih. No upravitelj župe, pater Jakov Petrik, piše da su imena subotičkih krizmanika koji su krizmani u Baji ubilježeni u maticu njegove nadbiskupske preuzvišenosti (in Libro suae Archi-Eppalis Excellenitae).

KNJIŽNICA

Na početku 18. stoljeća župne su knjižnice bile vrlo siromašne. Radi toga su gorljiviji dekani nastojali držati što bogatiju dekanatsku knjižnicu. Takvu je, u prošlom stoljeću doduše, stvorio u Baču bački župnik i dekan Đuro Balogh (György). Ipak, prema iskazu fra Jakova, Franjevački samostan u Subotici je imao više primjeraka Svetoga pisma, pa i sažetaka kanona, također u više primjeraka. Samostan još nije imao cjelovit Zakonik kanonskoga prava. Isto tako je među samostanskim knjigama bilo više primjeraka Rimskoga katekizma Tridentinskog sabora. Vjeronaučnih knjižica samostan ne posjeduje niti za sebe niti za posuđivanje.

KAKO JE FRA JAKOV SLUŽIO SVOJIM ŽUPLJANIMA?

Prostor oko crkve i samostana se, prema mogućnostima, uredno održavao. Rad u mjesnim školama je nadzirao mjesni župnik. Fra Jakov je često pohađao školu, pa je nadbiskupu mogao dati odgovor, prema kojem i učitelji i učiteljice ispunjavaju svoje dužnosti. Fra Jakov je odlukom svojih poglavara bio imenovan gvardijanom, dok mu je upravljanje župe svojom odlukom povjerio nadbiskup. Na upit ima li kapelana, tko je i kakav, te što prima umjesto plaće odgovara fra Jakov: „Imam kapelane Provincije Presvetoga Spasitelja, koji odgovaraju puku, budući da govore hrvatskim, mađarskim, slovačkim i njemačkim jezikom kad Božju riječ propovijedaju i kada puku dijele sakramente. Sva im je plaća kod Svevišnjega”.

Veliku većinu vjernika subotičke župe činili su tada Hrvati, a na čelo župe je mogao biti postavljen čovjek koji ne zna hrvatski. Tada je pastoralna skrb za Hrvate bila oslonjena na kapelane, među kojima je bilo i takvih koji su naučili hrvatski jezik. Fra Jakov Petrik, kao upravitelj župe, bio je Slovak, pa je mogao dobro razumjeti vjernike Hrvate. Svakako, u to vrijeme su i nadbiskup i Franjevačka provincija smatrali da je udovoljeno potrebama subotičkih katolika, dok je gradski magistrat bio često nezadovoljan samo zato što među franjevcima nije bilo dovoljno ljudi koji bi govorili hrvatski.

Papa Benedikt XVI. o umjetnosti



Joseph Ratzinger, papa Benedikt XVI., prije izbora za Petrova nasljednika već se intenzivno bavio temom ljepote. Kao Papa bavio se i ljubavlju prema ljepoti, koja za njega dolazi od samoga Boga, a u mnogim svojim izjavama odgovor nalazi u vjeri. Za njega je ljepota stvaranje i otkupljenje Božje i time izvor i cilj promišljanja cjelokupne kršćanske vjere.

VJERA KAO UMJETNOST

„Umijeće vjere, umijeće molitve”. Srednjovjekovni teolozi su riječ „logos” prevodili ne samo kao „verbum” nego i kao „ars”: „verbum” i „ars” su zamjenjivi. Za teologe srednjega vijeka puno značenje riječi „logos” otkriva se tek kada se to dvoje uzme zajedno. „Logos” nije samo matematički razlog: „logos” ima srce, „logos” je i ljubav.

Istina je lijepa, istina i ljepota idu zajedno, ljepota je pečat istine. Na temelju psalama i naših svakodnevnih iskustava, oni jasno ističu da je šesti dan „vrlo lijep” – kako to Stvoritelj kaže. U ovom svijetu zlo, patnja i pokvarenost neprestano su u suprotnosti jedno s

drugim. I čini se kao da đavao neprestano pokušava zagaditi stvorenje kako bi proturječio Bogu i zamaglio Njegovu istinu i ljepotu. U svijetu toliko stigmatiziranim zlom, „logos”, vječna ljepota i vječni „ars” moraju se pojaviti kao „caput cruentatum”. Utjelovljeni Sin, utjelovljeni „logos”, okrunjen je trnovom krunom; a ipak tek sada počinjemo vidjeti u ovom patničkom obliku Sina Božjega, najdublju ljepotu našeg Stvoritelja i Otkupitelja; ipak u tišini „tamne noći” možemo čuti njegov glas. Vjera nije ništa drugo nego dodirnuti Božju ruku u noći svijeta i tako čuti Riječ u tišini, vidjeti ljubav. Ljepota vječnoga Logosa, koja zrači našom vjerom, također je oblikovala ono što je kršćanstvo proizvelo u divnim građevinama.

LJEPOTA ARHITEKTURE

Uz ljepotu arhitekture, pogled gledatelja uspinje se do vječne Božje ljepote. Očaravajuća ljepota njegovih crkava, dvoraca, trgova i mostova može nas odvesti samo k Bogu. Njezina ljepota izražava vjeru; oni su vidljivi Božji znakovi koji nas s pravom potiču da razmišljamo o čudesnim čudima kojima mi stvorenja možemo težiti kada izražavamo estetske i intelektualne aspekte našeg najdubljeg bića. Kako bi bilo tragično da netko gleda takve primjere ljepote, a ne zna transcendentni misterij na koji ukazuju.

Stvaralački plodan susret klasične tradicije i evanđelja stvorio je viziju čovječanstva i društva koje obraća pažnju na prisutnost Boga među nama. Ta je vizija oblikovala kulturnu baštinu ovog kontinenta, naglašavajući da razum ne završava u onome što oko vidi, već ga privlači ono što je izvan; onome što duboko želimo: „duhu stvaranja”, kako bismo ga mogli nazvati. Na sadašnjem civilizacijskom raskrižju, koje je tako često obilježeno zabrinjavajućim prekidom jedinstva dobra, istine i ljepote, te posljedičnim poteškoćama u prihvatanju zajedničkih vrijednosti, potrebno je učiniti sve kako bi se postigao napredak. Vjerna svojim kršćanskim korijenima, Europa ima poseban poziv očuvati ovu transcendentnu viziju u svojim inicijativama za opće dobro pojedinaca, skupina i zemalja.



/.../ Ljepota vječnoga Logosa, koja zrači našom vjerom, oblikovala je ono što je kršćanstvo proizvelo u divnim građevinama. Uz ljepotu arhitekture, pogled gledatelja uspinje se do vječne Božje ljepote. Očaravajuća ljepota njegovih crkava, dvoraca, trgova i mostova može nas odvesti samo k Bogu

Glazbeni apostolat



Uskrsno vrijeme traje u svom zanosu. Već smo gotovo pred njegovim krajem, ali naša pjesma treba biti neoslabljena u svom zanosu srca i duše. Mjesec svibanj bogat je svetkovinama i blagdanima pa ga valja i dostojno ispuniti pjesmom. Svetkovine Duhova, Presvetoga Trojstva i Tijelova treba dostojno obilježiti i pravim liturgijskim pjesmama. Uskrsno vrijeme obilježeno je našim liturgijskim pjevačkim zborovanjima i prigodnim uskrsnim koncertima, koji trebaju ukazati na našu radost i pružiti je svima. Možda baš prigodni uskrсни koncert u nekom pobudi želju za sudjelovanjem u radu nekog od naših zborova.

Osim prvotnoga zadatka crkvenoga zbora da uljepšava liturgijska slavlja, on može imati i tu drugu dimenziju glazbenoga apostolata, glazbom nositi Radosnu vijest i onima koji ne koračaju praktično u vjeri, nego preko glazbe dobiju poticaj da krenu tim putem. Glazba je divno sredstvo mogućega apostolata ako se potrudimo. Neka nas u svemu ovome nadahne Duh Sveti, a Marija kraljica svibnja bdi je nad nama. Naša će pjesma biti bolja, jača, zanosnija i nadahnjujuća.

Šesta vazmena nedjelja – 5. 5. 2024.

Ulazna: Gospodin slavno uskrsnu (PGPN 555, SB 164)

Otpjevni psalam: Pred poganima Gospodin objavi (PGPN 115)

Prinosna: Isus je uskrsnuo (PGPN 554, SB 161)

Pričest: Vječna je ljubav njegova (PGPN 529, SB 15)

Izlazna: Kraljice neba, raduj se (PGPN 562, SB 165 a)

Uzašašće Gospodinovo – 9. 5. 2024.

Ulazna: Galilejci što stojite? (PGPN 526 – 4, 5, 6)

Otpjevni psalam: Uzlazi Bog uz klicanje (PGPN 536)

Prinosna: Jedan kruh na svetom stolu (PGPN 231, SB 39)

Pričest: Ja sam s vama (PGPN 273, SB 56) ili melodija Milana Asića koja se pjeva u Bačkoj

Izlazna: Kako krasno svršuje se (PGPN 563, SB 168)

Sedma vazmena nedjelja – 12. 5. 2024.

Ulazna: A. Canjuga: Slušaj Gospodine

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2020/04/7VAZMENA.pdf>

Otpjevni psalam: A. Igrec: Gospodin u nebu postavi prijestolje svoje

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/02/Gospodin-u-nebu-A.-Igrec.pdf>

Prinosna: Pjevaj hvale Magdaleno (PGPN 557, SB 166)

Pričest: Uskrsnu Isus prislavni (SB 161), Kliči Bogu sva zemljo (PGPN 530)

Izlazna: Nek mine Majko (PGPN 559, SB 167)

Svetkovina Duhova – 19. 5. 2024.

Ulazna: Ljubav je Božja razlivena (PPGN 525-5) ili O dođi Stvorče (PPGN 552, SB 170)

Otpjevni psalam: Pošalji Duha svojega (PPGN 537)

Posljednica: Dođi Duše Presveti (PPGN 541, SB 169)

Prinosna: Izvore vode žive (PPGN str. 634, VI)

Pričest: Svi se napuniše Duha Svetoga (PPGN 542-5)

Izlazna: Kraljice neba, raduj se (PPGN 561, SB 165 a)

Presveto Trojstvo – 26. 5. 2024.

Ulazna: Blagoslovljen budi Bog Otac (PGPN 75-2) ili Oče naš dobri (PGPN 224, SB 33)

Otpjevni psalam: S. Grgat: Blago narodu

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/02/Blago-narodu-koji-Gospodin-odabra-S.-Grgat.pdf>

Prinosna: Darove prinesite (PGPN 230)

Pričest: Dođite živomu vrelu (PGPN 153, SB13), Zdravo Tijelo (PGPN 248, SB 55)

Izlazna: Ne ostavi nas nigdar (PGPN 263, SB 53)

Svetkovina Tijelova – 30. 5. 2024.

Ulazna: Narod svoj hrani pšenicom najboljom (PGPN 77 – 2), Kruše života (SB 240) ili S rajskih visina (SB 54)

Otpjevni psalam: Uzet ću čašu spasenja (PGPN V str. 634)

Sekvenca: Hvali Sion Stvoritelja (PGPN 202 ili 203)

Prinosna: Jedan kruh na svetom stolu (PGPN 231, SB 39) ili Po obećanju (PGPN 228, SB 38)

Pričest: Uzmite jedite (PGPN 247, SB 50) ili Zdrav slatki Isuse (SB 47)

Izlazna: Veselo braćo kliknimo (PGPN 848, SB 74)

Krizma – sveta potvrda



Sedam darova Duha Svetoga

1. **Mudrost** – dar donošenja dobrih odluka važnih za život.
2. **Razum** – sposobnost razboritog (logičkog, kritičkog) rasuđivanja.
3. **Savjet** – prihvaćanje svih dobrih savjeta od onih koji su nam poslani.
4. **Jakost** – dar po kojemu možemo ostati dosljedni u vjeri.
5. **Znanje** – dar prihvaćanja istine i osobnog napretka.
6. **Pobožnost** – dar obraćanja Bogu s poštovanjem.
7. **Strah Božji** – dar prihvaćanja Božjeg suda.

**BLAGDAN
DUHOVA**

DUH SVETI
JERUZALEM
JEZICI
PEDESETNICA
VINO
VJETAR

PRONADI I ZAOKRUŽI DONJE RIJEČI
U OSMOSJERCI. OBOJI CRTEŽ.

Č Ž Z H U Š M Ć L G V
U Č K V T D F G V Đ J
H Ž C I O V J E T A R
A C I N T E S E D E P
Ć L C O U Đ P G I Š U
U Đ E T P Č M B K Ć U
N M L C D Š E A C V Z
J E R U Z A L E M E R
L N U Z F Š A F E Đ G
H R Č H Z I C I Z E J
V Z D U H S V E T I F



Sadržaj 353

5

Tema

Duhovna zvanja

15

Događanja u Subotičkoj biskupiji

Rezultati natječaja
za HosanaFest 2024.

28

Intervju

s. Hijacinta Batinić, Samostan
sv. Klare u Brestovskom
kraj Kiseljaka

10

Događanja u Subotičkoj biskupiji

Biskup Franjo Fazekas posjetio
Župu Imena Marijina u
Novom Sadu

25

Tragovi kulture

Proslavljeno 15 godina rada
Zavoda za kulturu
vojvođanskih Hrvata

36

Moralni kutak

Vjera – smisao ljudskoga
postojanja (I.)

/ IMPRESUM



Katolički list (mjesečnik)
godište XXX., broj 353
Travanja (april) 2024.

Izdaje:

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:

Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)24 524496
Dušan Balažević, zamjenik glavnog
i odgovornog urednika
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Marko Tucakov, novinar
Dragan Muharem, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice

Tisak:

Rotografika d.o.o.
Segedinski put 72
24 000 Subotica
+381 24 636 600

Izdavanje Zvonika podupiru

Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović“,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

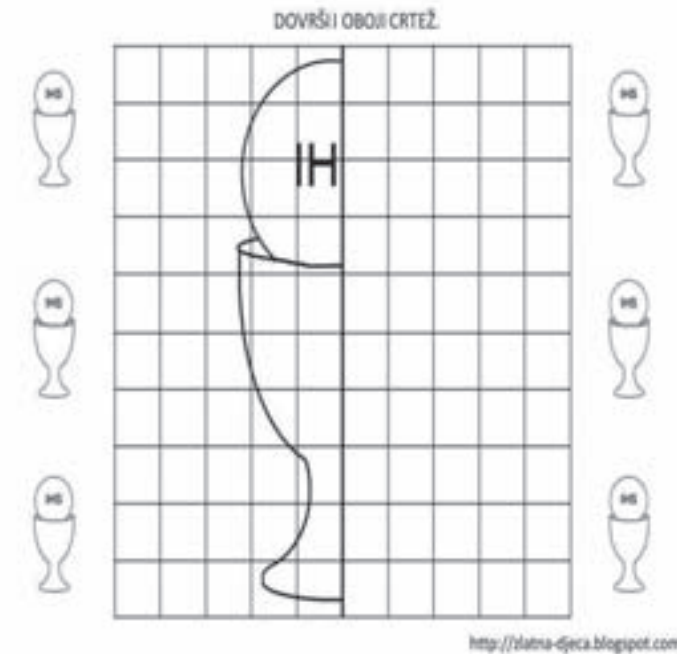
Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije:

* Zvonik
* Attila Kovács
* Vedran Jegić
* NIU „Hrvatska riječ“
* www.subotica.info
* www.pixabay.com
* UBH „Dužijanca“
* Facebook

Prva pričest



Prva pričest

Bijela hostija mala
snagu ti je dala.
Dobio si ju cijelu,
ali snaga nije samo u tijelu.
Na ovaj si datum
ojačao i um,
otvorio/la srce uz Isusovu pomoć
i primio/la njegove ljubavi moć.
Čestitke za tvoju prvu pričest
Isus će te kroz život povest.
Prvi puta pričest sam primio i ja

kroz mene je potekla krv Božja.
Blagovao kruh života,
okus mu je prava divota.
U Božji upao sam fokus
ukusan je dobrote i ljubavi okus.
Da te milost prožme to ti želim,
pričesti tvojoj se veselim.
Da se Boga ne bojiš
i u vjeri hrabro stojiš.
Prvopričesniče naš,
poput anđela nam izgledaš.
U bijeloj toj halji
od Boga nikad se ne udalji.
Moli kao što molimo mi

ponosni smo što pred oltarom stojiš ti.
Prvu svoju hostiju uzmi
milost Isusovu preuzmi.
Stojiš ispred oltara
srca puna žara.
Upoznat ćeš Krista,
vjera tvoja neka zablista.
Pred prijestoljem Boga Gospoda
nakloni se do poda.
Uzmi Isusovo tijelo i njegovu snagu
prihvati ljubav i narav mu blagu.
Život na vjeri temelji,
postali ste pravi prijatelji.
Od srca čestitam za prvu pričest.



Jednom rečenicom opiši na crti sedam zadataka koje ministranti obavljaju u crkvi.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

Godišnja pretplata na Zvonik

* Izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**
* Poštom: **2000 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 205-0000000514856-51 NLB Komercijalna Banka
A.D. Beograd, s naznakom: „za Zvonik“.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 205-0070800067390-03
NLB Komercijalna Banka A.D. Beograd
SWIFT: KOBRRSBB
IBAN: RS35205007080006739003